

Theophili Raynavdi Societatis Iesv Theologi, Opera Omnia

Tam hactenus inedita, quàm alias excusa, longo Authoris labore aucta & emendata : Accessit Tomvs Integer Complectens Indices Septemdecim in vniuersum Opus, omnium quotquot prodierunt locupletissimos, Qvibus Absolvvtvs Divinae Av Humanae Eruditionis Thesaurus Orbi literato aperitur ; Adiectus est ...

Raynaud, Théophile

Lugduni, 1665

Capvt. III. De vnione Verbum & humanitatem vinculante.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79561](#)

tiæ nostra posset cedere ; stupendo beatis ipsis spiritibus inuenient, dignatum est laetescere nobis per Incarnationem. Frequens & multus est in hac cogitatione S. Augustinus, sed nominatim concio. i. in plal. 3. & lib. 3. de lib. arbit. c. 10. insigniter ac planè ferm. 3. 8. de verb. Dom. Breuer sed apidissime l. 7. Confess. c. 8. sic enim Deum affatur. [Quarebam viam comparandi roboris quod esset idoneum ad suendum te, nec inueniebam, donec amplecterer mediatores Dei & hominum, hominem Christum Iesum, qui est super omnia Deus benedictus in secula, vocantem & dicentem; Ego sum via, veritas, & vita, & cibum cui capiendo inualidus eram, miscentem carnem; quoniam Verbum caro factum est, ut infans nostra laetetur sapientia tua per quam creasti omnia. Non enim tenebam Dominum meum Iesum Christum humilis humilem, nec cuius rei magistra esset, eius infirmitas non eram. Verbum enim tuum aeterna veritas, superioribus creaturæ tua partibus inpereminen, subditos erigit ad seipsum. In inferioribus autem adiudicavit sibi humilem dominum de limo nostro, per quam subdendos deprimeret a seipso, & ad le traiiceret sanans tumorem, & nutriend amorem, ne fiducia sui progederentur longius, sed potius infirmarentur videntes ante pedes suos infirmam diuinitatem ex participatione tunicae pellece nostræ, & lassi prostermentur in eam, illa autem surgens leuaret eos.]

Insignem quoque huius doctrinae fructum suppeditare S. Chrysostomus homil. additicia in 1. ad Cor. circa illud, *nolo vos ignorare fratres*, considerans sicut Verbum se demisit ad nos, nec nostram tenuitatem decori sibi futuram censuit; ita consentaneum esse veniam nemine quantumvis despiciatum & tenuem deditum.

C A P V T . III.

De unione Verbum & humanitatem
vinculante.

135. Expositum extrema secunda Christo internæ compositionis substratalis, in qua versamur, nunc ad eorum nexus veniendum est, querendumque an & quotuplex, qualisque sit unio hypostatica, que alias verbis vocatur proximum ac formalis terminus Incarnationis sive actionis incarnationis, que propriè vnitio appellatur, & pro immido ac formaliter termino habet unionem humanitatis & Verbi. Quod enim humanitas & Verbum possente esse in rerum natura, nec tamen compingere Christum, qui est ultimus terminus actionis incarnationis, propterea necesse est, nunc cum extrema illa Christum compingant, assignari aliquid quod immediatè & formaliter terminet actionem illam, que est Christi producio. Sicut quia materia & forma hominis possunt separari existere, idcirco præter eas assignatur in homine proximus aliquis & formalis terminus generationis compositi humani; nempe unio partium. Eum itaque terminum, proportione sequata, aie in re praesenti esse unionem hypostaticam. Quod autem Valq. 3. p.d. 19. c. 2. terminum formalem in hoc negatio ait esse humanitatem, per quam terminus totalis constituitur formaliter, tanquam per formam totius, pertinet ad item de nomine: in qua tamen secundas est communior loquendi modus, quo terminus formalis alienus actionis, non id dicunt qui est forma termini totalis produci, sed id quod formaliter & immediate terminat actionem, opa terminus totalis sine compositum mediæ predicatori, præsupposita partium eius præexistens, sive prius tempore, sive saltu prius naturali. Porro cum extra controversiam sit, unionem illam quam hic pro formalis termino statuo, esse admittendam, (aliouique rueret mysterium Incarnationis,) quid

tamen ipsa sit, & quotuplex, & qualis, magnum est in Schola dissidium, de quo pronunciandum est, ut lux aliqua affundatur tenebris solitatis, quam hoc in negotio summam esse affirmat Iustinus in expositione fidei sub fine, quācumque humanam omnem perspicaciam transcedere, concedit Eriana, Orthodoxus apud Theodoretum dial. 2.

Quid sit unio hypostatica, quæ sit primum sententia.

136. Prima igitur quæstio esto, quid sit unio hypostatica. Dua hic occurunt celebres sententiae. Altera quæ censem hanc unionem supra extrema nihil addere, nisi connotationem vel habitudinem quamplam, nulla noua entitate subnixam. Altera vero quæ affirmat hanc unionem supra extrema huius compositionis secundæ addere modale vinculum, quo humanitas Verbo copulatur. Ad has sententias duas, revocantur illæ quatuor quas Collinus disputatione mox alleganda c. 1. recenseret tanquam distinctas, nempe quod unio hypostatica, vel primò sit humanitatem fieri in Verbo; vel secundò sit relatio extrinsecus adueniens humanitati ad Verbum; vel tertio sit absolute quadam qualitas humanitatis superaddita; vel quartò sit modus substantialis. Tertiam sententiam arbitror planè cōficiam, nec ulli verò venisse in mente, nisi vocum tenuis. Qui enim unionem vocant qualitatem, quia est gratia, ut videre est apud Almainum in 3. d. 1. q. 1. non cogitant de propriè dicta qualitate; ut neque alijs qui vocant relationem, id intelligent de relatione propriè dicta & categorica, ut infra dicam. Iam vero sententia secunda & quarta, non nisi vocibus discrepant, pertinentque ad posteriorem ex duabus sententiis per nos propoſitis. A priori autem, vix differt quæ hic prima recensetur. Itaque sistamus in examine duplicitis per nos propoſitis sententiae. Priorē varijs Scholasticis, ex varijs omnino fundamentis sunt amplectari. Quidam ex eo quod nullas vspiam admittant modales entitatis, modosque sine modo auferunt. Alij quod in hac re nullam modalis vinculi necessitatem agnoscunt, Insuper alij quod censem interiectū talis vinculi, pugnare cum immediata & substantiali coniunctione extrema huius compositionis, hoc est. humanitatis & Verbi. Ita ex varijs hisce fundantibus Gregor. in 1. d. 2. 8. q. 2. ad 17. & 18. Baconus in 3. d. 1. q. 1. art. 1. & ib. Rubionius. Aluates 3. p.d. 13. Val 3. p.d. 1. q. 2. p. 5. Collius 1. 2. de sang. Christi, disp. 3. c. 2. & 3.

Est modus. Suffragium Scholasticorum.

137. Mihi posterior sententia proposita, videtur omnino vera. Et ab ijs qui modales entitatis alibi admittunt, agere repudianda. Qui enim alijs hanc infirmas entitatis non agnoscunt, loquuntur consequenter, ijs itidem hic repudiatis. Ego tamen sicut in plurimis alijs materijs v.g. in motu locali, in dependentiā effectus ab egente, in extensione ac figurazione quantitat, in substantia creatâ, in unione materia & animæ rationalis, admitto modalem entitatem, seu minorem realitatem essentialiter adhaerentem entitati firmæ, & ab ea inseparabilem, tametsi non vice versa: Ita in re praesenti admittendam censeo nonam entitatem supra vñibilis compositionis huius secundæ, si que superadditam, quam non distinguo ab extremis tanquam rem firmam, sive ut realitatem maiorem, sed diminxat ut modum, quia, haec sola distinctione satis sufficeret est ad omnia propter quæ huiusmodi entitas innabitur.

Agnoscunt nonam hanc entitatem Scholastici complures, ducet, quantum arbitror, Diu Thoma 3. p. q. 2. art. 7. & 8. Nam articulo 7. affirmit unionem hypostaticam

flaciam esse relationem habentem esse creatum ac rule in humanitate cui mutata aduenit, articulo autem 8. in humanationem qua talis unio est cauata in huminatate, esse actionem assumptionis sine unionem, que ad unionem in facto esse tanquam ad suum proximum eternum effectumque sit terminata. At haec cum quem dixi interuentum noue encratias infirmas, uincendentaliter relative, manifeste sonant. Eudem sententia suffraganus est Ocham in 1.d.30.q.4. lit. E. & G. in 3.q.1. in D. E. & F. quod in tanta huius autoris pulmona circa entitatem multiplicat onem (interhibilium aueritatem vocat Mayronius,) eft omnino mirabile, nec nisi ab evidencia veritatis extortum, ut proposita Almatus in 3.d.1.q.1. §. queritur et. o. dicat Scyllas afftere Ochamum hac in parte fulle coacti ficii veritatem. Quanquam non recte Almatus tribuit Ocham, quod extra incarnationis mysterium illam huiusmodi uitiatem concederet. Nam locis citatis, scilicet aperte admittit eam quoque esse admittendum in unione materie ad formam, & e concretio; & in unione accidentis ad subiectum. Forteque etiam in compositione unius partis continui cum alia. Ex Nominalibus sicut Ochamius fecit est Gabriel in 1.d.30.q.4. att. 1. conc. 4. Inter recentiores vero subscipti tripotifera sententiae, Suarez c. 1. 3. p. d. 8. l. 1., Vald. 1. 8. c. 3. Ragusa, d. 3. 9. §. 6. Petavius q. 1. art. 1. d. p. 2. & q. 2. art. 1. d. p. vnitca, Lessius 1. 1. 2. de Diu. p. 1. 10. cap. 6. Albertinus Coroll. 4. de substantia ed. 1. n. 3. Præpositus 3. p. q. 2. n. 6. 8. praterque hos multa magna quam dinumerare nemo poterit.

Probatio prima, ex unione modali inter partes essentiales.

138. Rationes suppetunt variae & validae. Ac prius, argumentari possumus ex priori substantiali in tacta Christiani compositione, que sita est in unione naturalis animae & corporis Christi ad inuicem. Si enim ea compitio postular vinculum modale, quo extre mazementi naturaliter proportionata nestantur, quantum magis necessarium erit admittere proportionale vinculum ad iungenda extrema huius secundam compositionis tantopere disparata, & nullam ad inuicem habentia proportionem naturaliem aut inclinationem, nepte humanitatem & Verbum: Atqui modale vinculum in priore illa Christi compositione esse admittendum, sententia est communissima. Quamuis enim inter materiam & formam prius materialem, itemque inter subiectum & genitumque accidentia connaturaliter producta non interneat aliquid distinctum ab actione, qua talis forma educitur, quia illa ipsa actio est essentialiter per seipsum affixa materia, nec potest ei affigere, quin simul ita sit formam ad materiam, idemque est de actione, qua accidens subiecto passum est de conciente prodicitur: Quamuis inquam res ita habeat in unione huiusmodi formatum, tamen connectio anime rationalis & materiae non potest eo patere perfic. Quia productio anime humana est creatione. Vnde anima iungatur materia, necesse est interneat vinculum distinctum ab actione qua producuntur anima, habentesque rationem causitatem non in animam, qui materia nihil confert, sed in compostum. Et quod Aristoteles. Metaph. t. 1. 5. & sepè alibi ait, materia & formam uiri aliquo medio, non oppugnat modale hoc vinculum, sed illud diminxat medium, quod est vera res & quasi unus colligans extrema; vel quasi clavis, aut gluteus, S. Bona, in 3.d. 2. art. 3. q. 1. volet medium colligantia. Richardus vero ibid. art. 2. q. 2. ad 1. vocat medium distinctione. Valdensist t. 1. 1. c. 3. 8. appellat ligamentum medij, eisque contraponit ligamentum contingencia naturalis, quod negat ab Aristotele loco proxime proposito sublatum esse: à Patribus autem Theoph. Raynaud. Christus.

Itemque inter partes quantitatiuas.

139. Aequo argumentari possumus ex continuitate partium quartarum sive ex unione partium integrantium inter seipsum, quam valida argumenta probant effici per interiectum modale vinculum, quidquid dicas Gregor. in 2.d. 2. q. 2. att. 1. conc. 3. & in 1. d. 2. 8. q. 2. conc. 3. Rubio in 2.d. 2. q. 4. sub finem, Ocham in 1.d. 30. q. 2. Litera D Gabr. ibid. q. 2. in fine & q. 4. Litera K. Sicut continuitas partium difficit ab ipsiusmodi partibus, quae plenariae sunt absque continuitate. Vel ergo continuitas est aliquid negativum, nepte negatio separationis, (quid enim aliud?) & sic continuitas erit negatio separationis & forma positiva. Nam separatio, idem est quod non coniunctio, ac proinde est negatio quædam. Itaque negatio separationis, erit negatio separationis, & forma positiva, quod male negabatur. Si autem concedatur continuatatem esse aliquid positivum, & a partibus distinctum, (vt hactenus scitis probatum videtur;) frusta dicetur esse plusquam modus, qui est ille ipse unionis modus, quem querimus. Accedit argumentum, quod Ocham supra, merito vocat tardiosum, & in quo hastam abiicit. Est autem huiusmodi. Sumatur uirga continua, quæ non serra sed cultello diuidatur, ne vila eius partes inter secundum excutiantur. Tunc post diuisum apponantur sibi immediatæ segmenta. Quero cur huiusmodi segmenta post interpositam sectionem, non sint amplius continua, siue ante erant, cum nonne & quæ sint indistincta, & habeant quicquid entitatis ante habebant, retineant quoque easdem qualitates. Aduersarij videant quid dicant. Nam constat partes virge non mere continua, cum non cohærent amplius. Aliiquid ergo periret, quod ante erat & cohesionem præstabat. Nos hoc quod periret fatendum est, vocamus unionem, sive præterea perierit indissimile aliquod continuans, siue non eo quod nulla tales continui subscades dentur. Nam si dantur & per divisionem perirent, nihilominus necessarium præterea est adesse unionem, quæ est formalis vinculum. Vel si quod aliqui

recentiores contendant indivisibilia sunt vniuerses partium continui, quibus nectendis adhibentur, habemus et que intentum. Neque vero obtendi potest de factus sympathia aut proportionis inter segmenta. Quidnam enim et que habeant proportionem & sympathiam post divisionem, quam ante, si nihil deest, & omnia se habent sicut prius? Sed argumentem ex ipsomet mysterio in quo veritatur, dimissis rationibus hisce extrinsecis, que sola equiparatione nituntur.

Probatio 2. ex necessaria mutatione ad nouam uniti denominationem.

140. Argumentor igitur secundò, quia in Incarnatione anima & corpus Christi prius natura existebant, quam vniuerter Verbo. Prius enim est entitatem esse actualē, quam vniuersi alteri. Et sic de facto essentiales Christi partes prius tantum natura fuerunt quam Verbo vniuerter, posterius vero natura fuerunt Verbo vnitæ; sic per diuinam potentiam, per eisdem actiones creatinas, quibus productæ nunc sunt eodem momento temporis, quo fuerunt Verbo vnitæ, potuerunt prius tempore absque suis subsistentiis partialibus accipere esse. Quia enim vel umbra contradictionis apparere potest ea in parte? Atque partes Christi essentiales non possunt de novo denominari vnitæ, cum in aliquo anteriori non sic denominarentur, nisi adueniat illis noua quæ piam entitas, fundans illam novam denominationem, quæ prius aberat. Ergo noua illa entitas admittenda est, sufficiens de novo partes predictas. Nam ut ea noua entitas afficiat, alterum extremum, cui haec partes vniuentur, fieri non potest; cum Verbum sit plene immutabile. Ex parte autem humanitatis nihil afferri potest, quod de novo fiat, prater vniunionem quam quantum. Omnia quippe alia, que in ea reperiuntur, sunt naturalia, poterantque incelle humanitati productæ ante vniunionem cum Verbo, vel praetexte ante eam vniunionem supernaturalem. Igitur noua illa modalis entitas quam querimus, accessit humanitati Christi, cum iuncta est Verbo.

Eusio prima præcluditur.

141. Sunt qui hoc argumentum declinare se putent, si dicant, animam & corpus Christi vnitæ Verbo ipsis actionibus quibus creantur. Nec enim eas actiones censem esse creationes meras, sed autem esse productiones huiusmodi partium in Verbo tanquam in substanciali termino existentia ipsarum. Ita Puteanus 3.p. q.2. art.8. dub.2. & nuper quidem Theologi, hæc tamen eusio potest multipliciter præcludi. Et in primis qui eam adhibent, non videntur aduertere, dum variant admittere modalem entitatem vinculante extremæ compositionis de qua agimus, adiungit se ad invenientes actiones creativas animæ & corporis Christi, diuersas specie à productione animæ nostræ & materiae, ut per se patet. Hoc autem non est fortassis minus refugendum, quam noua modalitas cui declinanda illa excogitantur. Sane Patres & Doctores passim ignorasse videntur eam specificam diversitatem in creationum animæ & materiae Christi, & animæ ac materiae vniuersitatemque nostrum; cum dicant Verbum condidisse sibi animam eodem modo quo ceteris. Non igitur per actionem supernaturalem ac specie diuerstam à creationibus quibus animæ nostra accipiunt esse. Deinde in creatione animæ Christi, nihil plene potest occurtere, propter quod ea actio starvatur essentialem & secundum substantiam supernaturalis. Totus quippe illius effectus est Christi anima. At hæc est mere naturalis. Vnus autem cum Verbo, iuxta aduersarios, non est aliquid, quod per eam actionem fiat, sed est ipsam animæ effectio, que certè nihil omnino

habet, proper quod supernaturalissima esse debet, cum quidditas actionis peratus ex effectu, qui in re praæfenti supponitur esse mere naturalis. Præterea posset quis à pari communisci actionem ita anime nostra creatuæ independenter à subiecto, ut simul sit vno eius cum subiecto. Quis tamen non videt genus illud creationis gratis configendum esse, ac fortassis non citra periculum? Nam illa animæ vno cum subiecto, est natura prior quam anima, quia se teneret ex parte via qua anima ab agente proicit. Unde videatur invenire dependentiam animæ à subiecto. Neque enim formæ materiales aliam ob causam à subiecto pendet, quam quia actio, qua producuntur, penderet tali modo à subiecto. Tandem aduersari cogent fateri humanitatem prius natura productam (& mulè magis si supponeretur producta prius tempore,) non posse a sumi à Verbo hypostaticè salua sua anteriore actualitate & productione, cum tamen sit manifestissimum, humanitatem etiam salua anteriore actualitate & productione, manere substantialiter incompletam atque adeo hypostaticè terminabilem. Fixum igitur esto, creationem, quia anima Christi producta fuit, esse natura priorem vnitione eius ad Verbum, & idem est de corporis Christi productione. Ac proinde vanæst declinatio illa argumenti proposita, quia dicebatur, fundamentum nouam denominandi partes Christi essentiales Verbo vnitæ, esse creationem eorum, specie diuersam à connaturali & ordinaria earundem creatione.

Altera Eusio eiusdem argumenti.

142. Nec difficulter præcluditur alia eusio, qua argumentum propositum declinat Valentia 3.p.d.1.q.2. p.5. & q.4.p.2. sub finem, aliquo nonnulli, dicentes idcirco in posteriori nature humanitatem quæ ante non denominabatur vnitæ, postea dici Verbo vnitam quia ita fert voluntas Dei, accende sola variatione temporis. Supponunt enim hi Autores, sola voluntatem Dei ext. nesciam sufficere ad cauandas in rebus nouas denominations nullo ad extra physicè producendo, solaque temporis variatione intercedente. Quid enim physicum de novo fit, quando abolevit teatus pena? aut quando laxatur obligatio voti ante contracta? Vel quando macula venialis abstergitur? Sic ergo in omni actione diuinis causa nobiscum ex quo (facta tantum temporis variatione,) diuina voluntas fert, ut nobis coniungatur omnipotens, accipimus eam cooperiam & habemus eam nobiscum in actu primo coniunctam cum prius non esset coniuncta, nullo sine diuina sine nostra potentia actiue facto accessu nouæ entitatis physicæ per talen coniunctionem in actu primo: Ita iuxta hos Autores, Verbum communicatur humanitati, eisque coniungitur cum primâ accedit tempus id præsumit à diuino decreto, atque ad eum primum voluntas diuina applicat humanitati personam Verbi, et nihil physicum extremis huius compositionis superaddatur, ac ne modus quidem. Quare tota variatio quæ in re praæfenti interuenit, est variatio temporis, atque adeo etiam humanae naturæ, prout existit in hoc & in illo tempore, & prout in illa variatur accidens illud pertinens ad prædicamentum. Quando, etiam si excludatur quævis noua entitas potest de novo verè dici naturam humanam cum antea non esset Verbo vnitæ, incipere esse Verbo vnitam. In quam rem considerari iubet Valentia, tempus non esse rem, quæ proutus impertinet se habeat ad dependentiam hypostaticam humanitatis à Verbo. Cum enim natura sic pendens, secundum suam existentiam pendas, existentia autem ratio formalis connotet tempus, perspicuum sequitur consequentem esse ut dependencia quoque hypostatica respectum quandam habeat ad tempus. Ideoque etiam absolute & se

& secundum rem eadem sit natura pro tempore, quo ex voluntate Dei pender à Verbo, & pro tempore quo ab ea non dependereret, non est tamen prorsus eadem ipsius ratio formalis quatenus statutum secundum suā existentiam propriam pendens aut non pendens à persistentiā Verbi diuini. Vnde virutatē contradictionē quae affectatur affirmationē & negationē dependētia humanitatis à Verbo pro diversis illis temporibus. Non enim varietas illa attributorum caderet in idem propriis. Eto in attributis, ad qua tempus impertinet se habet, verum sit, ne per potentiam quidem & voluntatem Dei sola temporis mutatione interuenientis, posse creaturam nunc ab eorum uno, nunc ab alio denominari.

Praeluditur.

143. Hanc argumenti propositi euasioem, dicebam non difficile posse praeludiri. Falsum quippe est, quod in ea alibi, voluntatem Dei sola temporis mutatione, sufficere postea varietatem denominationum, de quibus agimus; hoc est physicum. Admitto quidem solam Dei voluntatem iuncta diversitate temporis, posse sufficere ad monos effectus morales, cuiusmodi sunt, qui proferebantur in fundamento contraria sententia. Consequentēque admitto denominationes variae morales non illis moralibus effectibus respondentes, nulla producta de novo physica entitate, induci posse ad eum modum. Tamen de effectibus & denominationibus physicis, longe alia est ratio. Posulat enim causam physicam actu influentem, & aliquip producentem de novo, nec potest ad eos sufficere sola Dei voluntas, quae cum sit plene extinseca, relinquit omnia in eodem statu physico, quando poterit diuinam ad causandum non applicari, ut hie supponit, non applicare, quamus denominatione, de qua varianda agitur, physica sit, & physica causam depositat, nempe denominatione unitate cum Verbo humanitatis, cum prius denominaretur non unita. Nec est simile quod dicebar de omnipotentia diuinæ & voluntatis nostræ coniunctione ad concordandum. Ea quippe coniunctione antecedens causationem, idcirco fieri potest absque illius non effectus physici productione, quia est tantum effectus moralis, nec potest collationem, sed metam extrinsecam applicationem & coexistentiam virtutum effectivarum. At Verbum uniti humanitatis, est verus physicus nexus. Præterea in illa morali unione diuinæ potest cum nostra facultate activa, supponitur in nobis vis actionis, tamen insufficiens, & opis in d. ga. In presenti autem negotio formalis ratio necesse humanitatem Verbo, nullatenus supponitur ex parte humanitatis. Quare necesse est eam apponi per actionem physicam, quia non alius effectus ad id accommodatus penderat à Deo efficienter; nec aliud assignari potest quam uno hypothistica. Illa vero physica varietas, quam aduetarius agnoscet, in humana natura ex novo accidere prædicamenti. Quando ei aduentus pro varietate temporis, admitti nullo modo potest. Ut enim omnitem plurima, quae aduentus nouum illud accidens accumulat Valques 3. p.d. 7. à n. 13. Restè videtur dixi. Nyssenus homil. 7. in Eccles. tempus in quo factio, confederata extra eius, quod sit, natum. Est inquam tempus, aliquid plane extrinsecum rebus, & inuidoneum ad varietatem intrinsecam effectuum physicorum exponentiam. Præterea ut bene argumentator Gabriel in 3. d. 1. q. 1. art. 1. Litera G. posse tempus variari inveniatur visione: quod indicat, tempus, plane impertinenter se habete ad hoc negationem. Tandem si ad tuendam varietatem hanc denominationum physicarum, mutatio aliqua physica invenienda fuit, ut aduersarius quoque agnoscat, prästa-

Euasio tertia, praelusa.

144. Est tercia quædam euasio, qua aliqui aduersus secundum argumentum propositum manuunt se, dicentes, est. Etum physicum qui de novo fit, & unde exurgit denominationes nouæ in re nostra, esse Christum Dominum sive compositum supernaturale, quod ex nexo Verbi & humanitatis exurgit. Sed haec euasio seruato eo argumentandi modo quem adhibuimus, praelusa fuit. Quia ut compositum possit exurgere, necesse est, partes eius unita cum prius unita non essent, nec unita denominarentur. Argumentum vero nostrum probavit eas non posse reddi nec dici unitas nisi aliquid de novo fiat quod unitatur. Atqui Christus cum sit posterior unitate extremorum & velut partim ex quibus compingitur, non potest eas unitas reddere. Assignandum igitur est aliquid quod antecedenter ad Christum fiat, ut exurgat inter partes copulatio, quæ non minus præce Christo debet, quam partes ipsæ. Alioquin recurret argumentum. Nempe quod non possint variari denominationes, nisi aliquid physicum fiat de novo. Partes autem de novo non sunt, saltem ita ut vi effectiois earum exurgere possit illa denominationes nouæ. Nam Verbum æternum est: materia Christi, fuit ab inicio mundi: anima vero prius natura est creata quæ unita & æquæ potuisse creari prius tempore. Nihil igitur assignatur de novo factum; unde denominatione unita possit exurgere, atque adeò unde existat compositum. Partes enim spectantur à nobis in statu quo non componentur eorum, nec denominantur unitæ. Postea vero & totum componunt, & unitæ denominantur. Ut autem hoc postea præstent, quid acquirunt nisi modum unioinis?

Eadem secunda probatio firmata, &
aliter expressa.

145. Sic igitur exclusis omnibus, quæ secundum illud argumentum nostrum quaterre posse visa sunt, firmitas eius undeunque stabilita habenda est. Est autem illud ipsam quod usurparatur Ochamo in 3. q. 1. Litera D. & in 1. d. 30. q. 4. Litera F. Ut paucos illos modos quos ab eo admitti diximus stabilias, & ab Aureolo in 1. d. 17. q. 1. art. 1. ac in quodl. q. 2. ut probet actionem quia effectus ab agente dependet, esse aliquid à parte relati interiacens ac medium, inter causam & effectum. Hoc ut appareat, formo argumentum quod ipsi usurpant, & applico ad rem præsentem in hunc modum. Impossibile est, contradictoria verè enunciari de eodem nisi interueniat mutatio aliqua extinseca, vel intrinseca, per acquisitionem aut deperditionem formæ nouæ & entity saltem infinitæ & modalis. Sed in mysterio Incarnationis, humanitas quæ prius tempore produci potuisse, & non denominari unita, incipit unita denominari; eadēque posset deperditioni talis denominationis superstes esse: posset quippe Deus conservare humanitatē extra Verbum, ita ut non amplius denominaretur unita Verbo. Ergo necessarium est aliquam ibi aut extinseca aut intrinsecam mutationē interuenire. Extrinseca mutatio quæcumque, plane impertinens est, quia agitur de variatione prædicatorum intrinsecorum, ad qua varianda opus est intrinseca mutatione. Haec autem non potest alia proferti, quam variatio alicuius formæ modalis, intrinseca al-

teri saltēm extremorum. Igitur ea modalis forma, quam ynonem vocavit, admittenda est.

Responde Gregorius in 1.d.28.q.2. art.1. concl.3. ad 18. & dist.17. q.1.art.2. ad 2. negando maiorem: cuius oppositum ait ostendi posse multis exemplis. At tamen Vasques 3.p.4.18. c.1.c.8. Gregorium nullum tale exemplum adducere, nec vide se quodnam profecti possit. Editiones tamen quādam Gregorij locuplētiores, qualis est, quā piodi anno 1511. & alia anni 1527. exempla quādam continent, quā Gabriel quoque tanquam à Gregorio adducta refert in 3.d.1.q.1. art.1. Litera G. Quod monete placuit, quia non semel aduerteret, Gabrielem Vasques de fala per aliquos allegatione Gregorij expostulare, quia editio qua ipse usus est, nempe, quā prodit anno 1481. scat lacunis, quas illa alia quam recens editio explicet, & hamis adhibitis signauit. Eiusmodi porrō sunt exempla illa à Gregorio adducta, ut statim sint neganda. Ait enim materiam & formam, ac partes continui, ex non vniuersi sive & dici unitatis, absque intrinseca mutatione. Deum item, ē non creante dici & esse createm, nullo mutato. Tandemque peccatorem prius & spiritu sancto defutatum, posse dici habere spiritum sanctum absque vila prorsus mutatione. Quae omnia reiecio. Nam si in exemplis illis omnia se haberent sicut prius, non esset unde exsurgent denominations nouae. Se habent autem omnia sicut prius, si nihil mutatum est. Admittenda igitur est mutatio aliqua, & quidem intrinseca, sicut denominatio, quam virginem est intrinseca. Nullam autem aliam intrinsecam variationem proferti posse, quā penes entitatem nouam modaliter humanitati vniuersa superadditum, in confessio est. Quare eam entitatem admitto, & ipsa est quam modum ynonis appello.

Probatio 3. ex respectu humanitatis Christi ad solum Verbum.

146. Postrema ratio ad modi huius probacionem ex eo ducenda est, quod humanitas Christi non omnibus diuinis personis sed soli Verbo est copulata; ita tamen vt ex S. Dionysio, quia adducitur in 6. Synodo actio.8. & ex Innoceotio cap. Formiter de summa Trinitate & fide Cathol. Pater quoque & Spiritus sanctus, æquè influxerint in efficientiam physicam, quae ad illam Verbi & humanitatis coniunctionem requirebatur. At quomodo, vel cur, humanitas Christi, Verbo potius quam Patri aut Spiriti sancto vnta dicitur, cum Pater & Spiritus sanctus æquè applicari sint humanitati, ac Verbum? Ut enim bene argumentatur Ochamus in 3.q.1. Litera D. quodcumque datur aliqua denominatio, quæ nihil dicit ultra denominabilia, nisi existentiam extremorum, si conuenit vni individuo, conuenit & omnibus alijs eiusdem rationis, nisi aliquid in sic vni individuo propter quod in illud peculiariter cadat talis denominatio, non in reliqua, quod Ochamus multis exemplis confirmat. Quid enim est in Verbo vel circa Verbum, quod peculiare illi sit, illudque denominet vntum, non item alias diuinis personas, que planè sunt eiūdem rationis? Item quae erit illa efficientia cæteris quoque personis diuinis, quamvis humanitatem non afflumentibus conuenient? Nam si nihil de novo producitur, nulla est actione opus. Dices, produci Christum totum. Sed contra, Quia si & anima & materia Christi alia actione incarnationi prævia, saitemque natura priori accepterent esse, (vt sanè accepissent,) nec datur formalis unio, quæ per veram actionem causanda sit de novo, non est quod vila noua actio ad Christum terminata inuehatur. Christus enī in quatenus totum quoddam est, sufficienter intelligetur resultare ex sola extremorum propinquitate & indistinctia, quæ hic ob Verbi immensitudinis & ynonis, supponit actionem terminatam ad productionem, vel ad appositionem albedinis cum altero

tatem deesse non potest. Noua autem illa actio terminata ad Christum in ratione totius, superflua erit, immo impossibilis. Quia talis actio nullam Christi partem, nullumque partium Christi nexum, extrahet de non esse ad esse. Partes siquidem supponuntur iam facta, & unio non admittitur specialiter factibilis, ac idonea ad terminandum per se actionem nouam. Quare cum totum nihil sit, præter partes & nexus earum, nulla talis actio admittenda est, quæ ad Christum quartus totum quoddam est, terminetur, eumque in ratione totius efficiat, & nihil praeverea. Quangam si gravis lubeat admittere huiusmodi actionem pendulam, (vt sic dicamus,) & nihil quidem humanitati conferentem, Christo tamen quatenus toti, dantem esse, revoluemus aduersarios in actionem quam refugiant. Ea quippe actio habebit rationem vinculi humanitatis cum Verbo, nec declinabitur multiplicatio nostra entitatis, de qua maximè solliciti sunt aduersarij. Sed pro eo modo quem nos ynonem appellamus, & humanitati prius saltēm natura, producta superueniente diximus, inducetur alius modus nobis non necessarius, nempe modus dependentia Christi totius.

Acies 1. argumentorum aduersus ynonem modalem.

147. Quae aduersarij in contrarium opponunt, encyria sunt & profusa lenia. Ego in quatuor acies ea disponam. Prima quam ducat Aluarez loco allato à n.13. opponit primò generationem hominis, quæ absque ullius modi interuenit perficitur. Quia ergo sicut anima rationalis & caro unus est homo, ita Deus & homo unus est Christus, inferi in Christi quoque productione, nullum talen modum vinculanten extrema esse admittendum. Oponit secundò exortum similitudinis inter duo alba, excluso quoconque modo, & sola abfactione vtriusque extremitati posita. Opponit tertio, necessarium fore, vt modus qui humanitatem & Verbum neccesse hypostaticè dicitur, neccatin & ipse Verbo hypostaticè, ne quid substantiale humanitati Christi insit quod à Verbo non fit assumptum, & imperfecta incarnatio innehatur, contra dicta Sanctorum: Opponit quartè & (vt ait,) efficacius quod modus ille additius, nec pertinet ad humanitatis efficientiam, nec ad existentiam vel propriam substantiam eiusdem, sed ab his omnibus separatur à parte rei. Igitur si modus ille admittatur, iungendus erit cum Verbo, eique de novo appingendus realiter, & sola minori realitate sciungendus, quod liquet esse impossibile ob immutabilitatem Verbi.

Exarmatur.

Hæc vix egent responsione. Breuerit tamen dico, ad compositi humani exortum, eam actionem esse necessariam (vel ipso metu aduersario fatente,) quæ homo generatur. Ea autem actio, non facit de novo materiali, quæ præter a mundi initio, neque formam, quæ creatione non generatione producitur. Quid ergo facit antecedens ad compositum, siue antecedens ad hominem, si homo nihil est præter animam & corpus? Tale quid enim faciat neccesse est, si homini nihil est præter animam & corpus vnitum, nec tamen sit aut anima aut corpus. Facit itaque ynonem illarum partium: Cuius productio, appellatur & est hominis generatione. Similiter actio incarnationis producit Christum, producendo de novo nexum inter extrema substantiales compositi, accipientis esse de novo per eam actionem. Eodem modo exortus similitudinis inter alba, (vtriusque habeat paritas in tanta disparitate similitudinis & ynonis,) supponit actionem terminatam ad productionem, vel ad appositionem albedinis cum altero

ero extremitatem, quæ de novo denominatorum similia, Quod rigorem ad hypostaticam talis modi unionem admittendam, ridiculum est. Ille quippe modus est aliquid supernaturale humanitati, nec pertinet ad eius naturalem constitutionem vel essentiam, ut assimi idecirco debet, si assumpta est humanitas. Quanquam neque omnes modi substantiales naturales assumpti sunt, non obstante quam ad id virgo adversarius, incarnationis perfectione. An enim uno inter materialis & formam, & uno inter partes substantiales integrantes, & ambo substantiales sunt, iuxta sententias saltem propositas, quæ modos illos agnoscunt, descendit idcirco enim aliquippe à Verbo hypostaticè, ne quid substantiale humanitati Christi inexistat non assumptum? Inefficacior denique & omnium determinata est postrema argumentatio, quæ ut efficacior alijs videntur. Admissa enim modi unionis distinctione à natura & existentiis, connotatur substantia humana: nego (equi) modum illum, si adiuvatur, debet de novo factu in Verbo: sed dico statuendum esse in humanitate, eaque supernaturalem formam esse, per quam humanitas trahitur ad Verbi substantiam, eaque copulatur. Nihil itaque prolatum ad Aluare est, quod multum operam ad illud enodandum deparet.

Altera acies contra unionem modalem.

148. Firmior in speciem videri possunt quæ aduersus eundem hypotheticum modum, a ducit acies secunda, cui præf. Collius l. 2. de lang. Christi, dil. p. 3. c. 4. & j. ponunt enim primò, argumentum quod pridem à Gregorio propositum est, in i. d. 8. q. 1. ad 18. necepsis unionis quæ inter Verbum & humanitatem intercedit, non minus substantiale esse ex parte diuinæ Verbi, quâm pars humanitatis, & aequaliter virtute sua Verbum humanitati ac humanitatem Verbo coniunge. Atq[ue] Verbum, se solo & absque interiectu modalis illius vinculi Verbo intrinsecè aduenienti, coniungit humanitati intrinsecè & substantialiter. Igne humanitas quoque absque modali vlo nexo intermedio, potest intrinsecè ac substantiale copulari Verbo diuino, non obstante immutabilitate Verbi; humanitas autem mutabilitate. Nam quanvis humanitas sit mutabilis, tamen ratio extremi vniuersitatis, absit ut mutabilitate & immutabilitate. Vnde etiam humanitas fingeretur esse immutabilis, non minus posse iungi Verbo, quâm nunc Verbum, quod immutabile est, verè iungatur humanitati vlo modo ex parte ipsius Verbi. Opponit secundò, modum unionis neque relationum quid esse, neque absolutum. Non primum, quia relatio v. g. paternitas, intrinsecè denominata subiectum, extrinsecè verò terminatum. At modus de quo disputamus, aequaliter Verbum & humanitatem relipit, cum sit nexus vniuersus, & substantiali copulationis relationes, qualunquec antevertenti deservit. Non igitur modus ille est aliquid relationum; sed neque dici potest esse aliquid absolutum, cum non sit ad se, sed ad Verbum; ut autem relationes simul & absolutum aliquid sit, ne fungi quidem potest, cum rationes ille se invenient excludant; & At stoeles nusquam suffragetur. Opponit tertio, si modus ille admittatur, perpetuum quandam eius defluxum, & iugis generationis ac corruptionis eius vicissitudines, admittendas fore, ob perpetuam evaporationem quarundam partium corporis Christi factam vi naturalis caloris, & aliarum quaquandam partium suffectionem & agenerationem, in tritio cauñat. A partibus enim defluentibus, abscederet uno hæc modalis hypostatica; accedenter autem agenerationis & aduentibus de novo. Opponit postremo, uniones inter materialis & formam materialem, inter corpus & animam ratio-

nalem, inter Angelum, & locum naturali eius perfectioni commenlum; quas perag, affirmat solù materia & formæ, corporis item & animæ, ac loci & Angeli naturali proportione & applicatione, seculo quoque interiecto modo. Concluie ergo, unionem Verbi & humanitatis, non dissimiliter se habere, & nullam modalem unionem quasi inter genuinum paritem depolare. Quod si inter haec extrema debet naturalis propotione, at non deest obedientialis, vi cuius positis applicatisque extremis, quamvis omni alia entitate abrogata, exureret Christus.

Repellitur.

149. Non erit difficile ista conterere. Ac primum, negandum est, quicquid alteri vniatur, se habere semper intrinsecè altere quam prius. Nam unum extremum intrinsecè immutatum, potest vniari absque illa sibi intrinsecè mutatione, dummodò in altero extremo fiat mutatione, & ponatur forma terminata ad illud aliud extremum, quod nulla intrinsecè mutatione afficitur. Sic in physicis probatior sententia affirmatur, hominem constitutum vno modo unionis materiali ac proinde inhærente soli materia, & ad animam extrinsecè tantum terminato; ita ut anima in unionis ad corpus, nullo modo mutetur intrinsecè, sed tantum terminetur respectum entitatis positæ de novo in materia, per mutationem intrinsecam in ea cantatam. Et verum quidem est, unionem esse essentialiter nexum duorum. Male tamen infertur, nexus illum debere esse utriusque extremo æquum internum. Imo dummodò intrinsecè alterum duntaxat eorum afficiat, eidem alterum quoque vinculabit. Ac proinde frustra (etiam in extremis mutabilibus & creatis) ponentur vinculum amborum extremes intrinsecum. Quandò ergo magis ad unionem de qua agimus, quæ Verbum ipsum diuinium cum humanitate copulat, sufficiet modus alteri duntaxat extremo, id est humanitati intrinsecus, eamque solam immutans? Si enī cum uno intercedit inter extrema mutabilia potest esse potius ratio ex parte unius, cur modus unionis ei soli internus sit, ad alterum verò extreum extrinsecè tantum terminetur: quo pacto vno humana, quia sit ab homine ac proinde est materialis, insidere potius debuit materia, quamvis anima quoque sit mutabilis; Multè magis mutatio quam in hoc negotio intervenire necesse est, siue inuestio nona entitatis modalis extrema tam abundantia vniuersis, assignanda est ex parte solius humanitatis ob omnimodam Verbi immutabilitatem, quānvis verè Verbum, cum ante non vniueretur dicatur vnius de novo, non denominatione petita à forma Verbo intrinsecā, sed denominatione hausta à forma intrinsecā humanitatis, & à natura intimè coniuncta Verbo. Quod est dicere, Verbum non aliter quidem se habere intrinsecè post unionem quam prius, nec ullam in seipso subiisse mutationem, sed tantum terminasse habitudinem vinculi vniuersi mutantis alterum extremum, eaque inhærentis; quod inter extrema quoque creatas, sufficit ad veram & intrinsecam coniunctionem. Insinuat haec doctrinam D. Thomas 3. p. q. 1. art. 1. ad 1. & q. 16. art. 6. post S. Athanasium epistola ad Epictetum. Hinc euaneleunt, quacunque primoloco, ab Autore cum quo agimus fuerant objecta.

Uno modalis, quoniam relativa.

150. Quod autem addebatur, hunc modum neque relationum neque absolutum esse posse, facile dilinuitur, dendo, modalem hanc unionem, non esse quidem relationem categoricam, quæ est purus respectus termini & subiecto accidentaria est, saltē ad modum acciden-

ANNALIS
TOMUS I.
De Christo
et
TOMUS II.
De Atributis
Christi
XVII

accidentis verbalis: *Esse tamen relativam transcedentaliter.* Quod genus relativorum est ens verè absolutum. Nam prater relationes categoricas, quae non pertinent ad categoriam rerum quas afficiunt, quia illis iam plenè constitutis adveniunt, ut liqueat ex paternitate & similitudine; necessarium omnino est admittere relationes aliquas longè alterius rationis, quas Simplicius apud Scotum in 1.d.3.q.5. *Littera F.* vocat substantiales & essentiales. Ipse Scotus in 2.d. 1. q.5. *Littera P.* vocat trascendentias; & ita nunc passim vocantur nō restringenda eas vocē ad eas tantum relations esse: tales designandas, quae plura vel omnia praedicamenta transcedunt, & ad nullum certum pertinent, cuiusmodi sunt relatio creature aut inherenter &c. quas solas relationes dici transcedentes, tradit Antonius Ruinus q. 5. de relatione; sed voce ad tales primum relationes, ut verisimilium satis est & surpata æquè ad omnes essentiales relations extensa. Agnoscit eas essentiales relations S. Thomas in 2. d. 1. q. vñica art. 5. ad 8. ex primo loco propositus. Caiet. c. 7. de ente & essentia q. 5. & Scotus supra, nec refragatur in 4.d. 1. 2. q. 1. vbi tantum intendit, has formas non esse dicendas relationes quasi spectent ad categoriam relationis, sicut que puri respectus. Non negat autem, nec negare potest, quod alio loco notato concesserat, dari entitates, quae in suo essentiali conceptu immolunt habitudinem ad alterum. Cognitio enim v. g. præciso quoniam accidentario respectu, inseparabiliter & essentialiter resipici obiectum, ita ut impossibile sit, essentiam cognitionis per definitionem explicare, quia fiat mentio obiecti, sicuti per eam intellectui. Similiter materias cum sit essentialiter forma receptiva, respicit essentia liter actum formalem, à quo perfici, & actuari posse; ita ut repugnet, concipi receptuum nō concipiendo quoque id quod a recepiuo potest recipi. Idem est de respectu creaturæ ad creatorem. Nemo enim creatura notione essentiale efformare queat, nisi habitudinem ad Deum insoluat. Hæc ergo entia essentialiter relativia ad alterum, & absoluta & relativa dici possunt; sed vario sensu, ut Caietanus optimè aperit q. illa 15. aduersus aliquid dupliciter posse dici absolute; nempe vel a subiecto, vel à termino. Absolutum autem à subiecto, ilud est, quod non potest in alio subiectari ut substantia. Possemusque similiter dicere, aliquid esse absolute ab efficiente, vel ab aliquo à forma, si tale sit ut caret formalis causa vel effectu. Absolute verò à termino illud est, quod non respicit essentialiter aliud purè ut terminum ad quem; & talis est, substantia, & quantitas, ac qualitas. Econtrario portò respectuum duplex est. Nempe & quod formaliter respicit aliud purè ut terminum, que est germana notio relationis categoricæ, & quod respicit aliud non ut purè terminum ad quem; nullum scilicet munus erga cum exercendo, sed ut aliquid cum eo connexum in aliquo genere causæ, vel ratione aliquo inuenitur. Quanquam enim connexio inter duo, latius patet, quam relatio transcedentalis ut dixi in naturali Theologia d. 8. n. 9. tamen in hac quoque est vera connexio, qua manifesta est ex munere aliquo huiusmodi relationis erga terminum, v. g. quia illud representat aut recipit, ut connectit: quod non habet relatio categorica, que est habitudo pura absque ulio tali munere, ut patet ex similitudine, quia albedo alteri albedini simili dicitur. Huiusmodi ergo entitates, quibus essentialiter implantata est habitudo non pura ad alterum, sunt quidem relationes essentialiter, & tamen non sunt absolute a subiecto, vel à causa, vel à subiecto, simul tamen sunt absolute, nempe à termino pura habitudinis, quia non sunt prædicamentaliter respectuæ, quod duntaxat genus rerum non potest absolute denominari. At entitates de quibus agimus, quanquam ob habitudinem, quam di-

cunt, possint & soleant relativæ denominari, tamen quia ea habitudo non est respectus p̄s, sed vel est essentialis differentia rei, qualis est in visu respectus ad colorem, vel est aliquid intimè imbibitum in rerum essentia, ut est ratio entis creati in creatura, speciat ad aliud prædicamentum, quam ad tertium accidentium; nempe speciat ad prædicamentum rei, quam confituit, & idcirco eiusmodi entites denominantur absolute. Inter has entitates simpliciter loquendo absolute, hoc est non constitutas relatione categorica, respectivas tamen essentialiter, numeranda eit quævis vñio, atque adeo etiam vñio hypothetica. Vnde lucidatur argumentum in quo veritatem, quod eas neque absolute neque relativis entitatis acceneri posse contendebat. Porro non refragari Aristotelem, ut aduersari obstrebat; sed verè agnoscere, entitates quas simpliciter dicimus absolute, posse simili esse relationes, constabat expedienti loca, quæ ad id ex profecto Greg. in 1.d.28.q.2. concl. 2.

Coharet cum iug: labilitate.

151. *Æque inane est argumentum, quod postea subiacebat ex perpetuo accessu & recessu vñio eius hypostaticæ;* & si quam vim habetur, a quæ solendum est ad aduentario. Nam siue vñio hypostaticæ, sit modus, siue non sit, sed tantum consistat in extremis instantibus, & aptè le habentibus; certum est, evaporantibus per actionem caloris naturalis, aliquibus partibus corporis Christi, a quæ dilatam esse vñionem: & ageneratis per nutritionem de novo quibusdam partibus, a quæ accessu vñionem nouam, idque propè continuo, pro ut continua virtus nutritiva & caloris naturalis negotiari fecerat. Quod ergo aduersarius de vñione sic sūpta statuerat, nos pari iure de vñione modalis statuimus. Et breviter vera relatio est, quanquam omnes partes quæ ad integratatem & constitutionem humanitatis pertinent, manescant semper. Verbo vñitæ, quanquam pertinuerunt ad eam integratam, tamen cum primum evaporabant, quia definiebant esse partes corporis humani, cui soli ut sic concessa est gratia vñionis, ut Suates. 3. p. q. 5. ad art. 2. recte norauit, desijle vñtri Verbo. Et è contrario, partes alimenti, cum primum inducebant rationem partis humanæ, etiam ante informationem ab anima, illuc vñiebantur Verbo. Quia enim prius est substîtere quam vñiri, propterea partes illæ materiæ prius vñiebantur Verbo, quam anima, si cut de tota materia dictum est superius tractandum ordinem assumptionis inter partes humanitatis. Indubiant autem partes illæ rationem humanæ partis, eo ipso quod ultimè disponebantur ad animam humanam receptionem, ita ut per consummationem dispositiōnēs prædictæ, materiæ illa partialis & vñtræ Verbo, & anima, sed prūs natura Verbo quod subsistente naturali sufficiebantur, anima autem postea natura.

Aliæ item uniones, sunt modales.

152. Tandem conjunctiones aliæ, ex quibus aduersarii argumentabantur, a quæ peraguntur interiectu modalis vinculi, ac illa in qua veritam, ut proinde abludre eas adducat aduersarius, ut probet vñionem hypostaticam non contineri entitate modali. Nomina tum vero taceti ponit conjunctionem cum loco, que neque vera est conjunction (quanquam & aliqui eam fixerunt, in quos merito conlamat Suates. 3. Metaph. f. 4.m. 16.) neque absque modo substantia Angelii superaddito perficiatur, contra quam aduersarius imaginatur, quod reieci in Theologia naturali, d. 4. n. 197. Profert item non debuit conjunctione materiæ & forme. Nam estis quis gratis daret eam cōunctionem perfici ablique modali vinculo propter sympathiam natura

secundum partem illarum ad initium, & adaptatio-
nem materie per certas dispositiones, quo pacto phi-
losophantur quidam physici, tamen in re praesenti
non licet similes philosophari, quia nulla potest pro-
fici certa dispositio, qua humanitatem Filio potius
destituit, quam Paci aut Spiritui sancto & que ab
ea inducebantur, & illi que applicatis. Nec certa
dixit dispositio respectu Filii afferri nequit, sed
neque vel modo respectu eius divina personae.
Nam in Christo si unionem hypothaticam sequoueas,
multe illi impugnatur, cui haec adaptatio tribui pos-
site, propter gratiam sanctificatorem; quam tamen li-
quer non habere hoc munus. Alioquin in omnibus iu-
dis efficit inchoata dispositio ad Deificationem, & per
laudem assumptionem, quod nemo finxerit; aliaque
in hanc rem rationes, attingam infra tractans huius
rationis materialis. Postremo in humanitate Christi
nulla est sympathia, vel naturalis proportio cum Verbo
tanquam cum termino substantiali, quae sympathia
in naturali coniunctione forme & materiae, ab ijs ob-
tinetur, qui illam absque modali vinculo sola partim
oppositione peragi dicunt. Quod autem inter Verbo & humanitatem intercedit proportio obedienti-
alis, argumento potius eam proportionem adeo
temperem esse, ut potius debeat dici improposito. Et
quae sane cedit in omnes substantias etiam purae mat-
erialis, quas tamen nemo simpliciter dixerit habere
proportionem ad unionem cum Verbo, aliquamve
cum sympathiam.

Actus tertius contra unionem modalem.

153. Tertiam aciem argumentorum contra modum
unionis, edocit Valencia 3. p.d. 1.q.2.p.5. Reiectis enim
ijs qui unionem hypothaticam accidente quoipiam sine
respectu sive ab soluto contineri censebant, addit,
illam secundum argumentum eueri sententiam que vno-
nionem hypothaticam constituit in modo quodam sub-
stantia distincto ab humanitate à parte rei. Primo
qua nihil in humanitate producunt, potest intrinsecè
& essentialiter esse vno hypothatica cum Verbo, quan-
doquidem à quacunque re diuinus producta in hu-
manitate, separari potest terminatio humanitatis per
Verbum. Sane si vno hypothatica est vera quaedam
modalis entitas distincta ab extremis, à parte rei, quid
obstat potest, quominus illam Deus solam producat
seorsim ab humanitate, & conservet procul ab ea? Quicquid enim ab alio à parte rei distinguuntur, illique
extremum est, eo ipsis potest absque eo consistere,
aque adeo fieri & conservari. Si enim ipsum, non est
illud aliud, non ideo ipsum erit & non erit, quia illud
aliud non sit. Secundo argumentatur Valencia, quia
realitas illa à parte rei distincta ab humanitate, non
potest esse essentialiter vno, nisi connotando simul
Verbum diuinum vno hypothatica suppleat vim perfe-
ctionis, create erga humanitatem, seclusis imperfec-
tionibus. Igitur realitas illa que dicitur esse vno hu-
manitatis ad Verbum, potest ponи in rerum natura,
etiam si humanitas non copuletur Verbo, quod tamen
impossibile esset, si ea realitas esset essentialiter vno
cum Verbo. Posse potius produci tam realitatem, non
concreta humanitatis coniunctione cum Verbo, inde
enim, quod etiam supponamus quamcumque
realitatem produci effectu, adhuc tamen liberrim
est Verbo non adhibere influxum hypothaticum ab
effectu longe diversum, quo supplet minus person-
alitatis creatae & humanitatem substantialiter termi-
natur. Erit igitur realitas illa, nec tamen habebit ratio-
nem unionis cum Verbo, quam certum est consistere
non posse nisi Verbo influxum hypothaticum adhibenter,
ac proinde illa realitas, non potest esse essentialiter
vno. Quid quod ut textio argumentatur adversarius

omnis realitas habens aliquam rationem formalem
per ordinem ad aliquid extrinsecè connotatum, po-
test absque eo remanere, atque adeo eiusmodi ratio-
nem formalem exire? Dummodo tamen ea ratio
non sit de eorum numero, quæ quodvis ens creatum
transcendent, & omnibus & quæ creaturis sunt com-
unes, cuiusmodi certè non est ista de qua agimus,
sive ratio unionis. Hoc aduersarius constare ait, indu-
ctione universalis in omni rerum genere. Ac proinde
realitas cum qua ea ratio conseretur, persistere potest
absque influxu hypothatico per eam realitatem extrin-
secè connotato, arque adeo non est essentialiter vno,
qualis tamen à nobis pingitur.

Exarmatur.

154. Hæc acies facilè exarmabitur; procedit enim
ex sola falsa intelligentia naturæ modorum & nomi-
natim unionis. Atq; igitur modum unionis quem ad-
misimus, esse intrinsecè & essentialiter unionem, neq;
posse esse in rerum natura, quin actu vinciat Verbum
cum humanitate. Perperam autem affirmat aduersarius,
producta divinitus in humanitate realitate qua-
cunque, adhuc posse Verbum non applicari humani-
tati ad suppletandam substantiam creatam, & suspen-
dere vel inhibere substantiam humanitatis termina-
tionem: posita enim unione, id est impossibile. Quia
hic est effectus eius formalis, quem constat admota
causa, suspensi vel inhibiti non posse. Eo ipso autem
quod hæc entitas statuitur modalis, liquere debet, im-
possible quoque esse, eam seorsim ab humanitate pro-
duci vel conseruari, quia modus, pro ut ex Boëtio lo-
quitur Scotus quod l. 3. Litera B. Malè & vocem, &
subiectam ei notionem improbante Gabriele in 3.d.23.
q.1. Litera F. est essentialiter affixus modisfato suo, ita
ut absque eo nequeat consistere etiam vi diuina. Vnde
quannus à parte rei differat à modisfato, & noua pro-
ductio eius superueniat, ac etenus dici possit illi ex-
trinsecus, tamen non est separabilitas mutua inter
eumque ob summam modi infirmitatem: que cau-
sa est, cur modus nequeat per se consistere, ut rectè
probat Dur. in 4.d.12.q.1.n.6. & cur plerumque etiam,
modus dicitur esse intrinsecus modisfato, & à plerum-
que negetur à modisfato distinguiri, nempe distinctione
maiore, qualis intercedit inter extrema, quorum
neuterum essentialiter affigunt alteri, & idcirco possunt
seorsim consistere, & accipere, aut retinere esse suum,
absque coniunctione & adhesione ad invicem. Eo-
dem sensu Dur. in 1.d.33.q.1.n.15. & d.30.q.2.n.14. &
15. ai modos non esse rem nisi secundum quid & le-
cundariò, negare esse secundum se entitates, cum
non habeant formalem entitatem, & quidditatem,
similiter alterius: non tantum eo modo quo acciden-
tia, que idcirco dicuntur entis entia, quia naturaliter
non possunt esse sine subiecto, sed etiam quidditatib;
& formaliter, quia nullam habent quidditatem, nisi
eam que est esse huius. Quod maximè valet de modis
illis, qui intrinseci dicuntur à Stricto in formalitat, at-
ticulo 2, partiali primi principialis, quia pertinet ad con-
stitutionem & complementum intrinsecum fuleri cui
ininituntur, nec pertinent ad diversam speciem cate-
goriarum, sed tantum reductiæ collocantur in cate-
goria fuleri sui. A Manzoli autem c.5. formalitatum D.
Thomæ sub finem, ob eandem causam vocantur modi
extrinseci. 4. Fonseca 7. Met. c.8. q.4.s.3. & sàpè alibi
vocantur puri modi se habendi. Hi enim sunt modi
strictè dicti, qui non habent propriè essentialiam pecu-
liarem, sed sunt aliena essentialia complementa, vel tan-
quam eius termini interni, vel tanquam subfusades &
vincula. Potest tamen etiam accommodari ad illas in-
firmas entitates, que pressè dicuntur formalitates,
quia spectant ad nouam speciem, habentque in recto
entitatem

ANNALIS

De Christo

et

De Atributis

Christi

XVII

eritatem & essentiam propriam, distinctam ab essentia & ratione formalis rei cui adhaerescunt, cuiusmodi est figura respectu quantitatis. Nam haec quoque entitates, etenim dici possunt non habere entitatem formalem & quidditatem propriam, quatenus nulla vi possunt abipiunt a rebus quibus aliquando coniunguntur, sed essentialiter eis affiguntur. Quanquam nobis satis est, quod id valeat de modis preis acceptis, quia unius ipsis annumeratur, quam proinde dico ut & alios quosvis modos, essentialiter, atque adeo absque interiecto alio vinculo adhaere, ut recte affirmat Dur. in 1.d. 33. q. 1.n.16. addens n. 7 & dilla 30.q.2.n.15. modum non facere compositionem cum re eius est modus non quod concursus rei & modi, simplicitatem non tenet, & res illa ac modus non sint aliquid minus simplex, quam res sola absque modo; Id enim dici non posse recte eniunctum Suarez l.4.de Trinit.c.4. n.10 & Vafques 1.p.d.120.n.23. Sed quod non se habent ut res duas sint, que apte sunt seorsim & absque nexus cohaerere. Eodemque sensu Fonseca, male reiecius a Suarez d.47 Met. l.2.n.8. & ab Alberto q.6. de relatione n. 15. recte negat modum habere propriam existentiam; non quod velit modum esse nihil, sed quod essentialiter affigunt alteri, nec absque eo villa vi queat existere. Sicut eandem ob causam Suarez d.7 Met. l.2.n.10. & l.2.n.11. & passim alii, dicunt modum non habere entitatem propriam, & assertur identificari suo modicato.

155. Liqueat igitur ex his omnibus, quoniam non solidè aduersarios in primo argumento, ex eo quod unio sit aliquid vtcunque à parte rei distinctum à natura humana quam afficit, colligi consuetus unione posse dinuntius seorsim ab humanitate collocari & conservari, eo quod supposita illa aliquandi distinctione à parte rei sit extrinseca humanitati. Falso item in secundo argumento, affirmat eam reali entitatem, quam modum dicimus, posse ponit in rerum-natura Verbo interim negante humani tati influxum hypostaticum ab effectu duersum. Nam quoniam influxus hypostaticus nullus regera est, sed tantum debet admitti terminatio substantialis; quicquid tamen illud sit quod Verbum humanitati confert illam terminando, non potest à Verbo negari; posito quod unio sit producta in humanitate. Vnde sequitur, modum quem admittimus, ita esse unionem essentialiter, ut non possit exire rationem formalem unionis. Atque adeo falsissimum est quod in tertio argumento aiebat aduersarius, omnem realitatem cui conueniat ratio aliqua formalis per ordinem ad aliquid extrinsecum, posse talem rationem formalem non omnibus entibus creatis communem exire; idque inductione vniuersali confirmat, hoc nulla ratione est admittendum, cum sit aperte abhortens à vero. An enim visus, qui rationem suam formalem, peculiarem, ac differentiali habet per ordinem ad colorum extrinsecum, potest eam rationem formalem exire, & sine ea perficiatur? Idem dico de omnibus essentialiter relatinis; & nominatum de substantia creata, quam Valentia 3.p.d.1.q.4.p.2. §. Octava opinio, agnoscit esse verum modum substantialis, eisdem naturae proportione seruata, cuius haec enim diximus esse unionem. Neque tamen venerit illi vniquam in mente asseverare & substantiam, que naturae aquae extrinseca est, ac unio id est aquae terminat actionem peculiarem, & aquae à natura distinguuntur à parte rei, potestque item aquae ab ea alielli, separatione non mutua, abijcere posse formalem rationem, quam habet per ordinem ad naturam quam terminat, posse in rerum natura perficere, nec fungi ullo terminandi munere.

Acies postrema, funditur.

156. Postrema acies argumentorum contra unionem hypostaticam modalem, quorundam recentiorum est, qui opponunt; iuxta nos humanitatem non fore vniendam Verbo immediate & proxime, sed tantum mediante unione, ac proinde non substantialiter, sed accidentari tantum, quod est Naturalium. Sic ergo substantia creata affigunt per seipsum naturam, quam terminat, nulla inter utramque interposita modali entitate, ita contendunt idem esse alterendum de diuina substantia ad humanitatem comparata: & quidem à fortiori, ne adiganur concedere dati posse entitatem cretan, qua Verbum necessitatibus ad terminandam humanitatem.

Non est quod ista nos temorentur. Vix enim responso egerit, tam sunt endio & inania. Ad igitur unionem non esse quasi septum vel paritem intercenum obstante immediate & substantiali coniunctioni extremitum substantialium, ceteroqui proportionaliter, sed esse ipsum eorum formalem nexus, qui idcirco tantum dicitur mediate inter partes, quia absque eo non potest peragi compositione. Neque enim unio habet rationem extremiti vnius & quali glutinis, quod circa duo inter se copulat, quod est inter ea medium, & utrumque secum deuinicit: sed habet tantum rationem nexus, & idcirco vnius seipsa, absque alia vteriore vniione, quia fistendum est in primo quo; unio autem non vnius nisi vt quo. Sicut ergo actio non impedit egredium immediatum effectus ab agenti, quia est ipsam egressio & via, nec egreditur nisi vt quo, & vt ratio formalis egrediendi (idem cernitur in omnibus le habentibus vt quo) ita unio non excludit immediatam adhesionem extremitum, quia est ipse eorum nexus. Mirum vetet est, quorū aduersarij præterea opponant nobis paritatem inter humanam & diuinam substantiam, colligentes substantiam diuinam debere seipsa, & absque unione inter media, coniungi humanitati, sicut substantia naturalis humana, intingitur per seipsum naturam suam, nullo interiacente modali vinculo. Hoc dico non recte aut latius commode ab aduersarij obiecto. Quod enim substantia connaturalis afficit seipsum naturam propriam seclusa modali unione, ratio inde petenda est, quod substantia creata sit modus, qui essentialiter atque adeo per seipsum adhaeret modicato suo: sicut substantia diuina, quatenus virtualiter distinguuntur à Deitate, concipiatur ei coniungi seipsa, & nullo inter iacente nexus distinet ab extremitis, ad compositionem illam rationis spectantibus. Et quod hoc est paritas inter utramque substantiam. Sed in re praesenti cum agatur de substantia Diuina collata ad extraneam naturam, afferenda esset paritas inter substantiam humanam collatam cum natura extrinseca, & substantiam diuinam collatam cum humanitate. Sicut ergo substantia humana, si comparetur cum natura extranea non terminat eam nisi interueniente modali vinculo; Quia non potest eam seipsa afficer, cum non possit à proprio modicato profiri: ita neque diuina substantia terminare potest humanitatem sine modali nexu. Quid ergo in paritate illa quæ opponatur, sicut metitur aduersarij? Denique quod addebet aduersarij de necessitate Verbi ad terminandam humanitatem, si modale vinculum interponatur, nullo negotio diluitur. Verbum enim non necessitatur ab unione, quia liberum fuit Verbo eam non ponere; sed ex quo liberè per ipsummet Verbum posita est, necessitas terminandi quæ Verbo iniicitur, non est nisi ex suppositione, à qua non plus temeraria Verbi libertas, quoniam libertas sedendi in eo qui libet è sedete volvit, violetur ex eo quod non possit non sedere, posito quod ex voluntate sua sedat.

Cox

Concluditur, unionem hypostaticam esse
verè modum.

157. Si discutiss omnibus, quæ aduersus vniōnem modam, humanitatem Verbo copulantem obiectantur, concludendum est vinculum illud à Verbo & humanitate à parte terti distingutum, esse admittendum, et siquicunque vinculi negationem, esse proximum terminum à quo, actionis incarnatior, quæ proximè formaliter tendit ad vniōnem, tanquam ad terminum suum formalem, non autem ad humanitatem: quicquid in contrarium statut Valsques 3. p.1. 9 c. 2. quod alij verbis exprimunt alij, qui pro eodem termino alignant negationem personalitatis diuinæ in humanitate; vel negationem personalitatis humana inducunt per Verbi suppeditationem. Nam hæc omnia eodem residunt, quicquid in contrarium argumentant Albertinus Coroll. 4. de substantia. dub. 4. & Valsques 3; p.1. 9 c. 2. Eo ipso porro quod vniōnem alligo per termino ad cuius actionis incarnatior, factus significo, vniōnem differre à tali actione, sive ab unione, contra Salazarium l. de concepr. c. 24 n. 80. Sicut enim in composite humano, quia vno non est producitur a forma ex subiecto, assignamus actionem, quæ vno producatur, quandoquidem cuiuslibet enti à le, quod non est ipsius egressio ab agente, signanda est egestio aliqua, quæ non alia est quam ita: ita quia vno humanitas ad Verbum, posterior natura est, & longè diversæ nature ab humanitatis productione, oportet ut per actionem aliquam dependat a causa sua efficiente. Eam ergo actionem, vocamus vniōnem, aut quod idem est, assumptionem; quia id eo quo tanquam causalitate efficitur nexus, per quem Verbum adiungit sibi humanitatem, ut ea subiectariter terminari. Assumere enim est ad se sumere, & ibi vni. Proindeque assumptione est actio unitio- nis, prope dicens ordinem ad Verbum tanquam ad substantiam terminum humanitatis, communica- tionem per eam actionem, tanquam per viam, ad vniōnem quæ est immediata & formalis communicatio, quæ nexus extermorum illorum.

Cuiusmodi sit unio hypostatica. Quæstum 2.
Est substantialis.

158. Iam quodquidem constat dari uionē modis inter Verbum & humanitatem, scruanda paucitatis est natura eius, & multiplicitas, ac dignitas nominatio penes similitudinem & perpetuatem. Et nata quidem huius uionis, magnum partem pater dicit. Est enim verus modus substantialis, humanitatis Christi affixus, Verbique ita respectu iesu Christi, ut illud actu copulet cum ea humanitatem. Vocabu hanc uionem modum substantialis, quia habet rationem munerei, quod obit, & complementi substantialis ad quod trahit naturam. Sicut enim uinotyphica partium substantialium vocatur modus substantialis, quia necesse partes substantiales, estque via ad compositionis substantialis compactionem: Ita uino hypotheticalia quia est via ad terminacionem substantialium, que humanitati a Verbo confertur, merito appellatur modus substantialis, & aquae ac substantia connaturalis ad categoriam substantialis reducitur; non autem ad uolum est generibus categoricis accidentum: sive qualiter, ut loguitur Gabriel in 3. d. 1. q. 1. art. 5. fine docebat, ut dicit Mayronis in 3. d. 1. q. 2. sub finem, siue relatione ut nonnullis tribut Paludanus in 3. d. 5. q. 1. art. 3. quos latè sequitur Rada in 3. controver. 3. art. 4. Quoniam vix est inter hos Autores & nos, dissidium nullum vocum. Nam Gabriel idcirco tantum videtur hanc rationem vocare qualitatem, quia non est directe substantio Theoph. Raynandi Christi.

Theoph. Raynandi Christ.

stantia, sed aduenit humanitati iam essentialiter constituta, quarti etiam exornat supra modum, & eminentissime sanctificata, quod utique redolat qualitatem. Maytonis vero extendit significacionem categoriarum habitus, ad ea quoque, quae ita habentur, ut substantialiter compleant, quod præstat yno, aduehendo substantiam extraneam. Tandem qui vniōem vocant relationem, non egunt de relatione categorica, & nulla ac pura habitudine, qua vix quicquam est ineptius ad extremorum aliquorum vinculationem; vt agere adducat ad credendum, fusile qui ita vnuquam censerint; & frustra operam consumere videatur Albertinus, eam opinionem fuisse refellens, coroll. 4. de substantia dub. i. a. n. 2. 3. Egerunt igitur de relatione transcendentali & essentiali, cui locus quoque est in categoriis substantiarum. Et ita habetur ex Scoto in 3. d. t. q. 11. Litera K. & ex Durando in 3. d. s. q. 2. n. 8.

159. Agnouerunt planè vniōis huius substantialitatem, Patres, cum eam vocarent naturalem & essentialiem. Audi Petrum Diaconum lib. de incarn. c. 3. Nazianzeni ac Cyrtilli suffragij id comprobantem. [Beata Maria peperit verè & propriè Deum Verbum incarnatum, & hominem factum, atque essentialiter sive naturaliter carni vnitum. Propterea etiam, essentialis sive naturalem factam naturarum vnititionem omnimodis confitentur; non sicut illi qui tanquam in Propheta, ita in Christo Domini Verbum inoperasse contendunt. Quos redarguit beatus Gregorius Nazianzenus ad Cledonium, dicens: Si quis sicut in Propheta secundum gratiam dicit inoperasse Domini Verbum, & non essentialiter factam confitenti unititionem, si vacuis melioris inoperationis; magis autem plenus sit deterior.] Nec sicut illi qui secundum illustrationem, aut dilectionem, aut affectionem, aut personalem, vel substantialiem sine secundum autoritatem, aut potentiam, aut qualitatem honoris, vniōne tentant alterum naturarum. Quos paulò superius memoratus beatus Cyrilus anathematizat, dicens contra Nestorium: Si quis in Christo diuidit substantias post unitatem, sola societate connectens secundum dignitatem, & authoritatem, aut potentiam, & non magis coniunctionem quae est secundum unitatem naturalem, anathema sit.

Verba sunt S. Cytilij, anathematismo 3. Similicer in Concilio Lateran. sub S. Martino i. consultat. e. can. 6. decennitv. secundum sanctos Patres, esse in Christo duas naturas substantialiter vnitas. Et rursus can. 8. natuarum in Christo vnitio, secundum sanctos Patres vocatur substantialis. Et superius in oratione Sancti Martini ad Synodum, Verbum dicitur assumptissimum & vniuersitate sibi substantialiter quae sunt nostra naturae. Quam S. Gregorius Naz. & S. Cytilius vocauerunt *unionem naturalem*, & *xar' i'sia*, siue *essentialem*, hanc S. Marthinus vocat *substantialem*. Quae duo eodem recidunt, & substantialitatem unionis de qua agimus, perspicue fent. Namis enim ieiunie Valques 3. p. d. 17. c. 3. unionem naturalem & essentialem, dici putat a Gracis Patribus, tantum quia tripla & non apparenter facta est. Quia ratione, accidens dicendum esset iungi subiecto naturaliter & essentialiter. Fatoe interdum Patres Graecos agentes de vniione, eamque vocantes *naturam*, id interpretari de vera vniione. Sed veram vniionem intelligent, quae non est per solam dignitatem & autoritatem, aut accidentia, quallem agnoscet Nestorius, ipsique Patres ibi impugnant: ac proinde naturalem ac veram vniionem dicere, idem est quod vniionem substantialiem profiteri. Aperit ita senectus S. Cyrilus in expositione anathematismi tertij, ubi humanitatis cum Verbo vniuenerit secundum naturam, interpretatur veram vniionem, confirmatque ex Apostolo, qui nos natura ira filios, id est vere non ois fulsi, & in ipsa natura ac substantia nostra labem peccati,

iraeque dignitatem habuisse tradidit. Ceterum vera illa unio, spectando subiectam materiam, apud Cyrilum loco notato alia esse non potest, quam unio substantialis, cum eam opponat vniō per gratiam & autoritatem, quae sunt vniōes accidentariae. Nomine ergo vniōis naturalis & essentialis, intelligitur unio pertinens ad constitutionem substantialem, quatenus aduehit humanitati complementum substantiale extinsecum.

160. Quod si D. Augustinus de Incarnatione agens, in Psalm. 3. v. titut *infectionis* nomine, non est ea vox sumenda in rigore metaphysico, quo designatur vniōis accidentalitatem; sed ita ut idem sit in hæsiō, quod coniunctio vel unio. Quanquam postulamus quoque Verba D. Augustini, iuxta vocum coticem, ac in omni rigore accipere. Ait enim tractans Verba illa, & exaltans caput meum, caput hoc, esse in anima Christi spectandum. [Mentem ipsam humanam, sic accipiendo puto, quod caput animæ non absurdè appellatur, quia ita in hæsiō & quadammodo coalui excellenti supereminentia Verbi hominem sufficiunt, ut tanta passionis humiliare nō deponeretur.] En agit de mente sine intellectu, qui mea tentatio est verum accidens, & in hærcet propter anima Christi, ac mediæ sine per animam copularatur Verbo. Et eodem modo accipiens est Auter sermonis de nativitate, apud Cyprianum, cum inter alia in hoc mysterio admiranda, mirari se ait, quoniam Verbo Dei caro adhæserit. Durius sonat quod Durandus in 3. d. 6. q. 4. n. 7. concedit humanitatem cum Verbo vniōem esse accidentalem, quasi sit tantum per gratiam & affectum, qui est rebus ille sensus, quo Nestoriani aiebant humanitatem vnitam fuisse Verbo accidentaliter. Sed idcirco Durandus hanc vniōem vocavit accidentalem, quia advenit enti in actu iam essentialiter constitutio, tametsi nondum substantialiter cōplete, quod nō in hæret Verbo, ad cuius substantiam trahitur; sed extrinsecus tantum terminatur ad illud. Sic ut vestis licet sit substantia, adiacet vestito; & ei iam completo aduenit. Quia est ex parte causa, ut ab Apostolo Philipp. 2. humanitas indumento Verbi assimiletur. Et idcirco Paladius in 3. d. 6. disp. 5. ita sensum & locutionem Durandi approbat, ut simul dicat, vniōem humanitatis ad Verbum, & esse accidentalem ob rationem Durandi, & esse substantialem, quia contrahit humanitatem ad esse substantiale personæ Verbi. Facilius etiam ad hanc mentem aptantur, qui dixerunt hanc vniōem esse dependentiam humanitatis à Verbo, quos Albertinus coroll. 3. de substantia dub. 3. num. 10. o. criminatur tanquam affirmantes hanc vniōem esse accidentalem, & spectantem ad accidentale genus categorię actionis. Nihil enim tale somniant, qui ita loquuntur; sed nomine dependenter intelligunt entitatem vniōis, cuius interuenta, contigit humanitatem substantialiter terminari à personalitate Verbi, quod est dependere à Verbo hypotheticè, adeo per vniōem substantialiem; non tantum quia hæc unio afficit substantiam humanitatis, (sic enim eductio forma materialis, quia afficit substanciali, diceretur actio substancialis præcisè propter productio est: & quantitas, que immēd atque aduenit substanciali, est entitas substancialis) sed quia præterquam quod hæc unio est modus substancialis, munus quoque eius est constituerem substantiam, idque in Christo facit. Quia ratione vniō materiae & formæ, propter vi eius exigit substancialis completa essentialiter, appellatur vniō substancialis.

Neque tamen hæc vniō eget dispositione praetia.

161. Neque tamen ex eo quod utraque hæc vniō sit & dicatur substancialis, inferte licet, sicut ad vniō-

nem inter materiam & formam danda est dispositio aliqua accidentaria adaptans subiectum; ita & proportione hypothistica talem aliquam dispositionem accidentariam anterorem esse concedendam. Nullum enim revera est accidens, quo posito Deus conaturaliter adiungatur vniōe creatae naturæ suam substantiam, quae est notio ultima dispositionis. Præterea substantiam Verbi, est vicaria (ut ira dicam) substantia connaturalis humanitatis, cūque subrogatur ut supplet munus eius, quod est substantialiter terminare humanitatem. Subrogatur autem interuentu vniōis hypothistica. Sicut ideo substantia connaturalis, est conaturaliter anterior quoque accidente efficiente humanitatem, et si productum sit eodem momento cum substantiam, quia prius natura est humanitatem complete existere, quod habet per substantiam, quā affici accidentibus: Ita prius natura Verbum aduenit humanitati, quā vnum accidens, quod possit humanitatem aptare, ac ultimè disponere ad illum aduentum: nam illud accidens seu actio, quia vno tanquam per viam procedit à causa sua efficiente, computatur tanquam vnum quid cum vniōne. Tandem si quod efficit accidens, quo humanitas disponeretur ad vniōem cum Verbo non efficit aliud quā graia habitualis. At hæc tamē absit ut disputerit humanitatem ad vniōem hypothisticam, ut potius concessa sit humanitati dependenter ab vniōne hypothistica, seu tanquam frutes aut germen connaturaliter debitum vniōi, ut infra monstrabo agens de accidentariis Christi perfectionibus. Quare faciliat omnis huic modo dispositio pro hac vniōne.

Quædam vero durisculè in contrarium à Ruperto prolatæ lib. I. de operibus Spiritus sancti c. 16. accipienda sunt de dispositione seu ornata consequente ad vniōem hypothisticam: non aorem de antecedente ornatu, qui ratione vera dispositionis & aptationis ad vniōem fortuita. Tractat ibi Rupertus de gratia Christi infusa, eoque accommodat, quod de immiso in faciem primi hominis spirituculo vita, habet Moses, Genes. 2. Ait ergo. [In illam faciem, in illam gloriosam anima rationem, totus spiravit Spiritus iste creaturam, quae creatori, substantiam creatam Deo increato, dignam sua feci plenitudine; id est, sapientia matutina, intellectu dilatata, consilio prouidam, fortitudine constante, scientia dilectam, pietate mitem, sancto timore humilem. Non enim Verbum hoc indigebat ut Spiritu sancto repletetur, quippe de quo æquè ut de Patre Deo procedit idem Spiritus sanctus: sed anima creata nostra, inops naturæ creatura, cum carnali sua opus habebat, ut aciperet hunc Spiritum, quem & accepit non ad mensuram.] Hic locus, vt cuncte præfert, gratiam si posuisse humanitatem ad vniōem cum Verbo. Moliendus igitur est eo modo, quem præmisisti. Vel si minus cuiuspiam satisfaciat, præstat Ruperrum non audire. Nam nullam revera esse dispositionem ultimam ad vniōem hypothisticam, latet ni fallor, enīcum est.

Cur vero vniō substanciali inter materiam & formam accidentaria aliqua dispositio assignanda fuerit, non item illi, non est operulom comprehendere. Nimirum prout de inservitu naturæ, ut agens nunquam producat formam substancialem, nisi præmissæ sint dispositiones accidentariae, quæ formæ producendi velut cubicile sternant, finique eius non modò ornamenta, sed & fomenta, hoc est ut properas determinatus sit transmutationum ordo, ita ut non cum primū occurrit passo vnum agens, statim necesse sit trudi è materia formam passi, & induci formam agentis occurrentis. Id enim nimirum in rerum natura confusione & perturbatione parceret, ut clarum est; & tamen ita contingere, nisi præsidium iniurium, id est dispositio-nes in passo, præexistentes, retardarent actionem & imponerent.

imperio agentis, obstarētque momentaneæ inductioni alterius formæ. Nam cum haæ dispositiones habeant contrarium, mora necessariò interponitur in pagina interveniente, dum noua dispositio aliam pellentur, quæ verò praiecerat, stat pro forma, & maleficè quod materia machinatur oblitus. Itaque ob ordinariam generationem vicissitudinem, oportuit accidentis contentaneæ formæ producendæ præfundiri, sicut disponere materiam ad uniuersum nouæ formæ cum ea: Quæ omnia patent non habere locum in ratione substantiali, de qua agimus.

Et gemina, sicut partes essentiales humanitatis.

161. Pergo ad hanc vniōnis multiplicitatē, ex qua etiam aliud habebimus valde conducens ad perspicuum eius quidditatem, de qua haec tenuis. Nempe an hoc uno sit actus spiritualis, sicut materialis. Sicut igitur uno uno in multiplex, ex unib[us] quæ per ea Verbo colligantur, erendum est. Ego quia certum est animam & corpus Christi uniuersi Verbo, duplicum quoque admittit uniuersum, comprehendens sub uno in corpore, uniuersum quoque humorum, & aliarum partium non vnuerunt, ad integratam humanae naturæ pertinentem, si quæ sunt præter humores, de quo el problema physicum, potius quā Theologicum, supra discussum. Quanquam enim uniuersus sanguinis ad Verbum non potest esse eadem cum uniuersione materiæ animæ, ob diversitatem & discontinuitatem vniuersitatis; tamen sicut sanguis & materia Christi animata, non consistit duo corpora, ob connexionem naturalē inter duo illa intercedentem, ita vniōnes vniuersitatis ad Verbum pro vna habeo: uniuersum verò anima Christi ad Verbum, numero seorsim, ob diversitatem subiecti. Valdeque idem euincitur ex eo quod ratiōne humanitatis pars in triduo manifesta vniōne Verbi sicut prius, nec facta est eorum noua vniōne, ut infra dicam, traditum. S.Thomas 3.p.q.50.art.3. vtrique igitur, etiam cum physica vniōne copolabantur, confabulantque humanitatem, competebas supernaturali ratio ad Verbum.

Nulla est pro tota humanitate.

162. Aliam præterea tertiam uniuersum ad Verbum toti humanitati immediatam, vel vnicam uniuersum constitutam, seclusis partialibus partium cum Verbo uniuersibus, non admittit. Tribuit eam tertiam uniuersum Durandus, Pesantes 3.p.q.6.art.6.disp.1. Sed male. Nam locus Durandi quem profert, nempe in 3. d.1.q.1.n.5, alium facile sensum admittit vel etiam cogit, iuncte præterum ijs quæ habet eodem libro d.2.q.2.n.1.2 de indistinctione totius à partibus vniuersitatis. Qui enim illam totius peculiariam uniuersum inuehit, cogitare adhuc sententia distinguenti recipia totum à partibus vniuersitatis vel (v. causillos præcidamus,) à partibus & eam vniōne; ita vt ultra partes & vniōnes detur tercia quedam entitas, que sit ipsum compositum. A qua sententia abeo. (vt dixi) Durandus. Sunt verò in ea plerique alij, qui idcirco illam peculiariam vniōnem humanitatis ad Verbum ultra vniōnes partium, videntur debere admittere. Eam tamen sententiam de tercia entitate totius, Soto, 1. physiorum q.3, ait esse hominum Metaphysicissimum, affirmitque eam negare Aristotelii, neque Diu Thomæ in cibis infinitate vniuersitatem, & quamvis (inquit) id aliquid infinibile viderentur, credo mihi non persuasi-

Non me latet, Vasque m 3. p.d.19.c.2. dicere eam sententiam manifestam esse in viuentibus, præterum in homine: quem sit non esse duntaxat materiam, formam, & vniōnem, sed tertiam quandam entitatem,

Theoph. Raynaud. Christi.

habentem suas proprias passiones & operationes. Tamen fateor me vix capere eam sententiam, sed longè magis mihi articulare oppositam, quam ex D. Augustino confirmat Valdens. l.1. doct. præsertim cap.33. & 34. Sanè vi benè ratiocinatur Rubionius in 3.d.5.q.2.art. 1. Si compositū accidentale (quod Valques etiā agnoscit 1.2. d.204.n.67.) nihil aliud est præter subiectum, & formam, ac eius communicationem subiecto factam, quosq[ue] alter de composite substantiali philosophabimur, salvo tantum discrimine ad rem non pertinente, nempe unitatis per se quæ deest composite accidentali, conuenit autem substantiali? Cuimodo verò efficit illa tercia entitas in homine, adeo manifesta? An p[ro]u[er]be materialis? An partim spiritualis partim materialis? Si primum; neccesse erit fateri talē entitatem substantialē à solo Deo produci per creationem; aque ita cum illa entitas tercia, sit formaliter constitutiva hominis, homo dicendus erit produci per creationem, & non produci ab alio homine. Si verò illa tercia entitas, sit tota materialis, eigo non est formaliter homo, quia homo in sua substantia includit aliud spirituale. Non licet autem communisci, quod tercia illa entitas, partim sit spiritualis, partim materialis. De hac enim entitate sic compacta, quandoquidem exurgat ex partibus, denuo queretem an partim sit spiritualis partim materialis, & an à partibus suis differat. Si affirmes differe, rursus queram idem de hoc toto, & ita semper progrediār, donec admiras tertiam illam entitatem non differre à partibus ex quibus coalescit, quod de ipso primo composito, rationabilius primum dixisse. Nego verò quod adversarius de p. illa 19. n.28. in hanc rem virget nempe verè materiam ex informatione per animam viuificari, aut recipere nouum esse viuum, corporeum, ac corruptibile, ratione cuius teneat se ex parte principiū operationum vitalium, ita vt non sola anima eliciat visionem, sed viuens. Hæc inquam omnia, dico falsa; nisi si per esse viuum cum Molina 1.p. q.3.art.4. d.2. intelligatur tantum anima cū modo informationis materias; & per esse viuum corporeum ac corruptibile, intelligatur anima dissolubilicer iuncta corpori seu materia, quæ dicitur tenere se ex parte principiū actioni actuum vitalium, non ratione viuus effectus aut esse substantialis ab anima in ipsam derivati, sed tantum, quia habet in se conprincipia actioni accidentalia & materialia, quibus anima virtutem ad operationes vegetatiuas & sensitivas. Quare sicut illam tertiam entitatem à partibus vniuersitatem distinguebam, ita & tertiam uniuersum ad Verbum toti humanitati peculiarem, & distinctam ab uniuersibus materia & formæ, quæ ea tantum tercia entitate nititur.

Neque illa simplex pro ambabus partibus essentialibus.

164. Altera nonnullis vniōna humānitatis admittitur. Nempe non affirmando totum esse entitatem tertiam, quæ subiectet vniōnem ultra vniōnes partium essentialium, sed dicendo dari in Christo vnuam uniuersum simplicissimam, sufficientem intrinsecè viramque partem essentialiem humānitatis, in ordine ad personalitatem Verbi. Quod non repugnat, nec probabilitate vacare, ita probat Albertinus coroll. 9. de substantia concl. 2. vniōne est nexus duorum extreborum. Ergo eadem vniōne debet afficerem immediate & intrinsecè viramque extreum. Deinde constat, per triduum mortis Christi, animam eius fuisse Verbo coniunctam, itenque corpus: neque tamen tunc superstes erat vnuam humānitatis cum Verbo, quia periret hæc vniōne immediate ac intrinsecè sufficientem animam & corpus, & subrogata ei fuerant duas partiales; altera anima, altera corpori incensens. Nihil enim

verat, eam vicissitudinem, & abjunctionem à Verbo, certi in modis: quamus de pricipiis partibus, verisimile dictum sit à Damasco, Verbum nunquam dimisit, quod semel assumpt. Negat verò Albertinus pugnantiam vñiam occurrete posse in illa intrinseca & immediata coniunctione vnius simplicis modi, cum duobus partialibus modificatis, quæ se habeant tanquam vnum adequatum: cuiusmodi sane sunt anima & corpus. Nam punctum continuatum, subiectum in duabus partibus linea. Quod si hæc vñia statuatur spiritualis, ait admitti debere eam esse totam in toto & totam in qualibet parte: Quo pacto anima quoque rationalis, recipitur in corpore. Si verò statuatur materialis & corporæ, ait nihilominus eam posse afficere animam rationalem, quoad est. Etum proprium ac primarium, qui est vñire, quamus non quod effectum illum, qui se habet per accidens ad vñionem, nempe quod extensionem. Nam & Thomista, affirmant accidentia naturalia subiecta in toto composite inhaesuè, atque ad eo partialiter in anima rationali. Nec pauci Theologi, statuentes vbi Angelicum diuisibile & extensum, affigunt illud Angelo, qui vñque spiritualis est, nec extenditur partibiliter à suo illo vbi partibili & extenso.

Hæc sententia, neque de facto vera, neque de potentia absoluta possibilis mihi videtur. Primum probo, quia frustrâ singimus vñionem peculiarem totius humanitatis tot difficultatibus oblectam si nulla necessitas ad id cogat. At tantum abest ut alienem virginem ad eam vnicam vñionem admittendam, ut porcius, qui eam admittunt, cogant facere eam in triduo perfisse & duas de novo procreatas esse, quibus possint corporis Christi, & animæ tunc à corpore diuise, superitem cum Verbo coniunctionem retinere, ut fides docet. Ea autem vñionis praecedens corruptio, & duarum subrogatio, non vacat incommodo. Accedit quod eam tantum vñionem ad Verbum admittere adgimur, quæ sufficiat ad declarandam vere humanitatem cum Verbo vñionem in vñitatem supponit. Cum ergo humanitas, nihil aliud sit quam anima & corpus, vinculata per physicum vñisque nexus, ut suppono ex physica, nexus autem ille naturalis, nec poscat nec possit substantialiter terminari, cum non sit substantia; restat ut humanitas sufficientissime intelligatur terminari, & homo intelligatur Deus esse, si posito naturali ab illo nexus anima & corporis, utraque pars per eam ipsam vñionem, quæ in statu separationis sortita dicitur, coniungatur Verbo ante separationem a comparte sua; ob disruptum naturale vinculum, quo colligebantur ad confundandam humanitatem integrum. Hæc cum adeo perspicua sint, & omnibus quæ fides docet, & Patres tradiderunt, tam bella concinnat; ut quid hoc mysterium nouis illis difficultatibus, quas vñici illius modi tenebrositas ingredit, oneratum velimus? Itaque valeat vñio illa vñica, spectando quod de facto contigit.

Talis vñio, nulla vi dari potest.

165. Repugnare autem ut ea vñica vñio producatur, quod secundo loco affirmabam, inde suaderis, quod vñio non est entitas firma, quæ de potentia salsem aboluta possit intelligi vñibilis pluribus simili subiectis, sed est entitas diminuta, quam repugnat vel simili vel successiù est modum plurium, eo quod essentialiter affigatur vñi tanDEM modificato, siue eius determinatio & talitas, ut significantius quam latius dicam. At intelligi non potest, ut quod est essentialiter determinatio vñius, sit simili vel successiù determinatio alterius. Nec ex pñctis continuaciis tale quid habetur, quia sublimes illæ continui ficticiæ sunt; & hæc admitterentur, non essent entia modalia, sed firma; nec

vñitentur intrinsecè vñique extremo, sed alteri tantum, ad alterum autem terminantur. Res vñionem item quam quartam, liqueat videtur ex ea indistinctio & identitate reali, id est ex ea exclusione distinctio onis maioris, quæ intercedit inter modum & modificationem. Nam si vñus modus duo simul modificata afficeret, ita esset ab utroque indistinctus, ut ramen refundere in illum distinctio maior, quæ est inter modificationem. Hæc enim essent eadem vñi tertio, quod attinet ad exclusionem distinctionis maioris, atque ad eam inter se non distinguuntur realitate majori, contra suppositionem. Tandem aduersarius non exhaustus repugnat quam sibi obiecit. Statuamus enim hanc vnicam vñionem esse spiritualem; tunc iuxta non paucos, repugnat, formam spiritualem posse diuinum recipi in subiecto corporeo. Ita Vasques 1.p.d.40.c.2.Salas 1.2.tract.2.b.5.in 5.Suar.5.3.p.q.61.art.4.& to.1.d.3.1.5.Rubion.in 1.d.17.q.2.art.2. qui multa vrgent; ac præsentim impropotionem, & defectum habitudinis inter talem materiali, & tales formam; ac intimorem nexus qualitatibus spiritualis cum subiecto spirituali, quæ potencie vitalis cum suo naturali obiecto, extra quod ramen non potest excutire, iuxta receperissimum sententiam. Verum est, quod haec repugnat agendo de entitatis firmis, non difficile elideretur, id est non impossibiliter alij admittunt accidentia spirituale de potentia absoluta posse inhaesere subiecto corporeo ut Capreolus in 4. dist.1.ad 1. Durandi contra 4. citans Paludanum, nec obscurè Gabriel in 2. d.16. & fatis etiam aperte S. Thomas, qui formas brutorum quas censuit imparabiles, affixit materia. Et dummodi agatur de puncto materiali subiecti, vel de subiecto materiali totali punctualiter locato; Idem docent Comimbricenses 1. de gener. c.4.q.5. art.2. & 2.anima c.1. q.8. Hi ergo Autores, quod attinet ad entitates spirituales firmas, verisimiliter affruunt eam recipiabilitatem in subiecto corporeo de potentia absoluta. Tamen si agatur de entitate modali, quæ suæ naturæ est tantum determinatio entitatis, quam afficit, intelligi nequit quod forma imparabilis sit modus entitatis diuisibilis, cum is sit modi genus eaque natura, ut semper debet modificationi conditionem ac naturam redolere, tam parum ab eo abest, tamque ei est inclitus, ac penit idem. Eandemque ob causam si alteram partem propositam eligamus, & eam vnicam vñionem statuamus partibilem & corpoream, existimo repugnare, ut efficiat subiectum spirituale ac imparibile, quod non putarem repugnare, si ageretur de firma entitate. Quanquam scio id vñiuersè improbari à Sancto Thome quodlibet 7. q.4.art.3.ad 3.Ochamo in 4.q.1.Litera FS; Iustro.1. p.conflati q.25.art.1.1. & quod attinet ad quantitatem, à Comibr.1. de gener.c.4.q.5.art.2. Sed nequor Gabrielem in 2.d.16.q.Vñica Litera F. negantem occurtere contradictionem in receptione formæ partibilis & corporeæ, in subiecto spirituali & imparibili. Unde in Angeli albefactione aut calcfactione, contradictionem non video. Sed de modo ob diminutam eius entitatem, alia est ratio.

Ad rationes in contrarium.

166. Quod Albertinus proferebat, ut illam vnicam vñionem hypostaticam, immediate & corpori & animæ Christi incidentem probaret, inaniam sunt. Aiebat enim primum, vñionem esse nexus diuorum extremitum, atque adeo etiam vñionem hypostaticam, ac opotere talem esse. Hoc quis negat? Est enim verò vñio hypostatica nexus humanitatis & Verbi, quæ sunt duo diuisissima extrema. Sed negamus, si ex parte vñius extremi, v.g. ex parte humanitatis, duo subiecta vñibilia illud integrantia interueniant, vñi-

cum simplicem modum duobus illis vmbilibus posse tribui, quod Adversarij ratio nullomodo probat; quia cum uno comparatur cum suis duobus extremis, alterum duxat, habet rationem subiecti sive modicati, alterum vero habet rationem termini cui modus non sufficit, sed duxat illud respici, & ad illud trahit alterum extreum. Addebat secundum aduersarius, argumentum ex dissoluta vniione totius humanae Christi per triduum mortis & subrogatis ei partium vniōibus, quia perierat illa vniō totius. Sed hoc pugnare potius contra aduersarium, monstratum est probando nostram sententiam. Rursumque infra monendum erit, quomodo humanitas nulla sibi toti propria vniōe hypostatica abiecta, sola autem naturali compatrium ad inuenit vniōe disrupta, deserit Verbo vniōi, salvis praesertim partium vniōibus cum eo. Itaque secundum illud Adversarij argumentum, est videvnoce telum imbellē sine iectu, vel etiam atro doloris, telum retorquens in vibrantem.

Perito igitur in sententiā, nec villo tenui, vnicam rationem hypostata can admittit, nisi totalem, & compatam ex duobus partialibus modis Verbi respectiū, ut duplīcī extremitate ex parte humanitatis vniendo. Ita Abol. paradoxo. 2. cap. 42. & sequunt aperte edidit. Vnde veterū habetur, vnam partialium illorum vniōnum spiritualium esse, nempe eam quae anima insidet; alteram verò quae corpori inest, esse corpoream & materialē. Quod in sententiā agnoscere vniōem esse modalē entitatem, admitti omnino debet, sedne vidit Rubionius in 3.d.1.q.2.

Quia corpus unit, est materialis & partibilis, sed tamen supernaturalis.

167. Displacent autem, qui putant vniōem corporis debeat esse spiritualem, ac indubibilem, quod affirmit Albertinus coroll. 9. de substantia, n. 15. & videtur auctor Lessius l. 12. de diuinis perfecti n. 5. 1.eo quānus agnōit argumento, quod hac vniō essentia sit supernaturalis, imo in vertice supernaturali-tatis. Res autem corporeas & materialē, non videatur possit esse entitatis ac secundum substantiam supernaturālis. Vel certè idcirco, quod, huc vniō spectet extremon spiritualis & impartibile, nempe Verbum; ideoque debet ipsa quoque, spiritualitate & impartiabilitate possit. Hæc duo displace, quod quānus nulla occurrat repugnantem quānus entitas firma spiritualis, communiceat diuinitatis rei materiali atque corporei; tamen modus spiritualis afficiat subiectū corporis, abhoret à natura modi, eaque identitate ne non maiore distinctione, quæ locum habet inter modum & eius modicatum. Deinde si vniō hypostatica corporis esset spiritualis, & (quod Albertinus inde conqueput) impartiabilis, certè facta quānque motica resolutione aliqui particulae corporis Christi per actionem caloris naturalis, arque aded consecuta eius abiunctione à Verbo, oportuisset totam præsentem vniōem perire, & nouam rotam subrogari. Cūque simul & semel ex variis Christi corporis partibus, aliquæ particulae evaportarent, & Verbo vnirentur; plane oportuisset acquiri simul & deinde vniōem illam totalem vel etiam plures. Nallo pōtū modo satisfacit quod responderet Albertinus coroll. illo. 9.n. 16. & dīp. 4.q.7.n.7 dicens, vniōem istam tamē indiuisibilē extensiū, tamen habere partes intensivas, quarum accessione vel deceSSIONe, reineri possit ea variatio vniōis quam argumentum probabat. Sed quis non videt, partes illas intensivas, si in vniōe darentur, deservituras tantum ad firmiū connectandas easdem partes, non autem ad vincientes duas diueras? Hoc enim est plane alienum ab

Theoph. Raynaldi Cris̄m.

intensione graduālē, vt deseruat extensioni. Alioqui dicere similiter licet, habitum scientiæ extendi ad nouas conclusiones, per solam eisdem simplicissimi habitus intensionem. Et in nutritione hominis, dicere licet, animam summiū vniōi capiti, accidente pedi noua parte alimenti. Quæ adeò absonta sunt, vt facis declarant, aduersatum his proferendis non nisi effagium aliquod quāsiūsse; noctam de dissoluendo, quām de eludendo argumento fuisse sollicitum.

Quare omnino admitto, vniōem hypostaticam corporis Christi, esse materialē & corpoream, etiam si Verbi respectivam. Sicut creature corporeæ essentia sit respiciunt Deum natura Autorem, qui utique spiritus est non corpus; & vniō humana quam vniōem agnoscit ex parte materiae se tenentem, cum Fons. 7. Met. c. 12.q. vniōa l. 6. Ruyio 1.phys. tract. 2.q. 6.n. 66. & Albertinus disp. 4. de substantia, q. 5. & coroll. 5.n. 3. quānus quia ab homine efficitur teneat se ex parte materiae, siue corporea, tamen respicit animam rationalē, estque corporis ac spiritus fibula vt Tertullianus dixit l. de resurr. Carnis. Quominus item vniō hypostatica corporis Christi, licet corporea, possit esse supernaturalis, nihil proferri video, quod persuadet. Quia enim repugnantia asserti potest, quominus ens corporeum possit esse essentialiter, & vt loquantur, secundum substantiam, supernaturale? Aut quidni ordo ille ad Deum vt in se est, penes quem tota supernaturalis propriè dicta ratio defumitur, conscri non possit cum ente corporeo, illudque supernaturale reddere? Sic igitur philosophus de duobus partialibus vniōibus hypostaticis, quas in humanitate agnoscit, ut quæ anima afficit suō spiritualis, quæ verò tenet se ex parte corporis, sit corporea, quānus vtraque sit eminentissimē supernaturalis.

Nulla datur ambarum vniōum hypostaticarum vniō.

168. Partialē voco has vniōes per extrinsecam denominationem, quia scilicet afficiunt partes essentiales humanitatis, non autem quod verè vna illarum vniōum comparetur ad aliam vt pars ad comparem, eique vniatur interictio modali vinculo vt censuit Suarez t. 1. 3. p. d. 17. l. 5. & Albertinus coroll. 9. de substantia n. 8. qui prō se adducit Capreolum & Caietanum; imo etiam S. Thomā 3.p. q. 50. art. 3. Vbi post quām dixerat, per triduum mortis Christi in anima & corpore remansisse vniōes hypostaticas pattium illarum cum Verbo, subdit cum S. Athanasio, humanitatem in resurrectione assumptam denno fuisse. Nempe propter vniōem vniōum hypostaticarum, denudū tunc confertarum. Sed hæc Glossa videtur textum destruere. Nam S. Thomas ibi agit de iterata humanitatis assumptione, facta in resurrectione Christi. Illa autem vniō vniōum hypostaticarum quam nunc excutimus, non est assumptio humanitatis, vt per se patet, ac ne assumptio quidē est vniōum hypostaticarum corpori & anima insidentium, sed tantum est colligatio vniōum illarum. Ergo locus ille D. Thomæ, allegatur planē extra tem: Et si quis probaret, non tum probaret dari vniōem inter vniōes hypostaticas corporis & animæ Christi, quānus probaret dati vniōem peculiarem humanitatis & Verbi, distinctionem ab vniōibus partium humanitatis, quod ne aduersari quidē admittit, & merito. Recte enim intelligimus, humanitatem cum desiſeret esse ob disruptam vniōem physicam corpus cum anima nescientem, postmodum ea naturali vniōe de novo restituta cessisse de novo assumi, non per villam nouam humanitatis aut partium eius vniōem cum Verbo, sed per solam humanitatis Christi regenerationem, & nouam productionem ex noua vniōe pattium eius

L 3 estea

essentialium, qua posita & recto quoconque alio novo modo vniōnis, sive illarum partium cum Verbo, sive vniōnum ipsarum hypostaticarum inter seipias, verissimē dicitur, humanitatem vniū Verbo de nouo, quia de nouo est in ratione forme totius, quam partes disiunctae non obtinebant. Et verissimē item dicuntur, ea sola physica vniōne partium essentialium de nouo posita, Christum de nouo accipere esse Christi hoc est personae subsistentis in humanitate integra de nouo constructa & restituta ut latè contra Vvieles ianias disputat Vald. l. 1. doctr. c. 43. Nihil ergo profert aduersarij, quo illam vniōnam hypostaticarum inter seipias vniōnem confirmant.

169. Nos autem impugnare eam primū possamus, ex superfluitate & inutilitate, quæ ex proximè dicitur videtur clara. Virgore præterea possumus, vniōnem non dari nisi inter ea quæ se habent per modum actus & potentie. Quamvis autem corpus & anima Christi se habeant, tamen vniōnes hypostaticae partium illarum cum Verbo, non ita se habent, cum neutra ad alteram inclinetur, ordinemve illarum ad eam dicat. Quin etiam subsistentia creata corporis & animæ rationalis, quibus supplendis haec vniōnes deficiunt tanquam via, nos se habent ad modum actus & potentie, ut fatur ipse Alberinus disp. 4. de substantia q. 2. n. 4. & 7. idēmque affirmit Valsq. 3. p. d. 32. n. 21. non sine sale & aceto in dissentientia quibus tot modos & omnia modis ac modorum modis peragi, remittat esse valde ludicram. Annuit item Hurtadius disp. 2. phys. num. 1. 8. & probatur ex alibi stabilita complectione subsistentia materiæ, quæ aliqui vbius extra hominem efficiuntur, item probatur ex eo quod si in homine subsistentia animæ se haberet ad subsistentiam materiæ ut actus ad potentiam, facendum esset subsistentia materiæ reddi subsistentem: quia quoniam actus communicatur & vniūt potentie, communicat quoque ei suum effectum formalem. Quis autem dicat subsistentiam materiæ esse subsistentem; idque per subsistentiam animæ rationalis?

Quare verissimē negabam, duas subsistentias homini connaturales habere se ad modum actus & potentie, innicēmque vniū sub ea ratione. Ac ne verum quidem est eas vniū extensiū sicut partes integrales eiusdem quanti, ut opinatur Hurtadius sупra n. 124. tunc quia nulla est necessitas talis vniōnis inter duas subsistentias: Tum quia subsistentia illæ differant penes materialitatem & immaterialitatem. Una quippe est spiritualis ac immaterialis, altera vero corporea & materialis. At inter duo entia quorum vnuū spirituale sit, alterum materiale, non datur vnuū extensiū; sicut neque inter duo differentia specie. Sed si datur vnuū aliqua inter huiusmodi entia, non alia esse potest, quā actus & potentie; cuius hoc loco defectum idem autor recte agnoscit. Sicut igitur subsistentia creatæ & connaturales partibus essentialibus humanitatis, non vniūntur inter seipias per modale vinculum interiectum, multoque minus per seipias; (sic enim essent essentialiter coniunctæ, nec possent perstare separatae) Ita vniōnes hypostaticæ, quæ in Christo iisdem essentialibus humanitatis partibus superveniunt, & tanquam via subrogantur subsistentijs cariorum connaturalibus, non sunt dicenda vinculari inter seipias: sive seipias, ne statuantur indissociabiles, sive interecto modali nexu. Non refutat tamen quoniam dicuntur una totalis vnuū denominatione pertita ab una totali humanitate, quam neclit eidem persona. Quod addo, quia si Pater assumeret corpus, Verbum autem assumeret animam, nemo diceret esse ibi vnuicam assumptionem. Vnde male quis duas illas vniōnes denominaret vnuū totalem; non defectu vniōnis vniōnem, quæ tamen posset produci inter duas illas vniōnes Patris & Filij respectivas, ac inter duas

tendentes in eandem personam: sed defectu identitatis personæ assumentis, & vnuicam vniōnem hypostaticam terminantur. Cum ergo in Christo, eadem persona Verbi sit extremum quod respicitur ab vera que vniōne hypostatica partibus humanitatis insidente, merito ambæ ille vniōnes vniū toti humanitati affixa, cāmque ad vnuū diuinum iupponimus trahentes, denominari possunt vna totalis vnuū.

Quæ huius vniōnis dignitas. Quæstum 3. Est somma, ac primū enititatem.

170. Expedita est vniōnis hypostaticæ existentia, & quidditas, ac multiplicitas. Restat tractanda quam præterea excutiendum proposueram dignitas eius & nobilitas, cum ex aliis capitibus, tum nominatum ex summis & tenacitate. Est autem vniuersitatem & indistinctitudinem loquendo, haec dignitas tanta, ut merito vnuū hypostatica humanitatis cum Verbo, nobilissima habeatur & omnibus vniōnibus supererminens. Nec est exceptio vnuū inter diuinas personas, vt aliqui excipiunt allegato S Bernardo 5. de consider. c. 8. Vbi prolati complib⁹ vniōtibus, & inter eas hypostatica quā, vocat dignitatiam, ait acutem vniōtum tenere vniōtatem Trinitatis, quæ tres personæ vna subsistentia sunt: secundo autem loco, illam præcellere, quæ conuerso tres subsistentia sunt vna in Christo persona. Non est inquam hac exceptio admittenda, quia persona Trinitatis non vniōntur in vna natura, sed sunt vnuū simplicissimum cum ea. Vnde D. Bernardus non can vocat vniōnem, sed vniōtatem: nec comparat vniōnem personalitatem diuinam & essentiam, (quæ reuera nulla est), cum vniōne humanitatis & Verbi, dans isti secundum honorem, ut loquitur cap. 9. initio: sed confert vniōtatem Dei, (qui summa est non obstante personā pluralitate,) cum vniōte Christi, quæ secundum diuinam vniōtatem est maxima. Quare agendo de vniōne, quæ intra Deum non habet locum, recte dicitur vniōne humanitatis ad Verbum esse omnium vniōnem nobilissimam. Quod male iūcicius est quidam apud Rubionum in 3. d. 1. q. 3. art. 1. Probarum autem ex eminentia termini, in quem haec vnuū diriguntur, nempe personæ Verbi. Ex ordine quippe essentiali, huic vnuū conserto ad tam excellentem terminum, refunditur in eam summa nobilitas, abundante compensatur quidquid excellentia & dignitas in aliis vniōnibus qualunque derivata posset ex quibuslibet capitibus. Sed vi veritas proposita dilucidior evadat, distinguenda est in hac vnuū duplex dignitas aquæ nobilitas. Una enititatem, quæ est quasi materialis, altera formalis, & in ratione vniōnis.

Ocupat verticem supernaturalitatem.

171. Ad primum caput, spectat nobilitas generica vniōnis hypostaticæ; penes supernaturalitatem; & specifica penes essentiam, & munera huius enititatis, inter quæ aliqui numerant sanctificationem formaliter & immediate collamat. Et de supernaturalitate quidem dubitate non licet; cum haec vnuū adeò transcendat quoniamque naturæ creatæ capacitatem & exigentiam. Aliquando tamen vocatur à Patribus vnuū physica sive naturalis, nō ut negetur ei supernaturalitas, sed ut excludatur vnuū affectiva à Nestorio inuecta, quæ non est vnuū; affectiva que tamen inter humanitatem & Verbum intercessisse vniōnem realem. Sic se ipsum purgavit S. Cyrillus, reprehensus à Theodoreto, quod vniōnem humanitatis ad Verbum vocasset naturalem & physicam. Audi enim Anastasium cap. 8. dī 17. [S. Cyrilus, Iumen illud Patrum celebrissimum & beatissimum, Apostolos secutus, docet naturam esse veritatem. Quare multis quoque operum suorum locis,

locis, nominat in Christo naturalem nativitatem, & naturalem vniōem: quas voces cum Theodoretus reprehendissem, explicat se plūm diuinus Cyrilus in Apologis, quas pro duodecim Anathematibus scripsit; dicens, se physicum seu naturale accepisse, A postolorum more, pro vero: cui Ägyptiorum & Alexandrinorum conseruando maxime contentus, que naturalia vocate conseruit, vera rerum. Hinc cum alteri vera loquuntur, dicere solet in colloquijs; physica, (naturalia) ubi dico, hoc est vera. Simili loquendi vnu sepe diciat à quibusc, Sacra menta nona legis causare physice gratiam, (hoc est verè & re ipsa, tametsi supernaturaliter:) & Christi humanitatem, fuisse physicum Verbi instrumentum in partandis miraculis, que ratione supra naturae vires eliciebantur. Itaque nobilitas vniōis hypostatica ex supernaturalitate, & quidem essentiale, ac secundum substantiam, rata esto. Quia enim cum tota supernaturalitas essentiale formarum creaturarum, peratu ex creatione ad modum essendi divinum: sicut nulla est creatura entitas, per quam homo melius, ac nec aequaliter bene participet modum essendi divinum, ut nostrum est; ita nulla singuli potest in ipsis creari supernaturalitas, que cum illa possit de nobilitate contendere.

Specificia eiusdem nobilitatis, summa.

173. Nobilitas item specifica que ducitur ex diffinita essentiā iuncta cum genere, summa omnino est in hac vniōe, tamque præcellens, ut omnia alia subiecta depressa & incertit habeat. Est enim formalis ipsa vniōem cum Deo, & tan incīm tamque est propinquus Deo attingit, ut non possit intimitius & propinquius. Quia ex ea uita non solum omnia accidentia ordinis eiusdem, sed etiam omnes substantias creaturæ trahendit. Nec creatas tantum de facto, sed & creatib[us] quacunque vi. Nulla quippe est creatibilis substance nisi naturalis, ut alibi disputatur. Quare quod in hac vno ob illum tam vicinum acciduum ad Deum, præfertur omnibus substantiis creatis, eodem ite omnibus quoque substantiis creatibilis anteposita est. Non me latet, controversiam esse inter Doctores, si accidentia supernaturalia sint substantias naturalibus digniora, ac nobiliora. Et quanquam Molina reclamat 1.p.q.12.art.5, disp.2.ad 2.tamen est ut receptio sententia, que Scotti est in 3.d.13 q.1, Litera K. sente, substantiam esti ordinis inferioris, esse accidentem quoque esti supernaturali, & quantumvis eminenter, nobiliorē, eo quod ē substantiale sit natura sua subiecta, magisque participet perfectionem esse divini quam esse accidentis. Legesque que in eam rem disponit Santes d.32. Met.lect.2.n.31. & 32. (quamquam fuit postea circa hoc ambiguus l.6. de gratia cap.1.n.14.) & Fonseca 7.Met.cap.1. q.2. l.4. Tamen modi substantialis est hæc vno, alia esse ratio debet, quam accidentis comparati cum substantijs: nec heretendum est in imperfectione vel potius infinitate esse modali ratione eius secundum quid videatur cedere quibusvis substantiis que sunt entia firma, & rata. Eam quippe imperfectionem non esse attendamus, cum queritur sine hac vniōe perfectio simpliciter quam substantia qualibet, ex eo patere potest, quod secundum illam rationem; hæc vno cedit quibusvis accidentibus summis, etiam naturalibus, quibus tamen certum videtur, hanc vniōem (quippe substantiam), non esse despiciatorem.

Quate, ego quidem, modum hunc supernaturalissimum & substanciali, quamvis quad generaliter modi ac ens in fieri rationem, oblationem aliquam libeat; tamen tanto eminenter ex specie sua esse certos, ut non possit potechii sublimius. Idque præsumit vnde de unione hypostatica afficiente animam Christi.

Nam eam que afficit corpus, supra admisimus esse materialem & corpoream, quippe proportionatarum modificato quod afficit. Eoque nomine talis modus videtur cedere modis aliis substantialibus spiritualibus, ut substantiis connaturali Angelorum, vel anima rationali, & multo magis substantijs ipsiis spiritualibus. Sed ea præcellentia, non est nisi secundum rationem illam genericam. Quæ enim sunt spiritualia, quod rationem illam genericam, praefiant materialibus & corporeis. Eoque ex capite, non substantia tantum ac modi substantiales spirituales, sed & accidentia spiritualia non infirma, sunt nobiliora hac vniōne hypostatica se tenentes ex parte corporis. At quod est secundum unam rationem genericam nobilis, potest attenuari alijs rationibus essentialibus, & præferri ultima ac specifica, esse ignobilis. Quod effatum quavis à Valsque 1.2.d.1. n.48. rejeciatur, perendo aperte principium, hoc est dicendo, eo ipso quod genus aliud est perfectus, totam latitudinem illius perfectior est; Tamen admititur à D.Thom. 2.2.q.23. art.3. ad 3. & à Valentia ibid. d.3. q.1. p.3. sub finem, & ab alijs multis quos nominavi in Mor. dist. 4.num. 34. Itaque nihil verabit, quoniam haec vniōem tametsi ob materialitatem suā sit secundum rationem genericam materialitatis delocatione entibus quibusvis spiritualibus, tametsi secundum specificam ipsius præcellat; so iuste vniōni que Christiana Verbo inungit, in ratione materialitatis cedat; in ceteris sit aequalis.

Non tamen sanctificat formaliter.

174. Spectat præterea ad specificam nobilitatem huius vniōis, iuxta nonnullos, quod formaliter ac se ipsa sanctificari humanitatem Christi, non tantum ut conditio, seu ut via, & nexus sanctitatis substantialis aduenientis à persona Verbi ab ipso Christi celebrata Ioannis 10. cum dixit quem Pater sanctificavit, & misit in mundum, sed etiam per modum forme sanctificantis prius natura quam per eam aduenient sanctitas substantialis. Ita videtur sentire Santes 1.3.p.1.8.l. §. Sed quares. Quanquam enim fusè confirmat si agant de sanctitate propria Christi hominis, vniōem non esse nisi viam, ad eam, & conditionem requisitam ad formam sanctificantem, tamen admittit humanitatem ut naturam, sanctificari formaliter per vniōem, & per eam prout est præcisè donum creatum, sanctificationem, & insignem excellentiam ac veluti consecrationem conferri humanitati; quod esse perinde videtur, ac dicere, vniōem esse quidem viam ad sanctitatem summam & personalem, tamen esse quoque formaliter sanctitatem naturæ.

At concedendum non esse vniōni, manus formaliter ac per se ipsam sanctificandi, affirmat Ragnal 3.p. disp.67. §.2. Pelant. q.7.art.1. disp.1. Tortes Opus.6. de gratia 1.dip.10.dub.2.n.2. Valsque 3.p.d.41.cap.4. Præpositus 3.p. quest.7.n.5. Sed vix afferunt quod rem conficiat. Tantum enim adducunt nonnulla, ex quibus habetur vniōem non esse nisi viam respectu sanctitatis propria Christi, & perfecte substantialis: & Patres, qui humanitatem hac vniōne sanctificatam dicunt, interpretantur de conditione requisita ad infinitam Christi hominis sanctitatem, que Deitate confertur. Non tamen excludunt sanctificationem illam humanitatis ut naturæ per vniōem prius natura in ea receptam, quam per personalitatem diuinam terminetur, & Deitate perfundatur. Ratio vero quam adhibet Valsque disp.30.cap.3. & optimam censet, videtur admodum debilis. Ait enim, si vniō esset plusquam conditione ad sanctificationem prouenientem à Deitate, sequeretur aperte, non posse assumi dominus naturam irrationalis. Nam vbi impossibilis est effectus formalis formæ intrinsecè inherentis, impossibile est talem

L 4 formam

formam inhætere. Natura antem irrationalis, est incapax sanctitatis. Non potest igitur recipere unionem. Hanc rationem nego esse validam. Falsum quippe est, sequi ex dictis, naturam irrationalem non esse allum-pibilem. Nec id probat ratio ex impossibilitate communicandi tali naturæ effectum formalem sanctificationis, si est tribueretur unioni. Sicut enim nihil est quod obstat videatur, quominus gratia habitualis collocetur divinitus in lapide, isque nihilominus non dicatur sanctus, nec sias obiectum amoris amicitiae diuinae, sed tantum dicatur habens illam formam quæ in subiecto capaci præstaret effectum illum moralem reddendi sanctum & obiectum dilectionis; ita nihil est quod vetet, unionem collocari in natura irrationali, & in ea esse modo merè physico. Distinguendi namque sunt in gratia & unione, effectus formales duplices generis, physici scilicet & morales. Et quamvis physici non possint suspensi, sed communicata forma, ipsi quoque necessariò communicentur, tamen ob subiecto incapacitatem effectus formales morales facilè possunt in subiecto: & talis est sanctificatio, prout eo nomine intelligitur ratio formalis terminandi amorem amicitiae Dei, non autem duntaxat, per se effectus formaliter idonea ad id præstandum, si subiectum sit capax, qui est physicus formalis effectus gratia sanctificantis. Et eodem modo philosophati licet in unione hypostaticam nisi aliud addatur.

175. Ratio igitur, ob quam diximus modum unionis non sanctificare humanitatem ut naturam, nec esse formaliter sanctitatem, præcisa personalitate quam aduehit, ea dumtaxat est; quod unica simplex forma non possit habere duplex effectum formalem physicum. Atqui unio habet pro effectu formaliter esse neminem humanitatem & Verbi. Non igitur potest proprie-rea habere illum effectum formalem, quem certum est gratia habituali esse tribuendum, nempe formalem sanctificationem naturæ cui coniungitur. Quia ratio ne alibi probatum dedimus quod cum S. Thoma 1.p. q. 3. 4. art. 1. ad 3. & Scoto in 1.d. 1. n. 27. quæst. 3. *Liber II.* assertimus etiam effectum formalem actionis que species expresa penderat ab intellectu, negantes eam actionem reddere intellectum formaliter attingentem obiectum; sive negantes eam illam ad teimum in mente producendum, esse formalem obiecti representationem; sed id foli illi termino producendo vindicantes: eo quod actio alium iam effectum formalem præstet, qui est esse dependentiam, sive viam ad agentem; nec pat sit formis diversis, eisdem assignato effectus formales; vel eidem simplici forma plures ac diversos effectus formales tribueret. Nec occurrit etiam fortior via, ad probandum quod visio beatifica non sanctificat formaliter, contra quam pancies recentioribus est visus. Quia enim visio est formalis representatio Dei ut in se est, idque habet pro effectu formaliter int. infuso & essentiiali, non possumus ei præterea atrocere munus sanctificandi formaliter. Idemque est de unione hypostatica, que cum suapte natura sit nexus, habeat que pro effectu formalis vinculationem humanitatis cum divino supponit, non est quod ei præterea alium effectum formalem tribuamus, constitueri scilicet per se ipsum, sanctum & gloriosum Deo; ad quod non sufficit eminentia alius formæ in ordine supernaturali, sed necesse est ut hoc sit proprium munus formæ ad ordinem supernaturalem spectantis, & suapte natura ad sanctificandum destinatos.

Est physice nobilior habituali gratia, & visione beata.

176. Ceterum haec non obstant, quominus unio hypostatica sit similiiter nobilior physice, gratia habituali: de quo anceps aliquando fuerat Suarez; sed

recte 1.7. de gratia cap. 2. 3. 11.; affirmat unionem hypostaticam esse physice nobiliorum, eo quod unio sit aliquid substantiale, & habeat effectum formalem longe diuinissimum; nempe constituendi Deum hominem. Quanto ergo difficultius nomen est *Deus homo*, quam *homo sanctus*, tanto altior physice est unio hypostatica, quam gratia habitualis. Viterius vero colligere videtur licer cum Scoto in 3. d. 2. q. 1. *Liber II.* unionem hypostaticam esse eriam physice præstantiem visione beatifica: quod inficiari videtur. Durandus in 3. d. 1. q. 1. n. 10. & latè quidam apud Rubionium in 3. d. 1. q. 3. art. 1. argumentatus ex eo quod visio beatifica sit propria naturæ intellectualis: unio autem hypostatica respicit terminum ignorabiliorum, & imperfectorum quam visio; unio enim spectat proprietatem relativam, visio autem Deitatem. Tandem ex eo quod visio nostra beatifica fuerit finis unionis hypostaticæ, idcirco enim Verbum caro factum est, ut redempti & abluti bearemur. Quas rationes ita enodat Rubionius in fine primi illius articuli, ut ad primam dicat, non quoties subiectum est necessariò nobiliorum formam esse nobiliorum: ac proinde quamvis visio beatifica depositat subiectum intelligens, unio autem hypostatica possit cadere in subiectum irrationale, n. gat Rubionius idcirco visionem esse nobiliorum. Eodem sane argumento probatur omnem plane sensationem & vegetationem, esse nobiliorum unione hypostaticæ cum actus illi cadant tantum in substantiis viuentibus, quod non habet unio. Ad secundam vero rationem responderet citatus auctor; unionem hypostaticam non tantum terminari ad proprietatem relativam, sed ad totam diuinam personam quæ essentiam includit; nec verum esse quod Deus sit perfectior & nobilior proprietate relativa. Directius vero potest responderi, quanquam formalis ac immediatus terminus quem respicit unio sit personalitas; tamen quod necessariò & indiscretabiliter habet rationem termini mediati, est Deitatem; eamque directam & formalem unionem cum proprietate relativa, mediatam autem cum Deitate, est veram & physicam coniunctionem cum Deo: qualem non praestat visio, tametsi directe & formaliter spectet essentiam, eique coniuncta hominem accidentario modo longe dispiaciore, quam sit substantialis & personalis coniunctio. Tandem ad tertium responderet Rubionius, non semper finem esse nobiliorum ijs quæ ad finem sunt, sed id tantum valere semper in fine ultimo qui est Deus; alia vero interdum ex diuina voluntate posse ordinari non ultimum ad aliquod ignobilius; & ita in hac re concigilie. De quo plenius cum de fine Incarnationis, ubi de Christo ipso haec difficultas agitur.

Unio hypostatica an summè nobilis, formaliter, & in ratione unionis. Pars negans.

177. Satis de excitatio nobilitate unionis hypostaticæ. Nunc spectanda est nobiliorum formalis, que unioni conuenit prout est visio & nexus duorum. Quia in parte Durandus in 3. d. 5. q. 3. num. 7. quamvis admittat unionem hypostaticam humanitatis ad Verbum esse maximam secundum dignitatem, nempe entitatem, propter nobilitatem extremonim, & excellentiam finis quem respicit; tamen quantum attinet rationem unionis intrinsecam, negat eam esse maximam omnium unionem. Et probat, quia per unionem aliquia dicuntur vnum. Ratio autem vnius, est ratio indubia; ergo illa unio est maxima prout unio, cuius extrema magis & intimis efficiuntur vnum per eam. Atqui extrema unionis materiæ cum forma, & aliarum quadruplicandam unionem efficiuntur magis & intimius vnum per unionem, quam extrema incarnationis per unionem hypostaticam: constituant enim unum per essentiam

rum quod est ex natura & supposito vnum; nec materia potest à forma separari, falsa consistens, & natura sua; quae est nota intimatis magna. Extrema autem vniuersitatis hypothistica, nec sunt vnum per essentiam, sed tantum supposito; nec sunt inseparabilia ab unicem. Igitur vnuo hypothistica, in ratione vniuersis, non est omnium vniuersorum nobilissima.

Leta vero & inefficacia videtur quæ adducit Suarez. t. i. p. 9. l. 1. Ut probet, compositum ex hac ratione retulans, esse magis vnum quam cetera compositione ex materia & formæ ratione coalescentia. Argumentum enim ex maiore Verbi diuini perfectio & simplicitas, quæ sit perfectio, & simplicitas ratione respectu materie. Quo enim actus est simplicior, eo purer illum perfectius & intiuens persuadere posse rationam, eoque positius jungi; quod in maiorem compositionem vniuersitatem ex natura & supposito est maiorem, quam sit vniuersis ex nexo materia & formæ, maxime in creaturis quantum substantia non distinguuntur plene ac perfectè à natura, sed tantum ut modus à modificato. Hæc tamen parum vigent. Quid enim confitetur maior extremonum perfectio aut simplicitas ut vnuo sit maior, cum aequaliter sequatur vnuo, si extrema imperfectiora & crassiora sint indistincta, & per virtutem aequalem vniuersitatem iungantur, ac si sint perfectiora & minus composita. Potest quidem simplicitas, seu potius tenuitas maior, in corporalibus iuxat ad faciliter aut melius causandam indistinctiam, siue conducere ad vniuersitatem & unitatem maiorem. At supposita indistincta & intimata perfecta, quæ non minor est inter materiam & formam, quam inter naturam & suppositum extrinsecum, major extremonum perfectio aut simplicitas, nihil promovet vniuersis perfectionem, aut unitatem resultans inde rotius. Quia etiam ex maiore unitate compotiti, non sequitur maior perfectio vniuersis in ratione vniuersis: quia unitas illa maior, potest sequi ex conditione compotiti quod ex paucioribus compotitur, cuiusmodi est Angelus præ hominem, & modificatum cum suo modo collatum. Et tenuis copulatur abique vinculo intermedio, atque adeo est cum eo magis vnum, non tam magis vniuersum. Major ergo perfectio in ratione vniuersis respectanda est penes maiorem vim vniendi, que esse potest ubi non erit maior unitas compotiti resultans. Quod itaque Angeli non sint capaces compositionis ex materia & forma, nisi verò capaces compositionis ex natura & supposito, etiam fortassis arguitur unitatem ex natura & supposito, ut sic, esse maiorem unitatem ex materia & forma; non tamen arguit vniuersum Angeli cum sua supposititate, prout vniuersis, esse maiorem vniione materialis & formæ; cumne vnuo quidem possit propriæ dici, quod item valeret de cuiusunque substantiaz creatæ compositione cum propria natura. Quare nisi alia efficaciores probatiores adducantur, indemnis abibit Durandus, quod maiorem illam perfectionem, quam in ratione vniuersis, confit inesse vniuersi inter materiam & formam, aliquæ præ vniione hypothistica.

Eigitur affirmans, & probatur efficaciter.

178. Hoc itaque ut conuelamus, argumentandum est ad rationem formalē vniuersis: Nihil enim magis pertinet ad rationem formalē vniuersis prout est vnuo. Ea autem virtus formaliter vniendi duo extrema, eo est perfectior, quo extrema magis distantia vniuntur. Propterea enim vnuo rationalis cum corpore, est simpliciter nobilior quavis alia vniione naturali quia ne-

tit spiritum & materiam. Atqui extrema quæ per rationem hypothistica vinculantur, infinitè distant; Igitur inest ei vniioni vis vniendi perfectissima, & absolute omnium maxima. Egregie omnino hanc rationem expressit Rusticus diaj. contra Acephalos ferè in fine. Cum enim hæreticus Monophysita qui ibi colloquens inducitur, inde probaret, vnam effici in Christo naturam ex humanitate & Deitate, quod vnuo hypothistica maior sit vniione animæ & materiæ, ex qua refutat vna natura, conclusissetque in hunc modum. [Si igitur ex minore vniuersitatem vna natura sit, multo amplius ex maiore; vna verò hominis est natura. Multo amplius igitur, diuinitatis & humanitatis vna natura est.] Respondet Rusticus. Ante demonstrationem habes obstupescere; admirando enim ego tecum confiteor, quia maior vniuersitatis est in Domino Christo, & quæ multo manus efficit, & vnam tamen naturam minime fecit: tanto enim vniuersitatis Deitatis & humanitatis, quæ in Domino Christo facta est, illam quæ sit in homine superexcellit, & ipse vniuersitatis effectus, quantum longius à se distantiā vniuit: multum namque & quantum dici non potest suppetat, ut Deitatis & humanitatis, vel solum vna possit esse persona: quam ut anima & caro non solum vna persona sit, sed & fiat vna quoque natura: Deus enim in infinitè, & quantum dici non potest, superat creatorum, & tantum quod distat vicius vniuersitatis effabilis in vnam personam dicens, tam longè naturæ terminis, seu rationibus separata: anima verò parvum quid carnem excedit: conserua enim sunt vitaque & creaturae & ex nihil facta à creatore. Si verò Dei virüs infinita non esset, minime tanta ex nihil constare fecisset: ab eo enim quod nullatenus est, distant omnia infinitè. Si igitur Dei quidem virtus infinita est, nostra autem finita substantia, magna illa & superfulgens vniuersitatis est, quæ valuit inter illa tantum discrepantia vnam personam facere: sicut enim superexcellit virtus eius, qui montem suspendit ad celum & illi coniungit si possit, vel contingat id fieri, ultra illius qui gelidam monte coniungit, sic vniuersitatis quæ in Christo est facta, eam quæ per singula in communibus hominibus sit. Veruntamen & illud inquit, quia non necesse est à maiore vniuersitatem maius aliud effici; alioquin quantum amplius aliqua vniuntur, tanto potentiore vniuntur: sed ea quæ confunduntur, ultra ea quæ minime confunduntur, amplius vniuntur, ut humilitas. Rursus anima, minime confundit corpori, non tamen maior est eorum quæ confunduntur vniuersitatis, vniione rationalium animalium ad propria corpora, hanc enim solus facit Deus, illa verò subiacent etiam nobis. Super hæc verò indefinitè assumpta est maior. Responso verò sufficiet, & si definitè dicatur, veluti si quis dicat inopabilior, mirabilius est enim si fieri vnam personam, & non vnam naturam, quam illo modo vnam personam vnamque naturam.] Non potuit splendidius & dilucidius ratione præcellentia vniuersitatis hypothistica in ratione vnuo, & formaliter sumptuosa, aperte-

Ad rationes in contrarium.

179. Inde verò eliduntur quæ à Durando opponuntur. Negandum quippe est, vniuem materiæ & formæ esse maiorem vniione humanitatis ad Verbum, ut Rusticus recte negavit. Quod autem compositum ex materia & forma, sit vnuo & natura & supposito; imprimit non id habet vnuo intercedens inter materiam & formam. Posset siquidem ea vnuo deferire ad compositionem nudæ humanitatis, non resultante inde supposito. Deinde unitas naturæ & suppositi, non est signum vniuersitatis formaliter perfectioris; cum possit ibi reperi, vbi nulla est vnuo, ut in Angelis. Cum autem illa duplex unitas, repertur ibidem

qbi

vbi est vnio, vt in homine, signum duntaxat est multiplicioris compositionis, qua longe aliud est quam maior perfectio vnionis, formaliter ut vnio est. Quid quod composita ex materia & forma materiali, sunt vnum supposito & per essentiam, absque vniione? sanè substantia qua in eis reperitur, cum sit modus, vniatur seipsa & absque vniione intermedia. Forma vero neicitur materie per ipsammet adiunctionem quā sit ex materia, quia ea actio trahit formam, & affigit eam materia, etiam si nullus alius modalis nexus interueniat. Ut quid ergo Durandus compositionem ex materia & forma vult esse indicium vnionis perfectioris? Non denique videtur ad rem esse, quod addebat Durandus, de inseparabilitate materie & formae ab inuicem in forma pereat, cura tamen extrema vnionis hypothistica, sint separabilia, & utrumque superest esse possit post separationem, ut paucit in triduo mortis Christi. Inde enim potius colligenda est caducitas vnionis naturalis inter materiali & formam, quae cedit potius in depreciationem quam in decus vnionis illius, & tenacitas ac firmitas vnionis hypothistica, ac extremitum quo ipsa inuicem necit. Non enim colligat pates hominis essentialia ad inuicem, sed utramque eatum coniungit Verbo, & idcirco quantumvis partes illae a se inuicem disiungantur, perstat tamen vniuersusque earum vno hypothistica & nexus cum Verbo. Quare Durandus, quantum video, ea profert aduersus perfectionem vnionis hypothistica, quia si quid probarent, eam potius euincere excellentiorem & maiorem. Quod tamen maior illa tenacitas & firmitas vnionis, non spectat ad nobilitatem maiorem vnionis in ratione vnionis, de qua haec tenus egimus, scorsim consideranda est.

Vnionis hypothistica nobilitas ex perpetuitate, etiam in triduo mortu.

180. Attendo itaque ad vnionis nobilitatem secundum quid, quae duci potest ex firmitate & indissolubilitate, statu quoque ut certum, vniōem hypothisticaum humanitatem cum Verbo, nullis alijs vniōibus cedere. Est enim perpetua, & ne interueni quidem mortis Christi destruxa: quia quamvis in morte Christi humanitas desiderit copulari Verbo, & Deus desiderit esse homo; tamen vno utrumque pars cum Verbo perseverauit, solumque destruxa est & deperdita vno naturalis partium essentialium inter seipsum; sine qua, nec humanitas est, nec homo; superfluitibus tamen humanitatis & hominis partibus, & pristinam suppositionem retinibus. Hanc sententiam de perseverantia perpetua vnionis hypothistica, indubitate debere Catholico, tradit Leonatus de Vtino, tractatu de sanguine Christi cap. 6. & mihi videatur de fide, dummodū tamen non intelligatur nisi de vniōne cum partibus, quandiu sunt de ratione, & integritate humanae naturae, vel corporis ad eam pertinentis: quod addo, propter minutias quasdam partes, que vi caloris naturalis etumpebit Christi corpore, cessabantque pertinere ad integratem humanitatem & corporis Christi, & idcirco amitebant vniōnem cum Verbo, praesertim cum resumenda ultra non essent intra humanitatem. Demptis ergo ministris hilice partibus, que quandiu intra corpus erant & ad Christum pertinebant, Verbo copulabantur; desierunt autem Verbo vniōis post evaporationem carum ē corpore; et etarum omnium hominis partium, cum essentialium, tūm integralium, vniōem cum Verbo, si oī fuisse perpetuam, ex quo primū facta est, & nunquam dissolutam fuisse, idigne afferre certa fide esse tenendum. Sanè si que occasio vñquam fuit, ut picandi disruptam fuisse vniōem humanitatis vel partium eius cum Verbo, non fuit maior vñquam alijs quam

in Christo morte, & per triduum illud quo anima Christi à corpore diuisa fuit. At Christi corpus & animam, per tempus illud manisse vnta Verbo, certissimum est ex illis fidei articulis quibus profitemur Deum esse passum, mortuum, & sepultum, ac ad inferos descendisse. Nihil quippe eorum de Deo in se dici posset, cum Deus in se neque pati, neque mori, neque sepeliri, neque descendere possit. Licet ergo de Deo, partium ratione anima, que ad inferos descendit; partium ratione corporis, quod mortuum est abeunte anima, & sepulta mandatum.

Suffragium SS. Patrum.

181. Firmat hanc veritatem traditio Patrum. Gregorius Nyssenus, orat. i. de resurrectione, exposta assumptione & corporis & animae Christi à Verbo, subdit. [Deum qui totum hominem per suam cum illo coniunctum in naturam divinam mutauerat, mortis tempore à neutra illius, quam semel assumptus, parte recessisse. Nonquam enim illum suorum munerum penitus. Diuinitas ergo, voluntate quidem animum à corpore disiunxit, sed in vitroque tamen manere demonstravit. Nam per corpus, in quo corruptionem ex morte prouenientem non admittit, exercit eum, qui habebat mortis imperium: per animum autem latroni perficit aditum in Paradisum. Utrumque autem, eodem tempore perfectum est; Diuinitate, per utramque hominis partem, hæc bona praestante, ut per corporis incorruptionem mortem ipsam dissolueret, per animi vero in sede propria constitutionem, hominibus aditum in Paradisum aperire. Quoniam igitur duplex est hominis concretio, simplex autem atque via diuinitatis natura; cum homo diuinatur atque distractatur, Diuinitas ipsa, que individua est, non separatur, sed contra potius propriam viritatem naturæ diuinæ, que virtute hominis parti ex aequo inest, & sequuntur. Atque ita ex partium coniunctarum diuisione mors sequitur, ex diuusatum autem coniunctione resurrecio.] Quasi dicere, mors & resurrectione solam humanitatem immediate & intrinsecè affectare, & disruptionem ac separationem naturalis vinculi quo coalescit aut dissoluitur humanitas affectatae sunt; nihil autem illis, & vniōis hypothistica que illibata semper manuit, & partes quas solas inmediate & intrinsecè afficit, tempore Verbo iunxit, etiam ab inuicem diuulas. De his vniōnis perpetuitate, videndum idem Nyssenus Epistola ad tres mulieres pag. 1092. & 1093.

Nazianzenus orat. 3. n. 20. [Eodem in genere mihi illud quoque esse videtur Deus, Deus meus, resipue in me, quare me dereliquisti. Neque enim quidam opinantur, ipse vel à Patre, vel à sua diuinitate quasi passionem extinguisse, ob idque se se à perpetiente corpore colligente arque contralente, derelictus est. (Quis enim cum vel, primum humanitas gigni, vel in cruce ascendere coegerit?) Verum in scipo nostra representat. Nos enim eramus derelicti illi prius atque contempi, nunc vero per imputabilis illius passiones, assumpti ac seruati. Quemadmodum nostram quoque insipientiam ac peccatum sibi arrogans, que deinceps in Psalmo sequuntur, pronuntias. Si quidem vicelimus primum Psalmus manifeste ad Christum referuntur.]

5. Augustinus tract. 47. in Ioann. [Si dixerimus quod Verbum Dei posuit animam suam, & iterum sumpsit eam, metuendum est ne subintret prava cogitatio, & dicatur nobis: ergo aliquando anima illas, separata est à Verbo; & aliquando Verbum illud, ex quo suscepit animam illam, fuit sine anima. Video enim fuisse sine anima humana Verbum, secundum quod in principio

principio erat Verbum, & Verbum erat apud Deum, & Deus erat Verbum. Ex quo enim Verbum caro factum, ut habaret in nobis, & suscepimus est à Verbo homo, id est, totus homo anima & caro, quid fecit homo, quid fecit mors, nisi quod corpus ab anima separavit? Animam vero à Verbo non separavit: si enim mortuus est Dominus, in quo mortuus est Dominus, (mortuus est enim pro nobis in cruce,) sine dabo caro ipsius, exprimit animam: ad tempus enim regnum, anima deseruit carnem, sed redeuntem anima retrahit. A Verbo autem animam esse separatum, non dico. Latronis anima dixit, *bodie mecum va in Paradiso*: fidelium faciens animam non deserbat, & deserbat suam? Abfir: sed illius ut Dominus cito dicitur, inan verò inseparabiliter habuit.]

182. Auter sermonis de Bapt. apud S. Cyprianum, Conveniunt simul semper inter diuinatas, & temporibus humanitas, & eo tenore utrumque naturae facta diuinitas, & impossibile sit, quod inunctum est ab inuenientia, & separari; sed Verbum & caro sic sunt una esencia, ut perfectam & integrum sincera coniunctio habeat naturam. Nec iniuria est, sed gratia Dei si quod minus videtur digniori iungatur; cum inferior natura consumetiam probrumque peccati non contulat: nec et minoratio maiestatis, proferio pauperitatis; nec altitudinem Dei in aliquo humilitas dispensator a dehortat. Ex quo addit, inferiorem naturam, etiama in Christo consumelia peccati, vides anteriori in verba, quibus dixi Verbum & carnem esse inan existant, non sordere errore Monophysitarum. Nam ergo essentiam dixi, pro uno composito, ex Verbo & humanitatis partibus, quod compositum, agnoscit nunquam fusile dissolutum.

Copteus Carthaginis Episcopus, in super editio epistola contra Nestorianos ad Vitaliem & Constantium, latè confirmat, nunquam Verbum discessisse ab humanitate Christi, cuius partibus. Seligo quædam. [Nemo sacrilego spiritu audeat separare, quod videt in celo & terra, utrilibet inseparabiliter permanere. Sic enim ab omnipotencia Deitatis, homo Christus esse non potest alienus; ita & ab his quæ in hominem & circa hominem gesta sunt, separari non potest Deus. Nam ergo est homo qui non dom fuit, quia Verbum caro factum est, & habitavit in nobis. Simili modo paulus est impossibilis per impossibilem quem suscepit, & immortalis mortuus est, & qui nunquam moritur, resurrexit. Neque enim vel in passione desuit illi homini Deus, alioquin non est Dominus gloria crucifixus. An dicimus Deum in sacrificio hominem, etiam apud inferos non fusile?] Et infra. [Quis ille est qui petras scindi, terram commoveri, Solem obscurari, diem fugere, velum templi in duas diuidi partes efficit? Nunquid homo tantum? Nonne etiam Deus? Ergo ei nec in cruce, nec in morte, nec in sepulchro, nec in inferis desuit. Hac ille, vi. S. Cyrilus in Concilio Ephesino appellauit, venerandus & multum religiosus Episcopus, que Vincens quoque Lyrinensis cap. 41. commonitoris sanctum appellat ac celebrat. Nec est quod quis dicat illam agere de separatione Nestorianam quam ibi ex instituto impugnat. Quamvis enim id verum sit, tamen ad errorum Nestoriani pertinet, separare partem essentialē Christi, à Deo; etiam ab alijs abundantiam per mortem, idque aperte intendit S. Capreolus in sua propria epistola.

183. S. Leo serm. 7 de passione tractandum proponit quonodo Pm. 1. Christus se à parte derelictum contesterit, [Ne simplex & incuriosus auditor ita acciperet verba dicentis, Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? tanquam fixo Iesu in crucis ligno, paternæ ab eo Deitatis omnipotentia recessisset, cum in tantam unitatem Dei & hominis natura conuenierit, ut nec supplicio potuerit dimiri, nec morte disiungi. Ma-

nente enim in sua proprietate utraque substantia, nec Deus dicit iquit sui corporis passionem, nec Deum fecit caro passibilem; quia diuinitas quæ erat in dolente, non erat in dolore.]

S. Fulgentius ad q. 1 Ferrandi sub medium. [Ilo quoque exemplo, inseparabiles personas Patris, & Filii, & Spiritus Sancti conuenit ut credamus, quod ipse unigenitus Deus, sic in unitate personæ sue, natum diuinum humanumque coniunxit, atque unitus, ut & se omnino non possint separari. In una enim persona unigeniti Dei, qui tanquam sponsus processit de thalamo suo, inseparabilis permanet utriusque naturæ unitio. Nec idem debet aliquis estimare utramque ab invicem diuini potuisse naturam, quia per susceptionem mortis, & caro exanimis in sepulchro iacuit & anima in infernum carne moriente descendit. Quandoquidem etiam cum interueniente morte anima discessisset à carne, inseparabilis in Christo utraque natura permansit quia nec in inferno animam suam, nec in sepulchro animam suam, Diuinitas immensa deseruit: In tantum autem inseparabilis est in Christo utraque natura, & ex hoc Eutyches in errorem cadet; & unam videns in Christo personam, unam quoque in eo naturam in pietate prædicator, volens confundere, quod vidit separari non posse.] Et lib. 3. ad Trajan. c. 25. adducto textu ex c. 19. Ioani quo narratur Christi corporis sepulchra, addit. [Ecce facta distinctione diuinitatis, & carnis, & animæ, quantum ad proprietatem substantiae attinet, solum corpus Iesu dicit de carne depositum, aromatibus conditum, & linteis ornatum. Propter unitatem vero personæ, quoniam Deus hominem quem ex Virginis vtero suscepit, nec in morte, nec in sepulchro deferunt, propriece secutus Ioannes adiecit: Erat autem in loco ubi crucifixus est horus, & in horo monumentum nouum, in quo nondum quicquam possumus fuerat, bi ergo propter Parafœnum Iudeorum, quia iuxta erat monumentum posuerunt Iesum. Vere diu no spiritu plenus, sanctus Evangelista loquuntur est, ut primus, quid in Christo mortuum fuerit, & sepultum, ostendens, diceret acceptum corpus Iesu, & ligatum, linteis cum aromatibus. Et quia quod Deus coniunxit, homo non separat, propterea non corpus Iesu, sed Iesum dicit in monumento positum: scribat enim quod ille susceptor pleni hominis Deus, totus esset cum carne sua in sepulchro, totus cum anima sua in inferno, totus in mundo, totus in celo, totus in unitate naturæ in Patre, de quo exiit, totus per omnipotentiam diuinitatis sua, in tota creatura quam fecit.] Tandem c. 34. [In sepulchro secundum veram carnem Christus mortuus iacuit, & secundum animam ad infustum Christus descendit; secundum eandem animam, ab inferno ad carnem (quam in sepulchro reliquerat) rediit; secundum diuinitatem vero suam, qua nec loco tenetur, nec fine concluditur; totus fuit in sepulchro cum carne, totus in inferno cum anima, ac per hoc plenus fuit ubique Christus, quia non est Deus ab humanitate quam suscepit, separatus, qui & in anima sua fuit, ut solitus inferni doloribus ab inferno victrix rediret, & in carne sua fuit, ut celeri resurrectione corrumphi non posset.]

184. Anastasius Sinaita cap. 3. 28. 128 in fine, inter puncta quæ catholicum cum Theodosianis aut Gaiantis actum vult excrari illud ponit. [Qui diuinitatem Christi à corpore seu etiam dicat in cruce, seu motu merito, seu quoque alio loco.]

S. Damascenus l. 3. fidei cap. 27. [Quoniam mortuus est ut homo, & sancta eius anima ab incontaminato separata corpore; non tamen diuinitas ab utroque separata remansit, ab anima inquit & corpore: & neque sic, ut a hypostasi in duas defacta est hypostases. Nam & tunc corpus & anima secundum idem à principio in verbi hypostasi habebat existentiam. Ecce ipsas

ipsius in morte ab iniuicem separatis , vnum quodque eorum manit, vnam Verbi habens hypostasis Quare vna Verbi hypostasis, & Veri , & anima , & corporis fuit hypostasis : nunquam enim neque anima , neque corpus, propriam habuere hypostasin, præter eam quæ Verbi est hypostasis. Vna enim semper Verbi hypostasis, & nunquam dux : quare vna semper Christi hypostasis. Quo fit , vt etiū localiter anima à corpore separabatur , hypostaticè tamen per Verbum vnicabatur.]

Hesychius in cap. 21. Lenit. exponens quid sibi vellet quod summus Sacerdos veratatur aperire caput, & vestimenta sua discindere , cum Sacerdotem illum Christi imaginem per alia pleraque esse docuissest, adit de Christo. [Hic caput suum non discooperavit, nec vestimenta sua concidit. Caput suum non discooperavit, quia à Patre suo , qui eius caput appellatur , nec passiones carnis sustinens , separatur. Sed nec vestimenta concidit ; id est , carnis. Ex quo enim Verbum caro factum est , inest totus sua carni , & nunquam ab ea , nec à crucifixia , nec à sepulta , nec aliud quilibet passa , quod ad naturam nostram pertinet , se absedit.]

185. Alcuinus lib. 3. de Trinit. c. 16. [In nulla proprietate operum quæ naturas distinguunt in Christo, diuinitas deseruit humanitatem, nec etiam in ipsa passione. Quod ut facilius intelligi possit , exemplis fides corroboranda est : Verbi gratia , dicamus , securus iſtu, arboreum cum verberaueris , & splendorem in ea simili percussoris, arborei quidem vulnus infligis. Solem vero cuius & splendorem simul percussis & calorem, impassibilitatem derelinquis. Quod si arboreum , iſtu securis percussum, Sol nō desert, quād magis sanctum suum Dei filium, quod est Verbum, in passione non deseruit. Quamvis ipsa diuinitas, impassibilis semper in sua permaneat natura , sicut Mole , dace populi Dei vidente, rubea flammatum habuit, sic verē passa est humanitas Christi. Et sicut verē non incensus est rubus, sic verē non passa est diuinitas. Non tamen alicubi diuinitas humanitatem, ex quo in vnitatem sua personalis asumpta est , deseruit : verū etiam de eodem matris vtero, idem Deus, homo factus, existit : & in cruce idem Deus, homo factus peperit : & in sepulchro idem Deus, homo factus, iacuit : sed in sepulchro secundum solam carnem , idem Deus, homo iacuit : & in infernum secundum solam animam descendit. Quicquid enim in Christi factum esse legitur , ab uno Christo, & ab uno Dei Filio, gestum esse, nullus Catholicus dubitate debet. Hæc verē & omnia , personaliter totus Christus dignatus est agere.]

An profecit Alcuinus ex Arnobio in Conflicto cum Scapione? Illud sanè opus allegat Epistola ad Flavianum Merium, descripta parte loci in hanc tem insignis ex lib. 2. dicti operis. [Memor esse debes (inquit Arnobius) exempli lanæ & sanguinis conchylis. Cum ergo facta fuerit hæc lana per admisionem sanguinis purpurea, cum netur , aut filatur, aut torquetur, lana vtique recipit maiestatem. Nunquid nam que torquetur , à purpureo colore deseritur ? Addo & aliud exemplum. v.g. d. camus. Secutis iſtu arboreum cum verberaueris , & splendorem Solis si cum simili percussoris ; arborei quod dem infligis vulnus, Solem vero & splendorem simili percussis , & calorem impassibilem derelinquis. Quod si arboreum ad iſtum percussentis Sol non delectari , quād magis sanctum suum nequaquam Dei Filius quod est Verbum in passione deseruit ? Et sicut verē rubus flammatum habuit, sic verē passus est Filius hominis : Et sicut verē non incensus est, sic verē non passus est Filius Dei.]

Nicephorus Constantinopolitanus in sua professio fidei ad Leonem Papam, sic præter cetera de Christo habet. [Credo corpus suum sepulturæ contradicunt,

incorruptum conservasse , nullo quidem modo ab arcana illa inexplicabilique vniione diuulsum , etiū illud (tridui illo intercallo) anima fuerit spoliatum. Cum qua anima, & ipse quoque ad inferos descendit, iſque qui in carne erant spiritibus , (quemadmodum Apostolorum Coryphaeus diuinus Petrus exponit,) refectionem prædicauit , libertatemque & redempcio- nem impetravit.]

Petrus Damiani lib. 5. epist. 13. [Si quibus datum est perspicaci mentis intuitu incarnati Verbi penetrare mysterium , veraciter astruxerunt , in tam inseparabilem vniōem, vtramque concordissimam naturam, vt ne in morte quidem Christi , diuinitas à carne potuisse ab iungi : alioquin non esset verus Deus , si vel in ipso mortis articulo desineret esse Deus. Hinc est quod ait B. Ambrosius : Care quidem Christi gustauit mortem, sed impassibilis Dei virtus non exiuit de corpore. Magis etiam Leo Papa non disparet huīus rei protulit in suo sermone sententiam : Niū verbum, (inquit,) caro fieret , & tam solida existeret vniitas in vtraque natura , vt à suscipiente suscepimus nec ipsum breue mortis tempus abiungeret, nunquam valerer ad æternitatem redire mortalitas. Idem quoque alibi : Deitas, quæ ab vtraque suscepit seminis substantia non recelit , quod potestate diuini , potestate coniunxit.]

186. S. Bernardus 1.5. de consider. cap. 9. [Tantum tamquam expressam vniōis vim in se prefet ea persona in qua Deus & homo vnuus est Christus , vt si duo illa de se iniuicem prædictes , non errauerit : Deum videlicet hominem , & hominem Deum vre Catholice que pronuncians. Non autem similiter vel carnem de anima , vel animam de carne , nisi absurdissimè prædictas, etiū similiter anima & caro vnuus sit homo Nec mirū si non aequa potis anima sit sua illa vitali , etiū non parum valida intentione connectere , atque suis affectibus astringere sibi carnem , vt sibi diuinitas hominem illum qui prædestinatus est Filius Dei in virtute. Longa catena & fortis ad alfringendum , diuina prædestinationis: Ab æterno est enim. Quid longius æternitate ? Quid divinitate potius ? Inde est quod nec morte incidente , vilatenus intercidit hæc vniitas potuit, etiū carne & anima ab iniuicem separari. Et fortassis hoc sensit ille , qui se indignum professus est solvere corrigiam calceamentis huius.] Et continentur cap. 10. [Sed & illa tria sata de Evangelio mixta & fermentata in pane vnuum , si quis ad hæc tria dixerit pertinere, non incongrue id mihi facere videbitur. Quam bene ea mulier fermentauit, vt nec divisione quidem facta carnis & animæ , à carne vel anima Verbum diuideretur ? Mansit & in separatiois inseparabilis vniitas. Nec enim quæ ex parte contigit separatio, potuit vniuersitati præscribere , permanenti in totis tribus. Siue coniunctis , siue disiunctis dñibus, nihilominus persecuerunt in tribus vniitas personalis. Aequè vnuus Christus, vnaque persona Verbum anima & caro, etiam mortuo homine perdurauit. In vte Virginis (vt sentio ego) commixtio hæc & fermentatio facta est : & ipsa mulier quæ misericordia & fermentauit. Nam fermentum non immixtum fortassis dixerim , fidem Maria. Planè beata quæ credidit , quoniam perfecta sunt in ea, quæ dicta sunt ei à Domino. Perfecta autem non esset , si quominus iuxta verbum Domini esset fermentatum totum , & perpetuò fermentatum seruans nobis tam in morte quam in vita pariter , vnuum atque integrum mediatorum Dei & hominum, cum sua Deitate, hominem Iesum Christum.]

Locum S. Cyilli quo indomobiliter & indigressibiliter vniuum fuisse Deum humanitati Christi , profiteretur, adducit in hanc rem Paladius Enarrat. 1. in c. 8. Ioan. in sive, & habetur apud Cyrillum l. 5. in Ioan. c. viiiimo sed Clytouei non Cyilli, constat eis eum locum,

Cur

*Cur decurit unionem hypostaticam esse
perpetuam.*

187. De Partium ergo cōsensu in hoc pūcto, dubia non licet. Rationem congruentiae, S. Thomas in 3. d. 10. 1. art. 1. triplicem profert. Nempe quod cum Deus sit immutabilis, pars fuit coniunctione perfecta cum eo factam, perstare immutabilem ac perpetuum. Item quod non decurrit Christum in morte quam pro Patris obedientia exceptit, amittere dignitatem peccatoꝝ unionis. Tandem quod ita fuit necesse, ut que post mortem facturus erat, meritum pro nobis non defiterentur. Postrema hæc ratio non est admittenda; quia Christus veniente mortis nocte, nihil potius operat id est, nihil nobis ultra potuit mereri; cetera, non malæ sunt. Magis tamen placet ea ratio quam idem S. Doctor adhuc 3. p. q. 90. art. 2. Eāmque nos ex Nysseno iam produxiimus. Nempe quod dona Dei sicut penitentia, ut dicitur Rom. 10. ideoque cum Deus collacat semel gratiam adoptionis nemini excepti ab fine culpa sua, multo minus amovere debet gratiam unionis ab anima & corpore Christi sui, qui peccatum non fecit. Accedit quod corpus & anima in triduo, semper retinuerunt illum ordinem ad componendam humanitatem, quem ante habebant; & ad eam denuo confundam, iterum fuerunt ad innuicem coniungendi. Quare sicut eo titulo ante triduum illud copulabatur Verbo, ita & in triduo coniuncta Verbo manere congruum fuit. Tandem decentissimum fuit, ut quod corpus hominis per peccatum trahitur, aenipe lepichrum, & quod anima demergenda erat eadem ob causam, ed Dei corpus & anima malo nomine medicina facientia devenirent; quod ex primo elegantissimis verbis Fulgentij lib. 3. ad Trasim. cap. 30. [Relabat ad plenum redēptionis effectū, ut illuc vīque homo sine peccato à Deo suscep̄t̄ descendere, quoque homo separatus à Deo, peccati merito cedidisse; id est ad infernum, vbi solebat peccatoris anima torquere, & ad lepichrum vbi confueuerat peccatoris caro corrompi; sic tamē vt nec Christi caro in sepulchro corrumpere; nec inferni doloribus anima torquerent: quoniam anima immunita à peccato, non era subiecta supplicio, & carnem sine peccato, non debuit vitare corruptioꝝ. Nam quia peccatis homo meruit in seipso per supplicium diuidi, quia malum à Deo, qui diuidi non potest, prænarracionis causa disiungi; propterea factum est, ut peccatoris mors, carnem peccati ad sepulchrum corrumpendam perducere, animam inferno torquendam protinus manpareat. Sed hæc vñscens Dei æquitas fecit, quæ id est taliter peccatorum addixit, quia ne peccaret, ante predicationem. Hæc fuit retributio peccatori reddenda, ut iustè peccati supplicium luceret, qui Deo iusto iniuste peccatis. Ut autem peccator fieret gratuito munere liberatus, factum est, ut mortem corporis, quam à Deo iusto peccator homo pertulerat iustè, Dei filius à peccatore patreter in iustitia, & ad sepulchrum pertulerat iusti, quovisque fuerat caro deuoluta peccatis; & vīque ad infernum descendenter anima Salvatoris, vbi peccati merito torquebatur anima peccatoris. Hoc autem id est factum est, ut per morientem temporaliter carnem iusti, donaretur vita æternæ carni, & per descendenter ad infernum animam iusti, dolores soluerentur inferni.] Ceterum non tam his congruentias, quām allatæ Scriptura & Patrum testimonij, certam esse hanc veritatem: circa quam fidei impegit quidam recensioꝝ, adductus à Palacio in cap. 8. Ioann. narrat, i. sub finem, cum dixit animam & corpus Christi, per mortem defuisse Verbo coniungi.

Thop. Raynaud, Christus,

Nomini P.P. vīsi sensisse contrarium.

188. In contrarium opponi possunt loca S. Hilarij can. 3. in March. & Ambrosij 1. 10. in Lucam, quibus nixum fuisse scriptopet illum refert Palacio. Verba S. Hilarij explicantis magnam Christi vocem in cruce, sunt ista. [Clamor ad Deum, corporis vox est recessus a se Verbi Dei conceitata dissidium. Denique cur relinquatur, exclamat, dicens. Deus meus, Deus meus, quare me dereliquisti? Sed relinquitur, qui erat homo etiam morte peragendus.] Hilarij expedit Ambrosius, cum de codem Christi in cruce clamore, dixit. [Evidens manifestatio contestans Dei, secessionem diuinitatis & corporis. Sic enim habes, clamauit IESVS vox magna dicens, Deus, Deus meus, respice in me, quare me dereliquisti? Clamauit homo diuinitatis separatione morituras. Nam cum diuinitas, mortis liberta sit, utique mors esse non poterat nisi vita discederet, quia vita diuinitas est.] His in locis præter autoritatem dictorum Patrum, ingerit molestante derelictio illa à Patre quam Scriptura Christi nomine tradit. Cum enim Pater non copularetur, huic humanitati, nisi mediante Filio, planè si Pater eam deferret, multo magis deferuit illam Filius ipse, qui est formalis terminus coniunctionis.

Addi posunt alia Patrum loca idem ferentia. Eusebius 4. de demonst. c. 12. [Tanquam homo ad sepieliendum dedit corpus, à quo tanquam Deus discessit.] Leporius Presbyter in libello suo emendationis, per B. Augustinum & Africanan Synodum approbato, quémque tanquam Catholicum celebrat Ioannes 2. Episto. ad Senatores, & Cassianus l. 1. de incantatione c. 5. ac Facundus Hermianus l. 1. pro tribus capit. c. 4. in eo inquit libello, Leporius sic scribit, refellens suum olim peruersum sensum de verbis illis Deus meus, ut quid dereliquisti me? [Velut carnis ipsius voce vens, ponens præteritum pro futuro, quia per mortem crucis necessaria terrenum corpus erat à Deo pro tempore relinquendum, non solùm à Deo, vīnam etiam ab anima sua, quia erat unita cum Deo, hoc ipsum prūficiat, nobis mortiens testatur. Non enim tradidit ipsi, caro mortua poterat hoc clamare; alioquin mortuum Christum in veritate, quis crederet? Deus non in passionibus hominem, qui in homine secundum carnem dignatus est pati, sed corpus in morte, & iuxta legem excessus humani, diuinitas cum unita sibi anima, non crucifixum hominem teliuit in peccatum, sed exanimem carnem deferuit ad tempus.]

Sed & Vitalis ac Constantius, Epistola ad Capreolum Carthaginem contra Nestorianos, haec habent, [Sed & hominem purum dicunt pendisse in cruce comprehensam. Aivint, recessit Deus ab eo. Quibus parvitas nostra sic dixit. Nunquam Deus recessit ab homine adsumpto, nisi quando dixit de cruce, Eli, Eli lama sabactani, Deus, Deus meus, quare me dereliquisti?] Neque id in eis postea improbavit Capreolus, dato ad eos responso, sed agnoscit, qui hac scripsierant veram fidem tenuisse, & eosdem ob auerionem à Nestorianis collaudat. Denique apud Nyssenum in orat. catech. c. 35. haec habent inter expöndendum triam baptismi misionem. [Quoniam mors nostra salutis, ad effectum & opus non adeò est deductus ex præente doctrina quantū per ea ipsa quæ fecit qui cum hoc homine subiit societatem, ut qui re ipsa vitam sit operatus: ut per carnem rursus assumptam & simul deficatam, simul afficeretur quicquid est ei cognatum & generi coniunctum; necessariò ex cogitatione erat aliquis modus, in quo in ijs quæ sunt, esset cognitio aliqua eius qui sequitur, cum eo qui præit ac ducit.] Hæc cognitionem mortis & resurrectionis Christi, nobis cum intercedere monstrat Nyssenus, in Christi sub terram collocatione, & resurrectione, signatis per

M nolitans

nostram intra aquam inersionem, & emersionem. Et homini quidem, diuinitatem inflictam esse mortem docet, vt cum per mortem vitium effluxisset, postmodum homo nitens ac planè purus resurgeret. Id quod in Christo perfectissime seruatum tradit. [Nam & per mortem disiuncta fuerunt quæ erant unita: & rursus coniuncta sunt quæ erant discreta: vt purgata natura in dissolutione cornu quo naturaliter coierant, animæ inquam, & corporis, eorum quo fuerant separata reditus, ab aliena admitione efficeretur.] En carnem rursus assumptam, & ad statum pristinum reditus eorum quo fuerant separata.

Exponuntur.

189. Nihil hic propositum est, quod difficultatem merito facat, præter autoritatem SS. Hilarij & Ambrosij, quos vix excusatio locum dare, affirmit Suarez 3 p.q. 90. art. 2. Eos tamen excusat Maldonatus Match. 27. v. 46, dicens, id tantum voluisse, ita paup, ita mortuum Christum fuisse, ac si ab eo diuinitas recessisset. Quo recedit responsio Palacij supra, post Magistrum in 3 distin. 2, discessisse diuinitatem ab humanitate quoad protectionem, & quatenus noluit obstatre morti eius. Et sicut non Verbum sed Pater Filium in eo articulo dereliquerit dicitur: Cum tamen Filius potius deteliquerit humanitatem dicendum fuisse, si de derelictione hypostatica ageretur. Quod si Patres illos in predicto sensu accipere detrectauerint, fatendum esset, eos censuisse cum Arianiis, diuinitatem suisse Christo pro anima, atque ita eius abesse, Christi mortem accidisse: id enim sonat crudele, sic accepta illorum ac posteriorum Ambrosij verba. At eum errorem SS. illis Patribus in mentem non venisse, est extra dubium. Tandem, de eadem derelictione humanitatis accipiendi sunt hi Patres, de qua Christus, verbis illis quibus ipsi tantum nuntiuntur, ergo confenduntur, cum dixit Patti, quare me dereliquisti? Manifestissimum verò est, Christum Dominum ex loco de ea sola derelictione egisse, qua per ipsiusmet Christi voluntatem, permisus est, abysto dolorum ipsique morti subiacere, ut posuit S. Leo I. 6. de passio. & optimè quoque scdm. 17. c. 2. verbis illis [non aberat à Patre Filius, nec à Filio Pater: & illa Deitas incomparabilis & inseparabilis Trinitas, nihil cui poterat à se habere discretum. Quamvis enim suscepit Incarnationis dispensatio, ad unigenitum Dei Filium propriè pertinet; sic tamen Pater non abiungebatur à Filio, quemadmodum caro non dividetur à Verbo: Ideo ergo Iesus voce magna clamabat, dicens: Quare me dereliquisti? ut notum omnibus faceret, quare oportuerit eum non erui, non defendi, sed saeuientium manibus derelinqui; hoc est, Salvatorem mundi fieri: & omnium hominum Redemptorem, non per misericordiam, sed per misericordiam, nec amissione auxilijs, sed definitione moriendi.] Et mox, [Tradidit Dominum passioni, tam fuit Paterne quam ipsius voluntaris, ut eum non solùm Pater reliqueret, sed etiam ipse se quadam ratione defeteret, non tricida dilectione, sed voluntaria cessione. Continuit enim se ab impensis crucifixi potestas; & ut dispositione veteretur occulta, ut noluit virtute manifesta.] Ex his ergo mens Catholica SS. Patrum qui in prima acie aduersariorum locabantur, perspicua viderunt.

De Eusebio, minus solliciti esse possemus, cum fuisse inter Amianos eminentissimus, ut optimè reuinat Billius l. 1. obseru. factarum cap. 27. & 29. & iam olim Epiph. in 2. Nicæna Synodo actio. 6. ac 5. Hieronymus non semel, ne quicquam hunc ætiopè lauante Trapezuntio in præfatione ad suam libri de præparatione Euagælica interpretatione aut verius interpolationem, Arianos autem, mortem Christi per abscessum diuin-

nitatis expolnisse, inde constat, quod diuinitatem dicebat Christo fuisse pro anima. Nihilominus locus qui ex Eusebio adducitur est, nihil virget. In eo enim tantum ait Eusebius, Christum non obijisse in unitum aut memorem, sed voluntarium & alacrem; & idcirco non ait, Deitatem deseruisse corpus Christi, sed Christum discessisse à corpore tanquam Deum. Et ratione hanc reddit, quæ interpretationem propositam clara exhibet. [Quum enim aliud vocem emisisset, & Patti dixisset, Commendo spiritum; solus à corpore abiit, nequitam expectans dum mors ad ipsum accederet, sed illam cunctantem ac veluti cessantem, ac potius conjacentem se in pedes & fugitatem, ipse à tergo infrequens atque impellens, æternasque abditiorum tenebrarum portas refingens, & mortuis qui illuc catenis mortis impliciti erant, remeandi ad vitam iter, retrosum apertis. Hac sanè ratione, ipsius etiam corpus mortuum, excitatum est.]

Cæteri qui obijicabantur, non sunt explicari difficiles, vixque est quod nos remorentr. Leporius, quod attinet ad animam, disertè profiteret catholicam veritatem propositam. Quantum vero ad corpus spectat, quod ait, Verbum deseruisse carnem ad tempus, accipendum est de deletione protectionis, ut mors in illam posset irrueare, alioquin sibi intra paucas lineas contradiceret; cum exprefse addat, tam Deum in sepulchro iacuisse, quam ad inferos descendisse, quod nisi salua vnione Verbi cum corpore examini, nullo modo intelligi potest. Eodem modo expoundunt sunt Hispani illi, scribentes ad Capreolum, qui videbunt eos sic intellectissimæ, cum tam diserte tamque fuisse tradat, Verbum neque corpus neque animam dimisisse: neque tamen alios quos scribit, contrarium sensum etiam pro mortis triduo impingat, sed tantum Nestorianis. Denique apud Nyssen, caro tuosa assumpta, non est caro Christi, post triduum unita denuo persona Verbi, sed ibi illud rufus, ab interprete positum est, pro ac etiam locutumque est intra periodum cum adiectione assumptam non absque ambiguitate & erroris periculo; cum melius locari potuerit in membris illius fronte; qua ratione, nullum ex verbis Nysseni patrocinium aduocatur errori de quo agimus. Multo minus fauent eidem errori postrema Nysseni verba, quæ ad iteratam corporis & animæ consortionem pertinent, non ad iteratam corporis & animæ cum Verbo copulationem.

Vno preputij, & sanguinis Christi, quam diuturna.

190. Non potest igitur esse dubium, quin vno hypostatica inter corpus Christi examine, & Verbum; ac etiam inter animam separatam & Verbum, perpetua fuerit, ac ne Christi quidem morte sit disrupta. Itaque ex eo capite, hac vno nulli alteri cedit ea nobilitate secundum quid quo ex hincitate, & tenacitate vniuersis petitur. Superet tamen dubitatio, an nonnullæ corporis partes quas certum est fuisse aliquando à Verbo assumptras, & postea à reliquo corpore tant abiectæ, manferint Verbo unita. Nec ago de minutis illis particulis animatis, quæ per actionem caloris naturalis à Christo evaporabant: (eas enim iam dixi dimissas à Verbo fuisse:) sed ago de alijs quibusdam partibus sensibilibus quas à Christi corpore abiectas liquet & manferint Verbo unita, supposito, quod resumpta postea in Christi corpore non sint, aut quamdiu abiectæ manferunt, controversia esse potest. Eiusmodi sunt, præputium infantu Christo abscessum in circumcisione, ac sanguis & in circumcisione & in passione effusus. De præputio certatum iam olim, esse, constat ex Bostreno Luec 2. De sanguine autem quantæ sint excitata tragedie tempore Pij II. nemo

in rebus Ecclesiasticis ad eum hospes est, ut ignoret. Ego de veroque puncto sic breviter statuo.

Praeputium, nuncquam resumptum, ideoque statim destitutum unione.

191. Praeputium à Christo infante recisum, non esse virginum pollea corpori Christi conservatum ac ne post resurrectionem quidem, communissima est persuasio, ipsa perficit nixa narrationibus, que de eo praepatio eule particula quapiam certis locis nunc asservata, circunferuntur in sacris historijs. Roma namque in Basilica Lateranensi, o loco quem vocant *Sancta Sanctorum*, altervarum fuisse praeputium Christi, lactarium scribit Innoc. III. l. 4. & Myl. c. 30. nihil tamen definieatur. Ad dicitur affirmat S. Brigit. 1. 6. revelationem c. 112. ex revelatione Deiparae. Inde anno 1527. in depreciatione viribus Romanae, furto à milite sublatum, & calcatum, agri Romani pagum in Ecclesiam SS. Cornelii ac Cypriani tandem delatum, ibique custodiū illuste ingentibus miraculis, scribit Toletus in c. 1. anno 3. At Gerlo p. 4. serm. in festo Paschæ illud, *pax vobis in 3. (ut vocat) q. curiostatis*, ait, *vix te fecerit Christi praeputium Patilis in palatio, & Regis (nempe per partes,) feruari. Rursus Franciscus Colerus, meditatione 4. ex 50. quas de vita Deiparae edidit, testatur vibem Anterpiensem prinsquam à Gesu hæreticis anno 1566. occupatam, hoc thesaurum gloriam esse. Non dispari casu amissibile diuinum hoc pignus Abbatiam quandam Piemontensem, cui ab eis monens est *Caroly vulgo Charols*, scribit Bellesotius t. 1. Colmog. Aniciensis quoque, Christi Domini praepucium inter sacra lipifana vilendum exhibet, ut scribit Odo Gisseus l. 1. historiae Aniciensis. 17. proclaris perantiquis veribus percutientia reliquiae thurae inscriptis quos Petrus Exq. uilinus l. 2. c. 17. & Syr. in roba aurea tract. 2. circa Euangeliū dei Paschalis Romæ scriptos, deque seruato Romæ uno theatro testes producent. Tandem idem Giseus vila ab se scribit perantiqua monumenta Abbatie Congonensis in diecili Ruthenensis, quibus narratio conceditum à Carolo magno ei Abbatie praeputio Christi. Non hæc scrutans an conciliari veritas tam varijs narrationibus queat, sive per factas subinde translationes, sive per diversas particulas eiusdem piezui, aut (quod multi ob perpetui miraculi magnitudinem improbable videunt, asseritur tamen à Videlino in Suppl. Gabrieles in 4. d. 44. q. 1. in fine) per replicationem in diversis simul locis diuinitatis factam. Ut etiam vna aliqua illarum narrationum falsitas infinitatur, fere vicinque posse. Omnino tamen ex tam multis narrationibus effici videtur, particulum illam sanguissimum Christi corpori quandoque attribuam, non in terris retinei. Ut enim omnes illæ narrationes relitantur tanquam falsæ, nec Christiana modestia finit, nec miracula ad pietatis fomentum, etimque cubimus infingendis aliquibus diuinis patrata permittunt. Perseuerat ergo in terris, praeputium infanti Christi abscessum; neque tamen deest Christo praeputium, ut rectè statuunt Titus Bostrus Lucæ & ibidem Theophylactus. Medina 3. p. q. 5. 4. art. 4. Sac. t. 2. 3. pd. 47. l. 1. Collius l. 5. de sang. Christi disp. 7. 4. tametsi ambiguo circa hoc Origene 1. Periar. ac Gerone iuxta, & Turrecremata cap. iniuitat. de confess. dist. 1. verum ambiguus illa dispellenda est, quia ita fere integritas debitis corpori Christi refugentis. Nec difficile fuit Deo, salua veritate resurrectionis, & identitate corporis resurgentis, efformare Christo praeputium ex alia quapiam materia. Qui dummodo precipua partes, ac fere omnes aliae, sint eadem, mutatione in aliqua ex illis particula, cuiusmodi est praeputium infantis, non offici identitati morali corporis, quia ad*

Theop. Raynandi Christi.

veram eius resurrectionem sit satis. Idque plaus neceſſe esset admittere, etiam resumptum esse praeputium infanti Christo abscessum concederemus. Non enim particula infanti abscessa, possit aptari corpori, perficere ad perfectam magnitudinem prouectæ, quale fuit corpus Christi cum resurrexit. Iuxta propositionem ergo doctrinam, non difficile intelligitur, quomodo & Christus resurgens praeputio non carcerit, & tamen verum esse possit, seruari aliquibi in terris praeputium infanti Christo abscessum, aliquamvis eius particulam.

Consequenter vero addendum est, praeputium ex quo à reliquo corpore fuit abscessum, non manebit unitum diuinitati. Deest enim fundamentum id affirmandi, cum per abscessionem, desierit esse pars corporis nec (ut supposui) retineretur amplius ordinem ad integrandum denud corpus Christi. Ex quo principio, philosophatur. D. Thomas circa sanguinem à Christo fusum, ut statuat an unitonem tecinuerit cum Verbo, ut videat est in 3. d. 2. q. 2. art. 1. quæstione 3. sanè è praeputium abscessum nec à Christo resumendum mansisset aliquando unitum Verbo, statendum esset, & postea quoque manebit unitum, & semper retenturum esse unitonem, quod est incommodum. Hinc tamen nihil decedit firmat illi unitonis hypotheticæ, quam assertebam. Neque enim ratio habenda est huiusc exiguae particulae; præsertim quia in Iudaico populo, unde Christus secundum carnem fuit, à die octava post infans nativitatem, omnibus ex lege debeat; unde mortaliter rem spectando, ab eo tempore non erat de integritate humanae naturæ in Hebreis.

Idem de sanguine fuso in eius abscessione, statuendum.

192. Venio ad Christi sanguinem, qui vel in circumcisione, vel in passione ab agonia ad mortem usque effusus est. Priorē, fateor non fuisse à Christo rediutio resumptionis: Id quod rectè agnoscit Collius l. 5. de sang. Christi disp. 6. c. 3. Nō enim ut Christus possit idem numero relurgere necessariū fuit teum exiguum illum sanguinem qui ex tantula particula refectione profluxit: præsertim cum etiam resumendum praeputium fuisse à Christo resumptum, (quod inficiati supra sumus,) certum tamen sit, sanguinem qui rūc ex ea particula manauit, non sufficeret pro ea parte testi uenda Christo, in ætate præfectiore, qualis Christi resurgentis fuit. Quare ne miracula, que in resumptione sanguinis in circumcisione fusi, iamque alia quædam sanguinis forma donati, admittere necesse esset, gratis inochamus; præstat resumptionem illam diffiteri. Vnde consequenter addendum est, cum communis sententia recentiorum quos reseret & sequitur Collius supra disp. 8. cap. 6. sanguinem illum non manebit unitum diuinitati, contra Valentiam 3. p. d. 1. q. 5. p. 1. qui omnem à Christo fuso sanguinem vibicoque fuerit vel sit, perseverasse aut etiamnum persenerare Verbo unitum pronunciari; ideoque afficiendum fuisse & esse cultu laetare. Sed hoc quidem de cultu laetare tali sanguini debito quandiu persistit, verisimile affatur, quicquid secum solum sit Richardo in 3. d. 2. art. 2. q. 1. quem desero: non tam quia eam sententiam damnatam esse hæreses à Clemente VI. affirmat Bzouius anno 1352. (vacillat enim fides illius damnationis; & esse confitcam contendor Dermitus in Nitela Francica. Relig.) quād quia proper coniunctionem quam sanguis alias cum Christo habuit, nihil proclivius est, quād ut Christus in eo adoretur, multò magis quam in cruce: que tamen ob solum Christi contractum extinsecum, & quia eius crux perfeccio est, adoratur cultu laetare. Inde tamen non sequitur, post effusionem perseverasse unitonem sanguinis illius cum Verbo. Ille

M. 2 quippe

quippe sanguis nunquam resumendus fuit, ut dictum est. At iuxta doctrinam D.Thomæ in 3. d. 2. q. 2. art. 1. communiter probatam, ea tantum retinebant vniōrem hypotheticam si Christo auellerentur, quæ seruabant ordinem ad Christum: id est, quæ denud Christi corpori coniungenda erant, eo quod ita necessarium esset ad veritatem humanæ naturæ eiusque integritatem Christo rediuvio vindicandam. Accedit quod sanguis in Circumcisione fusus, non ita multò post effusionem, aliam quam sanguinis formam habuit. Cum autem hypostasis Verbi sit duntaxat supplementum supernaturale, collatum ijs Christi partibus quæ erant de veritate & integritate humanae nature, cuiusmodi non est amplius sanguis, cum primum aliam quam sanguinis formam suscipit; mirum non fuit Verbum abcedere à substantia illa post abiectam sanguinis formam, iam non debita corpori suo, nec ad eius integritatem pertinentem.

Neque vero, admittere substantiali mutationem in tali sanguine, pugnat cum Psalmis oraculo, *non dabis sanctum tuum vide corruptionem*. Id enim ita cadit in Christi corpus vniuersum, vt tamen facta sit in eo substantiali mutation. Nam corpus Christi vere corruptionem non vidit, quatenus non abiit in puluorem, nec verum est in aliud sensibiliter videtur. Mutatum tamen est substantialiter, quia subintravit in illud exanimis forma cadaveris, vt rectè statuunt Fonseca 7. Met. c. 12. q. vnica sect. 10. Suares t. 2. 3. pd. 3. 8. sect. 3. & Palacius in 3. d. 2. 1. disp. vnpca, refragantibus licet Aegidio 3. p. q. 7. n. 14. & Ragusa d. 60. §. 2. coroll. 3. qui cogunt ingens miraculum inuenire, affirmando materialis corporis Christi nudatam omni forma substantiali contra vniuersum naturæ ordinem perseuerasse, quamdiu anima absit. Suppono enim præter animam rationalem non dari aliam in homine viuente substantiali formam, quæ abiecta anima possit materialiam cadaveris informare. Si ergo hæc mutatio substantialis, & insensibilis corruptionis, in partes corporis Christi quandoque animatas cecidit; multò magis cadere potuit in sanguinem, qui nunquam animatur, & maximè in eum qui nunquam fuit resumendus, cuiusmodi fuit sanguis in circumcisione fusus, de quo nunc agimus.

De diuturnitate vniōnis, sanguinis in passione fusi, varia plauta.

193. Restat statuendum de sanguine per Christum fusio in passione, quem fuisse Verbo vnitum cum Christo inexsteret, suppono ex supra disputatione, 2. c. 1. mansisse tamen Verbo vnitum ex quo separatum est à Christi corpore, negant Mayto in 4. d. 43. quæst. 1. Suppl. Gabr. in 4. d. 44. q. 1. Litera M. & ipse Gabr. dect. 53. in cano. Litera K. Rich. in 3. d. 2. art. 2. q. 1. ad 2. Robertus de Licio ferm. 7. 1. Quadragesima, Franciscus de Runere, postea Sextus IV. libello de Christi sanguine, qui refert idem fuisse Academie Parisiensis iudicium. Argumentum Maytonij est, quia ratione eorum quæ in triduo manebant vniā Verbo, verum fuit affirmare, Deum aliquid subiisse, aut fascisse, v.g. esse sepultum, & descendisse ad inferos, quia anima Verbo iuncta descendit ad inferos; & corpus Verbo vnitum, sepulta datū est. Similiter ergo si sanguis effusus manasset vnitus Verbo, licuisset dicere, Deum esse in cruce, aut effusum super terram iacuisse, quia sanguis aliquis Christi adhæberet cruci, & aliis iacebat humi ubi effusus fuerat. Cæteri DD. allegati ferè videtur in initio narrationibus quæ sanguinem vere à Christo fusum in terris superesse testantur, que plurimas sunt, & naturaliter indubitate, vt mox dicam. Cum ergo in partibus à Christo non resumendis non debuerit perficere

vniō, vt supra monstrauimus; sequitur sanguinem à Christo fusum quandiu resumptus non est, mansisse absque vniōne ad Verbum; esto is qui resumptus est, cum delectus & lepositus est ab alio extra Christum rediuvium in terris relicto, consertus denud sicut Verbo.

Alij acerimè contendunt, sanguinem effusum fuisse Verbo vnitum, æquè ac prius cum Christo inexsistebat. Adducunt verò mox, id est post triduum, fuisse à Christo intra suam humanitatem resumptum. Quod si panca aliquæ sanguinis Christi particulae sunt extra Christum rediuvium relictae in terris, (quod fatentur esse verisimile, vt videre est in Sylvestro tract. 3. rola aurea q. 3. 1. & in Leonardo de Vino tract. de Christi sanguine c. 2. 1. dub. 1.) negant eas fuisse vñquam Verbo vniā, eo quod non spectarent ad sanguinem illum Christi qui Verbo copulatus est, sed ad nutrimentalem, qui non est de humanae naturæ veritate & integritate; atque adeo non conjugitur Verbo. Vel certè autem, cas nullo modo in Christi corpore fuisse ne substantie quidem imperfecti illius sanguinis quem appellant nutrimentalem; sed autem esse sanguinem miraculosum, collectum ex imagine Salvatoris percussa Berytu, & per varias Orientis ac Occidentis Ecclesiæ distributum, vi habet Rom. Martyrologium 9. Novembris, & latè Baron. anno Christi 765. qui similia de alijs imaginibus transfixis & sanguinibus refert anno 446. & 560. Vtraque pars huius doctrine habetur ex D.Thomæ 3. p. q. 54. art. 3. ad 3. & quodl. 5. q. 3. art. 1. Nomina inq; posterior pars quæ sanguinem in terris relictum, aut non esse Christi sanguinem, sed miraculo ex imagine transfixa collectum, tribuitur S. Athanasio in libello de passione imaginis dom. c. 7. vbi post narratum Berytense miraculum, subduntur hæc verba. [Hæc est vera & vehementer credula ratio, de cuius lateris Domini nostri Salvatoris, qui profixit de sancta imagine eius, quæ crucifixa est in Syria, in Beryto Civitate. Hic est sanguis ille Dominicus, qui apud plerosque repertus est dicitur, nec alter testimandum est à verè Catholicis, præter id quod scribitur à nobis: quasi ex carne & sanguine Christi, aliquid possit in mundo inveniri, nisi illud quod in atra altaris per manus sacerdotum quotidie spiritualiter efficitur.] Ex transfixione quoque specierum Eucharistie, sanguinem capi fluxisse, proditum est historijs, quantum nonnullas annotauit Solarus 1. 2. de sacra fundone c. 3; de virtuosis sententiæ hæc tenet propositione fundamentis, videndus qui duorum Ordinorum circa eas dissidentium concordationem describit Gobelinus (id est Pius II.) commentar. l. 1. & Vvadinghus anno 1351.

Tertiæ sententiam circa hoc punctum, iniuste videtur Leonardus de Vino tract. de sanguine Christi cap. 20. & 21. distinguens duplem vniōnem ad Verbum in Christi sanguine perfecto, & non nutrimentali. (Nam nutrimentalem, supponit nunquam fuisse Verbo coniunctum.) Vna illius sanguinis non nutrimentalis, iamque à Christi corpore per effusionem absiuncta vno cum Verbo, esse potest personalis; ratione scilicet personæ Verbi: Alia verò esse potest in ratione diuinae nature. [Stat enim (inquit c. 2. 1.) diuinitatem alicui vniā sub ratione nature dicens, non tamen sub ratione personæ. Nam Pater aeternus, communiat Verbo & Spiritu sancto suam diuinitatem, in qua vniōntur: non tamen suam personalitatem. Sic etiā potuit illi sanguini effuso remanere vniā Diuinitas Verbi, quamvis non remaneret illi vniā Verbi personalitas. Et hoc est quod in questione vertitur.] Nimirum in questione sanguis effusus retinuerit vniōnem cum Deo, de qua tunc contentionis effervescent. Vniōnem ergo personalem cum sanguine effuso, hic Autò initio capit. 20. putat esse incertam, & de suggesto facio non proponendam. At vniōnem nature diuina

divinū com tali sanguine , statuit ut certām , & probat ex D. Thoma 3. p. q. 71. art. 3. vbi virtutē passionis Christi , aut virtutē diuinitatis in Christi passione demonstratam , tradit vnitam fusile p̄dīctō sanguini effuso. Ex quo item S. Doctore 3. p. q. 66. art. 3. ad 3. Idem aut̄ probat , diuinitatis virtutem , atque adeo diuinitatem fusile virtualiter vnitam Sacramentis no-ue legis , in quibus vis passionis & sanguinis Christi concuruer tanquam in instrumentis.

Exploratio sanguinis illius vniōis cum sola Deitate.

194. Ex his tribus sententijs circa unionem hypotheticam sanguinis Christi in passione effuso , hac possemo , prout sonant verba , est plane absurdum , & rejicienda. Tancum enim abest , ut dicere licet , sanguinem effusum vnitum fusile diuinā naturā non pertineat , ut potius verissima sententia superius stabilita sit , eam vniōinem ad naturam diuinam esse impossibilem. Quicquid verò sit de ea impossibilitate , certum est eam de facto nulla ratione admitti posse. Sic tamen Pater & Spiritus sanctus , aquæ vniōi essent illi sanguini ac filius , è cojus solius corpore profluxerat ; & cai fisi directe & formaliter vnicabatur dum sanguinis corpori inexistebat. Vnde nouam vniōinem hypotheticam , sublata perfeuerantia prioris , (quam tamen hic inuestigamus) , admittere necesse est , nullo si eam inveniendam suppetente idoneo fundamento , Ratio vero quod Leonatus eam sanguinis effusionem cum diuinitate non enim persona possibilis esse fuisse tenet , est plane ridicula. Non enim si Pater communicae Verbo diuinitatem , dicendum est vnitum cum eo in natura , non in persona. Ea quippe communio , ut sit notissimum , non est vno duarum illarum priuationum in natura diuina ; sed est identitas in ea , laque frustis vnias & identitas essentiae inter diuinas personas , profertur ad stabiliendam possibilitem vniōis substantiae creatione cum diuinā natura. Infusum item est probato , que adhibetur ad probandum inexistens de facto eam vniōinem diuinam naturā cum sanguine fuso. Non enim si virtus qua origines diuina est , nec potius nisi ex meritis personae dñe per humanitatem operantis dimanata , considerata est in Sacramentis nouae legis , & in sanguine fusō , lequitor diuinitate esse vnitā substantiarum , sine sanguini fuso , sine nostris Sacramentis. Hoc ne refelli quidem debet esse adeo absurdum , vt non sit verisimile , hunc Autorem per eam vniōinem cum natura diuinā intellectissimum quod verba sonant , quodque prima eius probatio forte videtur ; sed verisimilius videtur , cum inexistens duntaxat , coniunctionem moralem diuinitatis cum sanguine , in effusione tantoperē metuenda , quia erat sanguis Dei. Ut vt sic , negari non potest . Autorem cum quo agimus , præterquam quod vnitare negat vniōinem personalē sanguinis fusi , atmodum implexe & confusè esse locutum : nec bene per perfice itaum questionis qua tunc agitabatur. At enim , quantum hoc , fusile de hac sua vniōne cum diuinitate , non autem de vniōne personali. At hoc falso est. Lis quippe erat de vniōne personali sanguinis ad Verbum , non autem de vniōne ad naturam , quem est impossibilis , vel de vniōne morali proxime explicata , quae statim ab acto effusionis , & maximè durante triduo , abierat à sanguine , nec illud ultra afficerat nisi per extrinsecam denominationem à merito sanguinis conseruo in puncto effusionis voluntaria , siue per Christianum acceptata. Explodant ergo tertia sententia tanquam absurda , & inutilis ad questionem propriam. In vtraque duarum primarum est aliquid verum , & aliquid falso , poteritque ex ambabus aliiquid decerpēdo , vera resolutione concinnata.

Joseph Raynaud. Christus.

Reiecti , qui totum illum sanguinem , illius à Verbo abiundatum volunt.

195. Prima , falsò affirmat vniuersaliter & absolutè sanguinem fusum non fuisse ultra Verbo coniunctum : quod vniuersel loquendo , nullo modo est admittendum , improbatūque latè à tribus Thomistis coram Pio II. disceptantibus , conclu. 2. eius libelli quem refutat Sylva in Rosa aurea tract. 3. q. 30. Improbatūque item à Valque 3. p. d. 36. c. 4. Suare t. 2. 3. p. d. 47. ect. 3. Henonymo à Rua , contro. 4. Scolast. in 2. p. contro. Collio 1. y. de sanguine Christi dis. p. 2. c. 5. & 6. sūntque qui contendant id damnatū esse à Clemente VI. (ut referri ait in Dicet. Inquis. 2. p. q. 10.) & à Pio II. Sed nihil ab his Pontificibus statutum esse quod huc pertinet , multi annotantur. Pius enim , exp̄lē contestatus est , se rem indecisam relinquare , ut testatur qui Pio proximè succedit Sextus IV. in libello de Christi sanguine. Clemens autem , tantum tradidit vniōinem sanguinis Christi cum Verbo , nulla facta mentione sanguinis post effusionem spectati , de quo nunc disputamus. Optima p̄tatio adversus priuam illam sententiam ex eo peccati quod certum est , sanguinem , loquendo indefinitè , pectinere ad veritatem & integratatem humanae naturae , idēque à Christo resurgentē debuisse retulit , & in triduo retinuisse habitudinem ac ordinem ad corpus viuum intra quod condendus erat exacto triduo. Sicut ergo anima Christi , itēque corpus , quia in triduo retinebant illum ordinem ad denudū compingendum Christum , manserunt vnta Verbo Dei , ut iūpi à demonstrauimus , ita & sanguis effusus qui denudò resumendus à Christo fuit , mansit Verbo vnius , per triduum separationis à Christi corpore.

Argumentum verò quo id impugnabat Mayronius , inane est ; quia sanguis est tantum pars integralis cum qua non fieri communicationem idiomatum , infī dicemus : idēque ratione sanguinis , tametsi vniōi , dici non potuit Deus in terra , aut Deus est in cruce. Argumentum item cæterorum quos Mayronio adhæsisse dicebam , facile solvitur. Nam adminto paucas quasdam particulas sanguinis ē Christo effusas esse in tertis relictas , sub alia paulò p̄st forma quam sanguinis : atque adeo consequenter ad tūpā dictā , fateor eas non manūsc̄it Verbo vniitas. Inde tamen non licet concludere , etiam sanguinem qui resumendus fuit , amissis vniōinem cum Verbo , per triduum illud quo exta Christi corpus effusum manst. Nec argumentari licet ex permissione sanguinis resumendi , cum eo qui non erat resumendus : quasi eam ob causam , vtque ad factam vniusque illius sanguinis sepositionem , neuter debuerit esse Verbo coniunctus. Deo enim semper notum fuit , quis sanguis resumendus esset , quis relinquentis in tertis. Vnde posito quod aliquis vniusque sanguinis particula fuissent in oculis hominum permitta , (quod non videatur posse cum fundamento afferti ,) fusile tamen Deo per facilē , superstite semper vniōne ad Verbum in iis solis particulis quae resumenda erant , exireas eis suo tempore ; (hoc est in puncto resurrectionis ,) ab alijs non resumendis : atque adeo iam à puncto effusionis & separationis à corpore , abiunctis à Verbo.

Et qui in ea copiā sanguinis , nutrimentalem nunquam assumptam agnoscent.

196. Secunda sententia , falsò in primis distinguit in Christo , sanguinem nutrimentalem nunquam assumptum , à sanguine assumpto , & non nutrimentali. Eam quippe sanguinis distinctionem , commentitiam esse , incepit demonstrationem est lect. 2. c. 1. Perperam item

M 3 cor

contendit hæc sententia, si aliquis Christi sanguis sufficeret hic dicatur, cum nonquam fuisse Verbo vni-
tum, nec fuisse nisi nutrimentalem, & ad integratorem
humanitatis Christi nonquam pertinuisse. Hoc enim,
etiam si daremus eam distinctionem duplicitis sanguini-
nis, vanam non esse, non posset nisi diuinando affir-
mari. Vnde enim constare potest quod sanguis ille
non fuisse nisi ex nutrimentali? Omitti argumenta-
tionem Baconi in 3. d. 21. q. vñica, art. 1. qui fuse per-
sequitur, tempore passionis nullum in Christo fuisse
sanguinem, qui ad veritatem humanae naturæ non per-
tineret; atque adeò qui à Christo post resurrectionem
resumendus non esset. Tandem quod ea tercia sen-
tentia tribuebarum S. Athanasio, duplice sordere errore.
Primus est, quod Autor libri illius de passione imaginis
Saluatoris, sit Athanasius, Episcopus Alexandrinus,
quem constat anno Christi 372. fuisse defunctum, tan-
to ante miraculū Berytense, quod anno 765. contigit,
Factendum ergo est, Athanasiū illum longè differe
ab Alexandrino: quod item factendum est de Autoe
quæstionum ad Antiochum, & aliorum quorundam
librorum magno Athanasio ab omnini communica-
tem, vel ob librariorum imperitiam adscriputum.
Sed neque iste qualiscunq; Athanasius, sententia ad-
uersariorum suffragatus est: èstque hic, error 25. pro-
positus. Quid enim Card. Baronius anno 781. & Bellarmino l. de Script. in Athanasio, rectè monerunt,
verba que pro aduersariis retulimus, sunt manifestum
assumentum libello illius Athanasij additum, post tem-
pus litis de sanguine Christi, excitata tempore p. II.
Est enim assumentum, demonstrat cùm stylis varia-
tas, & ingens disparitas à reliqua scriptio[n]is stylis,
quem manus interpolatrix, (tam perita fuit,) amulata & satis ementiri nequivit: tam maximè &
ineluctabiliter, quod liber ille in Synodo 2. Nicæna
actione 4. exhibetur absque eo additamento in Graeco
codice: quo item additamento delittitur antiqua ver-
atio Anafasij Bibliothecarij; ut satis appareat interne-
nisse fraudem, & quælitum præconceptæ sententiae
patiocinum à libri illius vitiatione & fallatione.

*Verus aliquis sanguis in passione fatus, mansit
Verbo unitus; èstque postea resumptus.*

197. Quare neutra ex propositionis sententijs proban-
da est, sed ex virtute aliquid decerpendum, & con-
flanda quarta ac vera sententia, quæ sanguinem ali-
quem à Christo fuisse, post emissionem è corpore
mansisse Verbo unitum, affirmat: in quo ex parte con-
venit cum secunda sententia, & dissidet à prima: cum
qua tamen contendit, aliū aliquem verum sanguinem
quandoque Verbo unitum, post separationem amississe
unionem, & ad fidelium solacium, reliquum esse à
Christo in terris. Hæc ferè sunt ex dictis perspicua.
Monstratum enim est superius in relectione primæ
sententiaz, sanguinem aliquem à Christo effusum, nem-
pe eum qui ad integratorem humanæ naturæ pertine-
bat, & idcirco in resurrectione resumendus erat, man-
sisse unitum Verbo. Non fuit tamen necesse, omnem
sanguinem à Christo in passione effusum, reliqui: quia
quamvis Christus non abundaret sanguine superfluo,
(is enim morbos est, & à Christi constitutione vnde-
decunque sana abhorrebat;) tamen in sanguinis men-
sura sano corpori consonante, est aliqua latitudo. Vnde
etiammodi aliqua portio sanguinis ad veritatem
& integratorem humanæ naturæ pertinentis, supponatur
Christo nō reddita in resurrectione: non idcirco Christus
erit homo imperfectus, dummodo redditum illi fuerit
ex sanguinis mensura, quæ ad constitendum homi-
num perfecto erat sufficiens, quamvis non nihil mi-
nor ex quantitate sanguinis, quæ Christo inerat paulo
ante agoniam. Et ita omnino factum oportuit, suppo-
nente agoniam.

sita perseverantia alicuius sanguinis Christi in terris,
qua indubitate videtur, ut mox dicam. Ad eum modum
de Christi sanguine in terris perseverante, philo-
sophatus Gerfo 4. p. ferm. in die Patchæ, ad 3. questionem
curiositatis. Quanquam video etiam dici non in-
commodo posse, redditum esse Christo resurgentem tan-
tudem planè sanguinis, quantum ante agoniam ha-
bebat, suppledio eam modicam mensuram, quæ in
terris ad fideliū consolationem, & ad testimoniū
crocent mortis, relinquenda erat. Quo pacto philo-
sophati supra sumus de præpotio Christi, restituere in
resurrectione; non resumptio rāmen eo quod preci-
sum fuerat à Christo infante. Hinc ergo perspicuum
est, id in quo à prima sententia dissidemus, & cum se-
cunda conuenimus.

Aliquis amisit unionem, nec est resumptus.

198. Alterum verò punctum in quo conuenimus
cum prima sententia, & secunda dissidemus; nempe
quod aliquis Christi sanguis, & quidem verus, & Ver-
bo antea unitus, fuerit in terris relictus absque vno-
ione, & à Christo resurgent non sit resumptus; hoc in-
quæ pronunciatum, accepit (vt sic dicamus,) liber com-
matus syngrapham à pī II. decreto, quod habet Ro-
bertus de Licio ferm. 71. Quadragesimæ, & Henricus
Spondanus in Ecclesiastica historia supplemento an-
no 1462. num. 12. diversum ab eo quod Leonardus de
Vino tract. de sanguine Christi c. 10. & Dermitis in
Nitela Franciscanæ Relig. pag. 454. passimque alij re-
frunt. Eo decreto edixit Pontifex, non esse contum-
fidei, afftere aliquid sanguinis à Christo effusum, per-
stare in terris. Annuntiante & perstat affirmans, præ-
ter Scotiæ allegatos, Valques 3. p. 36. c. 8. & Suates
t. 2. 3. p. 47. l. 3. Agaffinus Solarus l. 2. de Sindone En-
ang. c. 1. & 2. & iam olim Baconis in 3. d. 21. q. vñica
art. 3. quād cōformiter ad ea quæ articulo 2. habet, non
laboro. Accedit narratio[n]es innumeræ, quæ falsi-
tatis omnes damnari ab homine cordato non possunt; &
tamen ex ijs, supereste aliquam sanguinis à Christo
fusi portionem, (sob alia rāmen quād sanguinis for-
ma,) sit extra dubium. Eiusmodi est, quod rubor in
plerisque instrumentis passionis Dominiæ, adhuc cer-
nitur. Qui rubor nō est nudus color ex sanguinis asper-
sione, telitus: nā qualitates secundæ non propagantur
eo modo sed est vera sanguinis substâcia, quæ primò
instrumentis illis adhaesit, èstque affixa perseverat. Ut
de spina facili Regij Parisiensis, & de ferro lanceæ,
olim Nurimbergæ nunc Roma asserato; & de sacra
Sindone Taurinensi, ac vultu sancto Romano, sive lin-
teo Veronicae, refert à Rua contro 4. Scolas p. 4. Sane
quoad sindonem tunc Cambriensem, nunc Tau-
rinensem, declarauit Iulius II. & fusæ cōficiuit Agaf-
finus Solarus l. 2. de sindone Euangel. c. 4. rubore qui
in ea nunc cernitur, esse reliquias sanguinis fusi.

Idemque de Veronicae Sudario habent qui latè de ea
agunt Bzousius anno 216. à n. 16. Grecerus. 1. de cruce
c. 97. Chisletius l. de sacra sindone Bzous. c. 34. Malo-
nius ad c. 1. Palaeot. n. 12. Non dissimilis narratio est,
quod conservatas per Deiparam in vasculo particulas
fusi à Christi latere sanguinis, memor Nicephorus,
l. 1. c. 30. Terram ad S. Maximinum ferari colore rubræ
ex Christi sanguine quo olim perfusa est; inque ea
ebullientē eterni sanguinē in die Parasceves scribit Syl-
vester tract. rose aureæ ad Enang. feria 5. intra octau-
nam Patchæ, & neminem in his partibus latet. Sanguinem
qui Mantua visitit non fuisse ex imagine Bery-
thensis collectū, sed ex vero Christi sanguine, declarauit
Leo. III. vt habent Baron. anno 804. & Bellarmin. l. de
Script. in Athanasio, reclamante licet Ciaconio Domini-
cano in Leone III. Itaque nō omnem sanguinem à
Christo in passione fuisse, fuisse ab eodem resurgentem
restum

resumptum, videtur debere esse extra controversiam. Eam tamen Christi sanguinem hic ad nostram conformatio[n]em relatum, non amplius perfare vnum Verbo, sicut ante fuerat, suppono ex supra constitutis. Nec puto ad abrogandam unione[m] praehabitam, fusse exceptandum tempus tridui mortis Christi exacti, vt censuit Sylociet[us] illa 3 i. in fine, & Solatus 1.2. de sinistro eius. Nam quandoquidem sanguis ille resumentis non fuit, amissis ius omne recindenda ad tempus aliquod unioneis, potius quam ad diurnius.

Concluditur quanta sit nobilitas unioneis hypothistica penes firmitatem.

199. Non erit nunc operosum de nobis iritate unioneis hypothisticae, quod renacitatem & firmitatem pronunciar. Videlicet enim unioneum partium essentialem humanitatis, firmissimam semper ac perpetuam fuisse. Nam semper anima Christi adhaesit Verbo: semper item corpora, demptis tantum paucis particulis, que actionis caloris naturalis evanescerant, & vniuersi Verbo defensae: semper denique sanguis manxit Verbo viuit, ijs paucis particulis eius exceptis, quae transiunt in Christi resurrectio[n]e non fuerunt, vt silenti signum fusi creor[is] pro nobis, & in solarium a consolatione nostram. At hec siue substantia solidi evaporans, siue sanguinis non refumpti particulae, modicum quid fuerint, pra[re] reliqui patribus quartum viuo persistuerant indisumpta. Ut proinde licet simpli- citer profeti, unione[m] humanitatis Christi & partium eius ad Verbum, etiam ex hoc capite nobilitatis quod expendimus, nempe nobilitatis secundum quid penes firmitatem, nulli alteri concedere, est eque prae- cedentissimam. Attingerat vero, (vt hoc obiter aduertam,) extremum fatuus verticem muliercula à Gerlone commemorata p.1. tractat de examinat, doctor. p.2. confidet. 2. que gloriabatur obtigisse sibi cum Deo mirabiliorum unioneis, quam esset vno Verbi cum humanitate. Hoc ne reselli quidem debet, & fortassis vel commemoratio rante fatuatis, pollutio est.

Summa, & usus doctrina capituli.

Somnella futoris de unione hypothistica disputatio[n]is, haec est. Modale vinculum soli humanitati affixum, diuini autem Verbi essentialiter respectuum ac pro numero essentialium humanitatis partium multiplex, nec in vnum totale noui vinculi interiectione coelestis, nec in verbo humanitatem, extrema longe distinguita. Vtique ea vno, & nobilitissima entitatis, & in ratione vniuersis, omnium maxima habeantur. Quoniam negandum non sit, minutas quadam matemate[ri]a, caloris interni actione restitutas, & sanguinem in Circumcisione fuisse, & modicum quid ex eo sanguine qui in passione emissus est, in terris relatum, nec a Christo resurgentem resumptum; cum pri- mū ad corpus Christi pertinere desej, item Verbo vniuersi desij.

Vtius doctrina de unione humanitatis cum Verbo, ad compingendam ex ambobus vnam personam quae posset pro nobis Deum placare, debet in primis esse, suscep[t]io adiunctionem Dei, quas celebrari mandabat I[acobus] 1.12. ad hanc diuinam sapientiam machinationem spectans. Fuit enim verè diuina adiunctione quæ in nullius creatura oculos cecidist, Deum sic vniuersi ad confundendum vnum substantiale nobiscum. Deinde quando ad hoc vocati sumus, vt quod Christus est per naturam, id nos per gratiam sumus; intendunt nobis studiosissime est, vt Deo vniuersit per affectum; & quidem quantum fas est, seruat[ur] unioneis hypothisticae prerogativis, præterea indissolubilitate, quam ne quidem intencit.

SECTIO IV.

De Composito ex duabus proximè expositiis Compositionibus resultante, ad consummandam enodationem Catholicam diuino anigmati adhibitam.

200. **D**icas in Christo compositiones haec tenus consideravimus, nempe naturalem ex corpore & anima, vnde resultat humanitas Christi; ac supernaturalem ex humanitate sic compacta, & persona Verbi Dei. Vnde resultat benedictum illud totum, & gemine gigas substantia, cuius nobis inuestigatio & exposito fuit proposta. Neque aliud ad expositionis illius complementum superest, quam ut de ipso toto sine composite ex ambabus praeditis compositionibus simul adunatas coalesceat, deque eius proprietatibus dicamus aliqua, ijs non omissis que spectant ad denominaciones in utramque naturam adiunctam redundantes. Multa enim de utraque natura prout coniuncta, & concurrente ad compactionem huius totius, licet ac verè enunciatur, que de ipsis coram vel secundum se spectatis falso proferrentur. Quis enim diuinitatem ab humanitate abiu[n]ctam attendens, Deum passum ac mortuum, sine horrore audiat? Aut quis non percellat omni cum detestatione eam propositionem, si ratione nude humanitas promeretur, homo est omnipotens, immensus, æternus? Utique tamen illa propositio, attenens ambabus naturis intra huius compositi compaginem, verissima est. Vnde illa existebat plusquam anigmatica complexitas ex praedicariis repugnancibus in compositem istud cadentibus; de qua obiter, ac per superficiam duntaxat tractandi rationem, actum est intro huius libri; nunc autem spiritus & radicis est vestiganda.

CAPUT I.

Christus verum compositum, & quale; eiusdem notio, & quomodo ad ea vnde resultat comparetur.

Ponimus ut certum, ex super constitutis aduersus Nestorianum, vnicam in Christo esse personam, eamque diuinam. Item ex constitutis contra Eutychetem, volumus fixum esse, duas in Christo reperi[n]ti naturas, diuinā scilicet & humanā, ita ut non modo ex duabus naturis vniōne prae[i]ps, quod volebat Eutyches, sed etiam in duabus naturis, quarū alteri duntaxat (nempe diuinā), vniōne antecedenter, subsistat diuina illa personalitas, quā vnicā esse in Christo diximus. His ita superpositis nec ultra ad examen vocatis, quod sufficienter stabilita fuerint superius, restat hoc loco inuestigandum, aliquodcum composite, & quale, ex duplice illa Christi natura, & vna eius personalitate exurgat. Quod perinde est ac querere, qui sit Christus. Hoc enim nomen composito illi; (si verè compositem est,) in Scripturis & Patribus est inditum: de cuius germana notio, infra pleniū, cum de compositione, quæ pri- mū in controv[er]siam vocatur ritè constiterit.

Non esse Christum, personam compositam, qui censerint.

201. Esse igitur Christum personam compositam, non pauci veterum admittentes renuerunt, subueniti latenter anguem, Eutychianum inquam venenum, aut imperfectionem Verbi; à quo tamen, quippe Deo, nævum omnem ac labem exultate necesse est. Negant ergo quod dixi, S. Bonaventura 3. d. 6. art. 1. q. 2. & ibidem Richardus art. 2. q. 3. ac Scotus eadem distin. q. ultima. Dur. q. 3. Almainus q. 1. conclus. 2. & passim alij anti-

M. 4 qui,